สมุดภาพ

ผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ

“สืบสาน รักษา และต่อยอดภูมิปัญญาผ้าไทย”

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

สมุดภาพ

ผ้ามัดหมี่
ชัยภูมิ

“สืบสาน รักษา และต่อยอดภูมิปัญญาผ้าไทย”

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

“เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

พระปฐมบรมราชโองการพระราชทานอารักขาแก่ประชาชนชาวไทย
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระมหากรุณาธิคุณ ต่อประชาชนชาวชัยภูมิ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ทรงปลูกต้นอินทนิล เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการสร้างเขื่อนน้ำพรม (เขื่อนจุฬาภรณ์) ณ ศาลาหลุบควน พื้นที่กองโรงไฟฟ้าเขื่อนจุฬาภรณ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตำบลทุ่งลุยลาย อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : เขื่อนจุฬาภรณ์, ๒๕๖๗)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร) เสด็จพระราชดำเนินเป็นผู้แทนพระองค์ในการพิธีพระราชทานพระพุทธนวราชบพิตรประจำจังหวัดชัยภูมิและพระพุทธนวราชบพิตรจำลองสำหรับประจำที่ว่าการอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ ณ พลับพลาพิธีสนามกีฬาจังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔

(ที่มา : สมุดภาพชัยภูมิ, ๒๕๖๖)

“...ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปพบราษฎรมาทั่วประเทศ เพราะได้มีโอกาสตามเสด็จพระราชดำเนินทุกหนแห่ง จึงได้พบความจริงที่ว่า คนไทยเรานั้นแม้อยู่ห่างไกลความเจริญของเมืองหลวง ก็มีความสามารถทางด้านศิลปะเป็นอย่างสูง เช่น ผ้าไหมไทย ผ้าไทยต่าง ๆ ที่เห็นมีสีและลวดลายที่สวยงามนั้นเกิดมาจากความสามารถของชาวบ้านเองแท้ ๆ ไม่ต้องให้ใครไปออกแบบลวดลายและสีสันให้คนไทย เหล่านี้เองที่ข้าพเจ้าขอยกย่องว่า เป็นผู้สืบทอดศิลปะให้แก่ชาติบ้านเมืองของเราจริง แม้แต่ผู้ที่ไม่เคยมีความรู้ทางหัตถกรรมใด ๆ เลย ก็ต้องนับว่ามีสายเลือดทางศิลปะอยู่ในตัวแล้ว ...

ข้าพเจ้าได้ประจักษ์ด้วยตนเองแล้วว่า ประชาชนไทยของเราเปรียบเสมือนคลังเก็บรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างแท้จริง เพียงแต่ให้เขาได้มีโอกาสแสดงออกในคุณค่าของเขาเท่านั้น...”

พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
(ที่มา : ไทยโพสต์, ๒๕๖๕)

คำปรารภ

จังหวัดชัยภูมิเป็นแหล่งทอผ้าและผลิตผ้ามัดหมี่เป็นที่เลื่องชื่อมาอย่างยาวนาน ชาวชัยภูมิได้สืบทอดองค์ความรู้ ทักษะความชำนาญในการทำผ้ามัดหมี่จากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวิถีชีวิต มีการถ่ายทอดบอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตผ่านลายผ้าในชีวิตประจำวันและที่มีความเกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะเรื่องราวความรัก ความหวงแหนในแผ่นดินเกิด และในห้วงแห่งความปีติของชาวจังหวัดชัยภูมิ ตามปรากฏหลักฐานเรื่องราวการต่อสู้สมัยเจ้าพ่อพญาแล เจ้าเมืองชัยภูมิร่วมกับชาวเมืองชัยภูมิปกปักรักษาเมืองชัยภูมิจากการรุกรานของข้าศึกศัตรูไว้ได้ และในโอกาสที่ชาวจังหวัดชัยภูมิได้เฝ้าฯ รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศานุวงศ์ ในคราวเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรจังหวัดชัยภูมิเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวจังหวัดชัยภูมิอย่างหาที่สุดมิได้ ทรงมีความรักความห่วงใยราษฎรของพระองค์ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของราษฎรในทุกด้าน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการทอผ้าและผลิตผ้าไทยให้เป็นอาชีพสร้างรายได้แก่ราษฎร ทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้งศูนย์ศิลปาชีพทุ่งกะมัง บ้านหนองหอย หมู่ที่ ๔ ตำบลกุดชุมแสง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ และมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ “ลายผ้าขอนารี” ไว้ จนกลายมาเป็น “ลายหมี่คั่นขอนารี” ซึ่งเป็นลายผ้าเอกลักษณ์ของจังหวัดชัยภูมิ

เนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ นับเป็นโอกาสมหามงคลยิ่ง ชาวจังหวัดชัยภูมิได้พร้อมใจกันแสดงออกถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและขอเจริญรอยตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการสืบสาน รักษาและต่อยอด ภูมิปัญญาด้านผ้า จึงได้ร่วมใจกันจัดทำหนังสือ “สมุดภาพผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ” รวม ๗๓ ผืน ในการถ่ายทอดเรื่องราวความรู้การทอผ้ามัดหมี่ให้แก่เยาวชนและผู้ที่สนใจ ได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของผ้ามัดหมี่เอกลักษณ์ของผ้าจังหวัดชัยภูมิ ให้มีความรู้ความเข้าใจลายผ้าและการถอดลายผ้าเพื่อทำการมัดลาย เพิ่มทักษะ พัฒนาฝีมือสร้างโอกาสในการนำไปประกอบอาชีพ ได้ซึมซับเรื่องราวความเป็นมาของวิถีชีวิตผ่านลายผ้า ก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความภาคภูมิใจ และร่วมอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมผ้าไทย ให้เป็นสมบัติคงอยู่สืบทอดเป็นมรดกของชาติสืบไป

นายอนันต์ นาคนิยม
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

คำนำ

หนังสือ “สมุดภาพผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ” จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความโดดเด่นในอัตลักษณ์ของผ้ามัดหมี่ชัยภูมิซึ่งเป็นภูมิปัญญาวัฒนธรรมที่มีมากว่า ๒๐๐ ปี บ่งบอกถึงความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดชัยภูมิให้เป็นที่ประจักษ์อย่างแพร่หลาย แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมพื้นถิ่น เรื่องราวในอดีตซึ่งแสดงออกมาทางลายผ้า รวมถึงแสดงให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงอนุรักษ์ภูมิปัญญาผ้ามัดหมี่ของชาวอีสาน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงมีพระราชปณิธานในการรักษาสืบสาน และต่อยอดภูมิปัญญาผ้าทอมัดหมี่ของชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิจึงได้น้อมนำแนวทางดังกล่าวมาต่อยอดส่งเสริมผ้ามัดหมี่ เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ชาวจังหวัดชัยภูมิน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทร-รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ทรงมีต่อปวงพสกนิกร จึงได้จัดทำหนังสือ “สมุดภาพผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ที่ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย โดยรวบรวมลายผ้ามัดหมี่ของชัยภูมิที่มีการสืบทอดกันมาแต่อดีต ส่งต่อเป็นมรดกภูมิปัญญาหัตถศิลป์ให้ลูกหลานและผู้สนใจ ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับผ้ามัดหมี่ ลวดลายผ้า การมัดลายผ้า รวมทั้งการบอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตของชาวชัยภูมิผ่านลายผ้า ได้นำไปใช้ประโยชน์ เป็นแรงบันดาลใจสร้างสรรค์ต่อยอดสิ่งใหม่ เป็นการอนุรักษ์องค์ความรู้ภูมิปัญญาศิลปหัตถกรรมผ้ามัดหมี่ให้คงอยู่เป็นสมบัติของชาวชัยภูมิอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นช่องทางเผยแพร่องค์ความรู้อันทรงคุณค่าแห่งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง และเพิ่มมูลค่าการจำหน่ายผ้ามัดหมี่ และผ้าทออื่น ๆ ตามแผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตให้มั่นคง เผยแพร่ภูมิปัญญาผ้าไทย

จังหวัดชัยภูมิ ขอขอบคุณภาคีเครือข่ายและท่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างสูง ที่ได้ร่วมจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้จะเกิดประโยชน์สูงสุดในการอนุรักษ์ ต่อยอด และเผยแพร่ รวมถึงพัฒนาผ้ามัดหมี่พื้นถิ่นชัยภูมิให้คงอยู่ตลอดไป

จังหวัดชัยภูมิ

สารบัญ

ปฐมบทตำนานผ้าชัยภูมิ ๑๑

พระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อผ้าชัยภูมิ ๑๘

โครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง ๑๙

จาก “ขอกะหรี่” สู่ “หมี่คั่นขอนารี” ๒๑

สืบสานและฟื้นฟูศิลปะบนผืนผ้า ๒๒

จากรากวัฒนธรรมสู่ปัจจุบัน

ผ้าไทยใส่ให้สนุก ๒๔

มรดกทางภูมิปัญญาผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ ๒๖

ชัยภูมิและการส่งเสริมผ้ามัดหมี่ ๑๗๖

ปฐมบทตำนานผ้าชัยภูมิ

ปฐมบทตำนานผ้าชัยภูมิ

ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการผ้าทอชัยภูมิ

๑. ความเป็นมาผ้าทอชัยภูมิ

ใน พ.ศ. ๒๓๖๐ ซึ่งตรงกับรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาผ้าทอชัยภูมิ คือ นางบุญมี เป็นชาวเมืองเวียงจันทน์โดยกำเนิด ได้สมรสกับนายแล ซึ่งขณะนั้นนายแลเป็นข้าราชการในสำนักเจ้าอนุวงศ์ ในตำแหน่งพระพี่เลี้ยงราชบุตรของเจ้าอนุวงศ์ นครเวียงจันทน์ มีบุตรชายชื่อว่า ท้าวที (ต่อมาเป็นเจ้าเมืองชัยภูมิ คนที่ ๓ ในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) และมีบุตรสาวอีกหนึ่งคน (ชื่อไม่ปรากฏ) ซึ่งเป็นผู้สืบทอดวิชาทอผ้าไหมและผ้าฝ้ายจากนางบุญมี นางบุญมีเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านศิลปะการออกแบบและถักทอผ้า ด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ปลูกฝ้าย และโดยเฉพาะด้านการออกแบบลายผ้ามัดหมี่ ลายผ้าขิด ที่นำมาใช้ประกอบพิธีกรรมและทำหัวซิ่น เป็นเครื่องบรรณาการ และเป็นเครื่องนุ่งห่ม ลวดลายต่าง ๆ เกิดจากความสามารถเฉพาะตัว และธรรมชาติที่อยู่รอบตัว เช่น ลายฟองน้ำ ลายหมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย ลายหมี่คั่น หมี่ขอ ลายหมากจับ หมี่จุ้มตีนหมี ลายนาค ลายขาเปีย ลายหวีกล้วย ลายนกยูง ลายหมี่ข้อ ลายดอกแก้ว ลายช้าง เป็นต้น ผ้าทอจากฝีมือของนางบุญมีได้นำเป็นเครื่องบรรณาการให้กับเจ้าอนุวงศ์แห่งนครเวียงจันทน์ และเป็นเครื่องบรรณาการถวายพระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จนเป็นที่ขึ้นชื่อลือชาในความสวยงามของผ้าทอจากเมืองชัยภูมิ นางบุญมีได้ถ่ายทอดวิชาการทอผ้าให้กับบุตรหลานสืบมา บุตรหลานที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาการทอผ้าคือ นางแล ชาญรบ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ สมัยรัชกาลที่ ๕ ที่บ้านหนองบัวเมืองเก่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยภูมิ ในอดีตเรียกว่า บ้านโนนปอปิด (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

นางแล ชาญรบ
(ที่มา : พิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณชัยภูมิ)

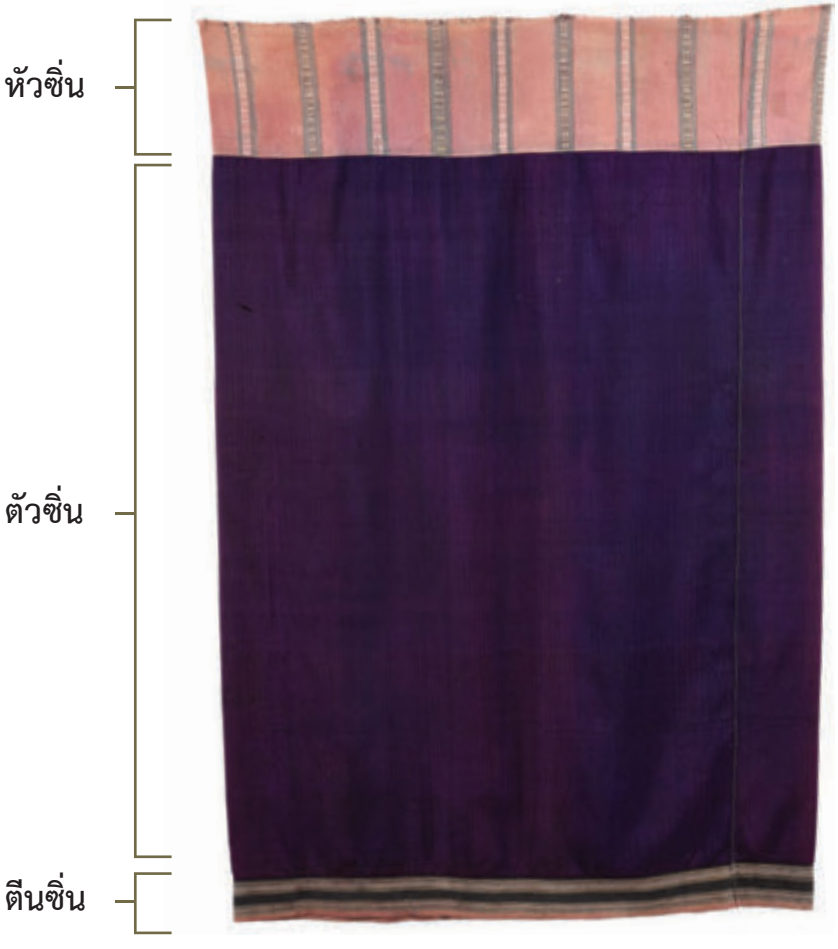
วัฒนธรรมการทอผ้ามัดหมี่ของชัยภูมิ เห็นได้ชัดจากการทอผ้าในพื้นที่อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ที่มีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าเป็นชุมชนเก่าแก่ เป็นสถานที่ผลิตผ้าไหมที่มีชื่อเสียงเรียก “ผ้าไหมบ้านเขว้า” จังหวัดชัยภูมิมีการทอผ้าไหมกันในหลายพื้นที่ และล้วนมีคุณภาพสวยงามไม่แพ้กัน เช่น ผ้าไหมบ้านนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ ผ้าไหมอำเภอคอนสวรรค์ อำเภอภูเขียว อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง และอำเภอคอนสาร แต่ถ้าเป็นผ้าไหมชัยภูมิก็จะเรียกรวมไปว่า ผ้าไหมบ้านเขว้า มูลเหตุหนึ่งอาจมาจากบ้านเขว้ามีการจัดระบบการผลิต การตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์มาอย่างต่อเนื่องหลากหลายทันยุคทันสมัย จนเป็นศูนย์กลางการจำหน่ายผ้าไหมของจังหวัด การทำผ้าไหมโดยทั่วไปเป็นงานหัตถกรรมในครัวเรือน สืบทอดเทคนิคต่าง ๆ ในการผลิตจากรุ่นปู่ย่าตายายสู่พ่อแม่และลูกหลานเป็นทอด ๆ

ผ้าไหมชัยภูมิมีเอกลักษณ์เฉพาะของลายผ้า ไม่ว่าจะเป็นไหมพื้น ไหมมัดหมี่ หรือไหมขิด เป็นลายดั้งเดิมที่สั่งสมกันมา เช่น ลายขอกะหรี่ ลายหมี่เอ้ย ลายหมากจับ ลายแมงกระบี้ ลายหมี่ร่าย ลายขาเปีย ลายต้นสน เป็นต้น และมีความประณีตในการทอ ปัจจุบันผ้าชัยภูมิแตกต่างจากผ้าแหล่งอื่น โดยมีการประยุกต์ลายและการใช้เทคนิคการย้อมลายผ้าให้เกิดความหลากหลายและซับซ้อนยิ่งกว่าเดิม มีการประยุกต์นำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นอกจากเครื่องนุ่งห่ม โดยยังคงความงดงามและเอกลักษณ์ความเป็นผ้าไหมของชาวอีสานไว้ (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดชัยภูมิ, ๒๕๕๕), (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

๒. ผ้าซิ่นและผ้าซิ่นของชาวชัยภูมิ

"ผ้าซิ่น" หรือ "ผ้าถุง" อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมการนุ่งผ้าถุง หรือต่อมาที่เรียกกันในแถวลาวและไท-อีสาน ว่า "ซิ่น" เป็นวัฒนธรรมที่หลายคนเห็นจากปู่ย่าตายาย พ่อแก่แม่เฒ่ามาตั้งแต่เด็ก แท้จริงแล้วไม่ได้มีแค่ประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่เป็นที่นิยมแพร่หลายไป สุจิตต์ วงษ์เทศ (๒๕๕๘) กล่าวถึงความเป็นมาของผ้าซิ่น จากบทความ "วัฒนธรรมร่วมอาเซียน ผ้าผืนเดียว" ซึ่งอ้างจากจิตร ภูมิศักดิ์ (๒๕๑๙) ว่า "ผ้าผืนเดียว เตี่ยวพันกาย ใช้นุ่งก็ได้ห่มก็ได้" เป็นเครื่องแต่งกายเก่าแก่ของคนทั้งโลก เมื่อมนุษย์แรกรู้จักทอผ้า

๒.๑) องค์ประกอบของผ้าซิ่น ประกอบไปด้วย

ภาพองค์ประกอบของผ้าซิ่น (ผ้าซิ่นของนางแล ชาญรบ)
(ที่มา : พิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณชัยภูมิ)

(๑) หัวซิ่น คือ ผ้าซิ่นที่นำมาต่อเป็นส่วนหัว หรือส่วนที่ตรงกับเอวของผู้นุ่ง มีความกว้างประมาณ ๑ คืบ โดยมากเป็นผ้าพื้นสีขาว แดง สีน้ำตาล หรือต่อด้วยผ้าขิด

(๒) ตัวซิ่น หรือซิ่นกลาง คือ ผ้าซิ่นในส่วนกลาง มักทอเป็นลายขวางซึ่งเรียกตามลักษณะลวดลาย ว่า ซิ่นตา หรือซิ่นก่าน มีความกว้างประมาณ ๕๐ เซนติเมตร

(๓) ตีนซิ่น คือส่วนล่างสุดของซิ่นหรือส่วนเชิงของผ้าซิ่น โดยทั่วไปการต่อตีนซิ่นจะใช้ผ้าพื้นธรรมดา ไม่มีลวดลายใดๆ เช่น สีแดง สีดำ ซึ่งทอด้วยการขิดลาย ลวดลายที่นิยมใช้ทั่วไป คือ "ลายตำแหนะ" แต่ในโอกาสพิเศษ เช่น เวลาไปวัด หรือในเทศกาลงานบุญต่าง ๆ ก็จะ

ต่อด้วยซิ่นที่มีลวดลายงามพิเศษ ลวดลายนี้จะทอด้วยเทคนิคจก คือ การสอดเส้นด้ายหรือไหมให้เห็นลายที่ต้องการ ซึ่งเรียกตีนซิ่นแบบนี้ว่า “ตีนจก” และซิ่นที่ต่อด้วยลวดลายงดงามนี้จึงเรียกว่า ซิ่นตีนจก (ปูมประวัติศาสตร์เมืองชัยภูมิ, ๒๕๕๘) (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

๒.๒) วัสดุที่ใช้ในการทอผ้า

ผ้าที่ทอจากอดีตถึงปัจจุบันล้วนแต่สร้างขึ้นจากธรรมชาติทั้งสิ้น ทั้งที่ได้จากพืชและสัตว์ เช่น จากใยฝ้าย จากรังไหม จากเปลือกไม้ชนิดต่าง ๆ เช่น ปอ ป่าน วัตถุดิบแต่ละชนิดให้ผิวสัมผัสแตกต่างกัน เส้นใยธรรมชาติที่นิยมมากที่สุด คือ เส้นใยจากดอกฝ้าย และเส้นไหม

๒.๓) การย้อมสีธรรมชาติ

สีส่วนใหญ่ได้มาจากส่วนของพืช เช่น เปลือกไม้ ใบ ผล รากไม้ กรรมวิธีการย้อมแตกต่างกันตามชนิดของพืชและส่วนของพืชที่ใช้ย้อม การสกัดสีที่นิยมใช้กันมี ๒ วิธี คือ การสกัดสีโดยใช้ความร้อน โดยนำส่วนที่จะใช้มาสับ บด หรือตำให้ละเอียด ผสมน้ำแล้วสกัดสีโดยการต้ม ใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมง และการสกัดเย็น เนื่องจากสารให้สีในพืชบางชนิดจะเสื่อมสภาพเมื่อถูกความร้อน จึงไม่ใช้วิธีต้ม แต่จะนำส่วนที่ให้สีมาตำหรือขยี้ให้แหลกแล้วคั้นน้ำ เช่น มะเกลือ หรือหมัก เช่น คราม ฮ่อม วิธีการย้อมสีธรรมชาติมี ๒ วิธี คือ การย้อมร้อน เป็นกรรมวิธีที่ใช้ความร้อนในการต้มน้ำสีกับเส้นใยเพื่อให้โมเลกุลของสีเข้าไปในเส้นใย โดยใช้ความร้อนเป็นตัวช่วย ส่วนอีกวิธีคือ การย้อมเย็น เป็นกรรมวิธีที่ไม่ใช้ความร้อน ใช้วิธีการเปลี่ยนสารสีจากพืชที่ไม่ละลายน้ำ ให้สามารถซึมเข้าสู่เส้นใยได้ โดยเส้นไหมมาแช่ในน้ำย้อมแล้วผึ่งแดด เพื่อให้เกิดปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศ ทำให้เกิดสีบนเส้นใยและกลับสภาพเป็นสารสีที่ไม่ละลายน้ำอีกครั้ง ตัวอย่างสีธรรมชาติที่ใช้ย้อมสีเส้นไหม ดังนี้

ครั่ง
เป็นแมลงขนาดเล็กอาศัยดูดกินน้ำเลี้ยงในต้นไม้ เช่น จามจุรี สะแกนา ถั่วมะแฮะ ฯลฯ หลังจากนั้นก็จะสร้างรังห่อหุ้มตัวเองเป็นรัง นำรังครั่งมาสกัดย้อมสีเส้นไหมเพื่อให้ได้สีแดง
(ที่มา : ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่, ม.ป.ป.)

เข (ต้นแกแล)
ไม้รอเลื้อยที่มีกิ่งหนามแหลมตามซอกใบ ใช้แก่นเขมาย้อมสีเส้นไหมเพื่อให้ได้สีเหลือง
(ที่มา : ร้านชอบไหม, ๒๕๖๗)

มะเกลือ
เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่
ผลของมะเกลือมีรูปร่างกลม เปลือกบาง ผิวเกลี้ยง
เมื่อผลแห้งแก่จัดจะมีสีดำ ใช้ผลมะเกลือย้อมสีเส้นไหม
เพื่อให้ได้สีดำหรือสีน้ำตาล
(ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดชัยภูมิ, ๒๕๖๗)

คราม
ใช้เรียกสารให้สีน้ำเงิน เป็นสารอินทรีย์กลุ่มโคไซด์อินดีแคน
ได้จากต้นคราม ซึ่งเปลี่ยนแปลงเป็นสีน้ำเงิน
จึงเรียกสีน้ำเงินที่ได้ว่าคราม หรืออินดีโก
เมื่อมีการย้อมทับบนเส้นไหมสีแดงที่ย้อมด้วยครั่งจะได้สีม่วง
และเมื่อย้อมทับบนเส้นไหมสีเหลืองที่ย้อมด้วยแก่นเขจะได้สีเขียว
(ที่มา : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดชัยภูมิ, ๒๕๖๗)

ภาพการมัดหมี่

๒.๔) การทอผ้า

ภูมิปัญญาการทอผ้ามัดหมี่ เป็นผ้าที่เกิดจากการทอโดยการสร้างลวดลาย ซึ่งเกิดจากการมัดเส้นด้ายให้เป็นเปลาะตามแบบลวดลายที่ต้องการ แล้วนำไปย้อมสี ลวดลายที่เกิดขึ้นจากการซึมของสีไปตามส่วนของเส้นด้ายที่ไม่ถูกมัดขณะย้อม ดังนั้นหากต้องการมัดหมี่หลายสีจะต้องทำการมัดย้อมสีครั้งแรกไว้ เรียกว่า โอบหมี่ โดยการมัดเชือกฟางซึ่งเดิมใช้เชือกจากกาบต้นกล้วย

หรือใบสับปะรด บริเวณส่วนที่ย้อมสีเพื่อรักษาสีที่ย้อมครั้งแรกไว้ แล้วจึงนำมาย้อมทับสีใหม่ตามจำนวนสีที่ต้องการ การมัดย้อมให้เกิดลวดลายสามารถทำได้ทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน ส่วนมากจะมัดหมี่เส้นพุ่ง ลวดลายส่วนใหญ่เป็นลายที่สืบทอดกันมา เป็นลวดลายที่มาจากสิ่งที่อยู่รอบตัว จากธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อ เช่น ลายดอกแก้ว ลายใบไผ่ ลายหมากจับ ลายขอแอก ลายนาค ฯลฯ

การทอผ้า คือ การนำเส้นด้ายมาทอขัดสานกันให้เป็นลวดลาย โดยขึงเส้นด้ายชุดหนึ่งบนกี่ทอผ้าเรียกว่า "เส้นยืน" แล้วใช้เส้นด้ายอีกชุดหนึ่งสอดตามแนวขวางของเส้นยืน เรียกว่า "เส้นพุ่ง" ขัดกันไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะเส้นยืนยกขึ้นและข่มลงสอดขัดด้วยเส้นพุ่งสลับกันไป ทำให้เกิดลวดลายต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ โดยแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะการทอและเทคนิคเฉพาะตัว

(๑) การทอผ้าซิ่นชัยภูมิ

การทอผ้าซิ่นเป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน เป็นงานสร้างสรรค์และใช้ความรู้ความสามารถภูมิปัญญาของคนรุ่นก่อน ๆ มีการถ่ายทอดเป็นขั้นตอนมาตามลำดับตั้งแต่โบราณ การทอผ้าซิ่นชัยภูมิเริ่มจากปลูกหม่อน ปลูกฝ้าย ไว้สำหรับเลี้ยงไหมและปั่นเส้นฝ้ายสาวไหม ย้อมสีเส้นไหมเส้นฝ้าย จนกระทั่งทอเป็นผืนผ้าซิ่น ในอดีตเป็นงานหัตถกรรมในครัวเรือน และได้พัฒนาจนมาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในปัจจุบัน

ขั้นตอนในการทอผ้าซิ่นชัยภูมิ ดังนี้

(๑) เตรียมเส้นด้ายซึ่งเป็นเส้นไหมหรือฝ้าย เพื่อทำเส้นยืนและเส้นพุ่ง

(๒) จัดเส้นไหมหรือฝ้ายเข้ารูปโครงกี่ ในอดีตชาวชัยภูมิจะใช้กี่มือ ปัจจุบันมีการพัฒนาเป็นการทอด้วยกี่กระตุก การจัดเส้นด้ายเข้ากับกี่เป็นการจัดตามหน้าฟืมที่จะใช้ทอ จากนั้นร้อยเส้นด้ายผ่านฟืมดึงเส้นด้ายให้สุดความยาวตามความต้องการ ใช้หวีหวีเส้นด้ายให้เส้นด้ายเรียบไม่ติดกัน

(๓) หลังจากจัดเส้นด้ายเข้าโครงกี่เสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ทอจะนำเส้นพุ่งที่กรอใส่หลอดมาเข้ากระสวย ทำการทอโดยใช้เท้าเหยียบให้ตะกอยกขึ้น ใช้มือพุ่งกระสวยแล้วกระตุกฟืมตีเส้นไหมขัดเข้าหาตัวให้เส้นด้ายแน่น

ปัจจุบันการทอผ้าซิ่นชัยภูมิมีพัฒนาการจากอดีตต่างคนต่างทำภายในครัวเรือนมาเป็นรวมกลุ่มกันทอ เพื่อพัฒนารูปแบบ ลวดลาย สี และวัสดุที่ใช้ทอ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในยุคปัจจุบันที่มีการนำผ้าซิ่นไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ อีกมากมาย เช่น ทำเป็นของตกแต่งบ้าน ของใช้ หมอน ผ้าปูโต๊ะ กระเป๋า ซึ่งกลุ่มทอผ้ามีมากในอำเภอบ้านเขว้า อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอภูเขียว อำเภอจัตุรัส อำเภอคอนสวรรค์ และในบางส่วนของอำเภออื่น ๆ

(๒) การทอผ้าซิ่นมัดหมี่

ผ้าซิ่นมัดหมี่เป็นศิลปะการทำผ้าพื้นเมืองชนิดหนึ่งที่มีการทอทั้งไหมและฝ้าย ที่เรียกกันว่า ซิ่นหมี่ เป็นการนำเส้นไหมหรือเส้นฝ้ายมามัดรวมกันเป็นเปลาะ ๆ เหมือนการกำเส้นหมี่ จากนั้นจึงนำไปย้อมสี การมัดในอดีตจะใช้เชือกจากกาบต้นกล้วย แต่ในปัจจุบันพัฒนาเป็นใช้เชือกฟางพลาสติก ซึ่งการมัดจะทำให้ได้สีที่แตกต่างกัน

ภาพการทอผ้าด้วยกี่มือ

ภาพการทอผ้าด้วยกี่กระตุก

(๓) การทอผ้าขิดหัวซิ่น

คำว่า “ขิด” หมายถึง การงัดซ้อนขึ้น การทอผ้าลายขิดหัวซิ่นจึงเกิดจากการทอผ้าที่มีลวดลายด้วยการใช้ไม้งัดซ้อนเส้นหลักเพื่อให้เกิดเป็นช่องเส้นสาน ไม้ที่นำมาใช้ในการงัดซ้อนขึ้นเรียกว่า “ไม้เก็บขิด” การทอผ้าขิดเป็นการทอที่มีกระบวนการซับซ้อน มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งในอดีตผู้ที่ทอผ้าหัวซิ่นจะเป็นผู้ถ่ายทอดให้กับลูกหลานโดยตรง ในปัจจุบันมีการทออยู่เป็นจำนวนมากที่อำเภอภูเขียวและอำเภอเกษตรสมบูรณ์ที่เป็นเมืองเก่าในอดีตของเมืองชัยภูมิ

การถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ต้องอาศัยความจำจากการปฏิบัติจึงทำให้เกิดความชำนาญ ไม่ได้มีการจดบันทึกเป็นภาพหรือลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด การถ่ายทอดจะเป็นการบอกเล่าจากแม่สู่ลูกหรือเครือญาติที่ใกล้ชิดและพาฝึกหัดปฏิบัติการจริง จึงเปรียบเสมือนการสืบทอดทางสายเลือดก็ว่าได้ และต่อมาเมื่อความเจริญเริ่มเข้ามา การทอผ้าซิ่นของชาวชัยภูมิในอดีตเริ่มขยายวงกว้างออกไปเป็นในกลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้กัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการทอและลวดลายกันจนทำให้ผ้าซิ่นเมืองชัยภูมิมีชื่อเสียงทั้งในด้านคุณภาพและความสวยงาม และเริ่มมีการจดบันทึกลายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การทอผ้าซิ่นและการผลิตผ้าทอของคนเมืองชัยภูมิจากอดีตได้รับการบอกเล่าและบันทึกไว้ว่า ชาวชัยภูมิได้ผลิตผ้าซิ่นไหมและผ้าไหมเนื้อดีเป็นที่รู้จักตั้งแต่สมัย “พระยาภักดีชุมพล (แล)” เจ้าเมืองคนแรกผู้ก่อตั้งเมืองชัยภูมิ ในสมัยนั้นต้องมีการส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระมหากษัตริย์ไทยและเจ้าอนุวงศ์แห่งเมืองเวียงจันทน์ ซึ่งหนึ่งในเครื่องบรรณาการที่สำคัญนั้นคือ ผ้าซิ่นหมี่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชาวเมืองชัยภูมิเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการทอผ้าซิ่นมาแต่อดีต

ผ้าซิ่นเมืองชัยภูมิมีคุณภาพดี มีลวดลายและสีที่แปลกตา มีความประณีต ในอดีตสีที่ใช้จะเป็นสีจากธรรมชาติ เช่น จากครั่ง ต้นเข แก่นคูน ลูกมะเกลือ แก่นขนุน ต้นฮ่อม ดินโคลน ดินลูกรัง ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นสีที่ได้จากการสังเคราะห์ (กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยภูมิ, ๒๕๕๓)

พระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อผ้าชัยภูมิ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
เมื่อครั้งเสด็จฯ มาประทับพักแรมที่พระตำหนักทุ่งกะมัง ป่าภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕
(ที่มา : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว-ทุ่งกะมัง, ๒๕๓๕)

โครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง

บ้านหนองหอย ตำบลกุดชุมแสง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

โครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง เกิดจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อครั้งวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ พระองค์เสด็จฯ มาประทับพักแรมที่พระตำหนักทุ่งกะมัง ป่าภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เพื่อทรงปล่อยสัตว์เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา และได้มีพระราชเสาวนีย์ให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกุดเลาะ ตำบลกุดเลาะ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านราษฎร์ดำเนิน ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองแพง ตำบลคูเมือง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองหอย ตำบลกุดชุมแสง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอยู่ในพื้นที่รอบบริเวณพื้นที่ป่าภูเขียว ให้อยู่ในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าในมูลนิธิสวนจิตรลดา เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในช่วงที่ว่างจากฤดูเพาะปลูก ลดการละทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น อีกทั้งยังช่วยฟื้นฟูและรักษาหัตถกรรมไทยการทอผ้าไหมของชัยภูมิซึ่งกำลังจะเสื่อมสูญไปตามกาลเวลา ให้กลับมาแพร่หลายและสืบทอดให้กับลูกหลานในชุมชนต่อไป

"การก่อตั้งโครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง ได้มีการจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีสมาชิกที่เข้าร่วมกว่า ๒๐๐ คน และพอได้เข้าร่วมก็ได้มีโอกาสไปประกวดผ้าที่ภูพาน เริ่มตั้งแต่ปีที่จัดตั้ง ไปประกวดได้รางวัลครั้งแรกที่ประกวดเลย ได้จากสมเด็จพระพันปี และต่อมาได้รับหลายรางวัล จนทุกวันนี้ก็ได้ต่อยอดการประกวดผ้าและศาสตร์ด้านการทอผ้าการสาวไหมจนมาถึงปัจจุบัน"

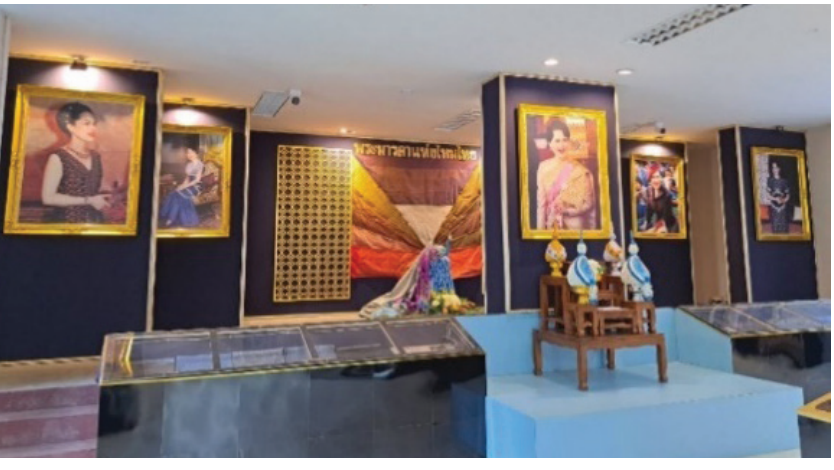
บทสัมภาษณ์ : นางสมหมาย ชูสกุล ประธานศูนย์ศิลปาชีพทุ่งกะมัง

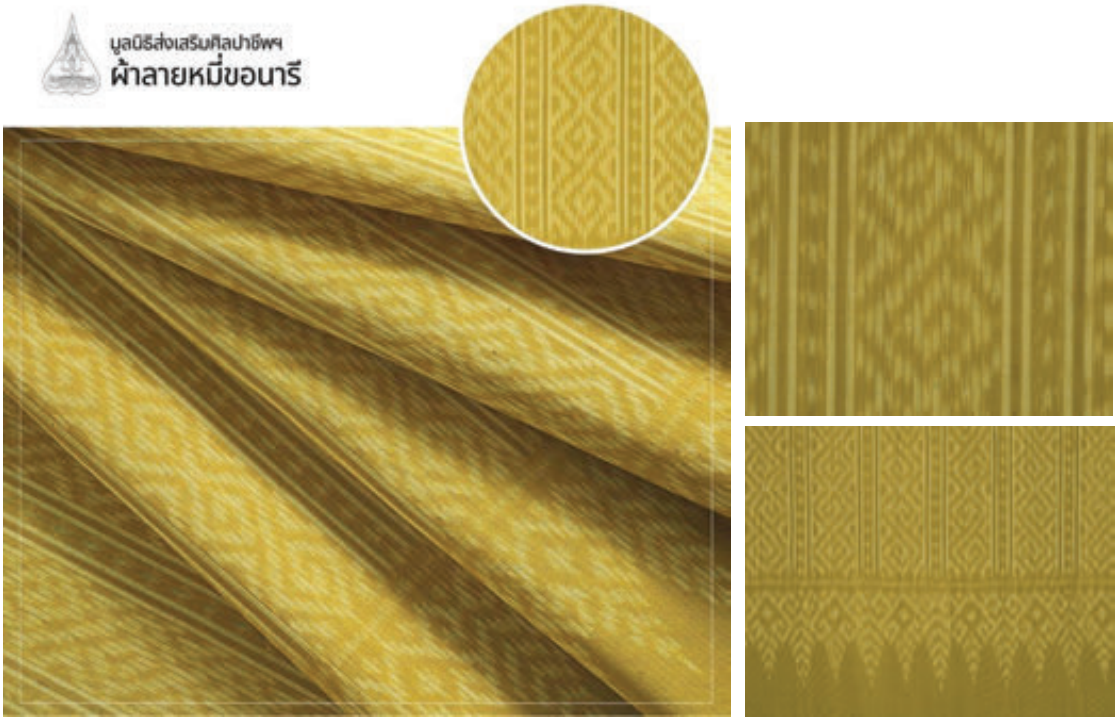

ภาพเกษตรกรชาวชัยภูมิที่เคยได้รับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการประกวดผ้ามัดหมี่ ที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์

ภาพโครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง บ้านหนองหอย ตำบลกุดชุมแสง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ผ้ามัดหมี่ ลายหมี่คั่นขอนารี

จาก “ขอกะหรี่” สู่ “หมี่คั่นขอนารี”

“ผ้ามัดหมี่ลายหมี่คั่นขอนารี” เป็นลายผ้ามัดหมี่เอกลักษณ์ของจังหวัดชัยภูมิ พัฒนามาจากผ้าคั่นลายโบราณรวมกับผ้ามัดหมี่ลายขอกะหรี่ (ดั้งเดิม) หรือขอนารี รวมเป็น “ลายขอนารี” เป็นลายที่ชาวบ้านต้อน อำเภอบ้านเขว้า ได้คิดประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีที่มาจากในสมัยก่อนชาวบ้านต้องหาบน้ำที่บ่อมาใช้ ซึ่งใช้ตะขอเกาะเกี่ยวถังน้ำสำหรับใช้ตักน้ำและหาบน้ำ ชาวบ้านจึงประดิษฐ์ลายผ้าเป็นลายตะขอ แต่ด้วยลายขอจะวกไปวนมาไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งทำยากมาก ชาวบ้านจึงอุทานออกมาว่า “อีกะหรี่เอ๊ย ทำไมมันทำยากแท้” ชาวบ้านจึงเรียกชื่อลายนี้ว่า “ลายขอกะหรี่” ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ นายอำเภอท่านหนึ่งจะนำผ้าซิ่นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงได้ถามชื่อลายดังกล่าวจากชาวบ้านห้วยต้อน ชาวบ้านจึงตอบว่าชื่อลายขอกะหรี่ นายอำเภอเห็นว่าชื่อไม่เหมาะสมจึงขออนุญาตเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “ลายขอนารี” ซึ่งเปรียบเสมือนสตรีที่งดงาม เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทอดพระเนตรเห็นว่ามีความสวยงาม จึงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ลายผ้าดังกล่าวนี้ไว้ และให้เจ้าหน้าที่มาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการทอผ้าจนมีการพัฒนาต่อยอดเป็นลายผ้าประจำจังหวัด ถ่ายทอดให้กลุ่มทอผ้ากลุ่มต่าง ๆ ให้สมาชิกมีอาชีพมีรายได้จากการทอผ้าจนถึงปัจจุบัน

บทสัมภาษณ์ : นางกองงัน จำนงค์บุญ ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้อน
นางสมหมาย ชูสกุล ประธานศูนย์ศิลปาชีพทุ่งกะมัง
และ ดร.คมกฤช ฤทธิ์ขจร เจ้าของพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณชัยภูมิ

สืบสานและฟื้นฟูศิลปะบนผืนผ้า จากรากวัฒนธรรมสู่ปัจจุบัน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการศูนย์เรียนรู้ด้านหม่อนไหมแบบครบวงจรของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอบ้านเขว้า
จังหวัดชัยภูมิ

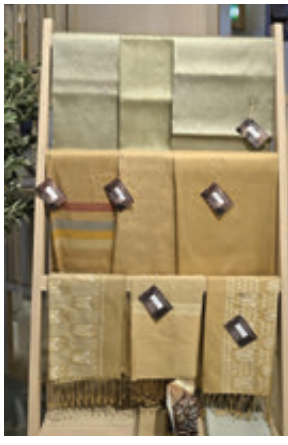

โครงการศูนย์เรียนรู้ด้านหม่อนไหมแบบครบวงจรของมูลนิธิชัยพัฒนา จังหวัดชัยภูมิ จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทอผ้าไหม และลายผ้าไหม ให้อยู่คู่กับจังหวัดชัยภูมิและประเทศไทย ตลอดจนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ้าทอมือของจังหวัดชัยภูมิให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เนื่องจากอำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งผลิตผ้าทอมือที่มีเอกลักษณ์ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน นักศึกษา เกษตรกรบริเวณรอบโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และผู้สนใจทั่วไป ที่มีความสนใจประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ได้เข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้ฝึกปฏิบัติจากเกษตรกรผลิตผ้าไหม การทอผ้า ออกแบบลายผ้า นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงการตลาดสร้างกลุ่มเครือข่ายให้กับเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้ในอนาคต และเสริมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านหม่อนไหมให้กับเยาวชนรุ่นหลังสืบต่อไป

ผ้าไหมย้อมสีจากใบหญ้าแฝก

ผลิตผลจากการพัฒนา เพื่อส่งเสริมเพิ่มมูลค่าผ้าไหมทอมือของจังหวัดชัยภูมิ และช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม หนึ่งในผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือผืนสวยจากโครงการศูนย์เรียนรู้ด้านหม่อนไหมแบบครบวงจรของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ “ผ้าไหมย้อมสีจากใบหญ้าแฝก” ทอจากเส้นไหมที่สกัดน้ำจากใบหญ้าแฝกเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งได้รับการรับรองอนุสิทธิบัตรจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นสีธรรมชาติล้วน จึงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สีผ้าไหมออกเหลืองทองสวยงามเป็นเอกลักษณ์ ถ้าทอเส้นพุ่งสีดำจะได้สีผ้าไหมอมเขียวทองอ่อน ๆ นับเป็นผ้าไหมผืนพิเศษที่เป็นอัตลักษณ์แห่งบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ เรื่องราวก่อนจะเป็น “ผ้าไหมย้อมสีจากใบหญ้าแฝก” เริ่มต้นมาจากการที่มูลนิธิชัยพัฒนาได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

น้ำพระทัยพระราชทานแก่ชาวชัยภูมิ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ยังพระราชทานกำลังใจแก่ประชาชนชาวชัยภูมิในการอนุรักษ์ สืบสาน และฟื้นฟู ศิลปะบนผืนผ้าของชัยภูมิ โดยเสด็จฯ มาทรงเยี่ยมชมและพระราชทานคำชี้แนะการอนุรักษ์ลวดลายผ้าโบราณที่ปรากฏในจังหวัดชัยภูมิ แก่ประชาชนชาวชัยภูมิที่สนใจในการผลิตผ้ามัดหมี่ได้นำไปต่อยอดในการสร้างอาชีพและเกิดรายได้แก่ชุมชน

“ลวดลายผ้าเหล่านี้เปรียบเสมือนเบ็ดที่เราไม่ได้ให้ปลา แต่เราสอนให้เขารู้จักวิธีการหาปลา”

พระราชดำรัสสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

ผ้าไทยใส่ให้สนุก

พระปณิธานในการสืบสานภูมิปัญญาผ้าและหัตถศิลป์ไทย
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

"ผ้าไทยใส่ให้สนุก" คือความสุขที่ได้เลือกใช้ศิลปหัตถกรรมไทย เพื่อให้รายได้กลับสู่ชุมชน ส่งเสริมและกระตุ้นผ้าไทยให้ทันสมัยสู่สากล เป็นที่นิยมในทุกเพศ ทุกวัย และทุกโอกาส แนวพระดำริสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา จากการเสด็จไปทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ด้านผ้า และงานหัตถกรรม ๓ ภูมิภาค ได้พระราชทานลายผ้าเป็นของขวัญปีใหม่แก่ช่างทอผ้า ชื่อลาย "ผ้ามัดหมี่ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ" ผ่านอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นของขวัญปีใหม่และสื่อความหมายถึงการส่งมอบความรักและความสุขให้แก่ชาวไทยทุกคน และพระราชทานพระอนุญาตให้กลุ่มทอผ้าทุกกลุ่ม ทุกเทคนิค สามารถนำไปใช้ทอผ้า ผลิตผ้าได้ ต่อมาพระราชทานลายผ้า "ผ้าขิดลายนารีรัตนราชกัญญา" โดยได้รับแรงบันดาลพระทัยจาก "ผ้าขิดลายสมเด็จ" ซึ่งปรากฏอยู่บ่อยครั้งในฉลองพระองค์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ลายผ้านี้มีความหมายที่ดีและมีความงดงาม จึงทรงนำมาต่อยอดให้มีความร่วมสมัย

ประชาชนชาวไทยให้ความรักและเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์มาอย่างยาวนาน มีความเชื่อว่าสิ่งที่สถาบันพระมหากษัตริย์พระราชทานเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ศักดิ์สิทธิ์ เป็นมิ่งมงคลของชีวิต เช่นเดียวกับการพระราชทานลายผ้า (ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี/ลายขิดนารีรัตนราชกัญญา/ลายดอกรักราชกัญญา) ให้กลุ่มทอผ้า ช่างเทคนิค และประชาชนทั่วไปได้ใช้สวมใส่ ถือเป็นสิ่งที่มีค่าและเป็นมงคลยิ่งของชีวิต จังหวัดชัยภูมิได้มีการจัดพิธีมอบลายผ้าพระราชทาน "ลายดอกรักราชกัญญา" เพื่อให้กลุ่มทอผ้าและเทคนิคในทุกอำเภอได้นำไปทอ สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ต่อไป และจังหวัดชัยภูมิได้ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวดผ้าลายพระราชทาน "ผ้าลายดอกรักราชกัญญา" ได้รับรางวัลดังนี้

รางวัลที่ได้ :

- รางวัลเหรียญทอง ประเภทผ้าหมี่ข้อ/ หมี่คั่น นายเนติพงศ์ กระแสโสม กลุ่มอาชีพทอเสื่อกก และผ้ามัดหมี่บ้านโปร่งมีชัย จังหวัดชัยภูมิ

- รางวัลเหรียญเงิน ประเภทผ้าหมี่ข้อ/ หมี่คั่น นางสมใจ คงชัยภูมิ กลุ่มทอผ้าไหม โครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง จังหวัดชัยภูมิ

- รางวัลเหรียญนาก ประเภทผ้าหมี่ข้อ/ หมี่คั่น นางบุญยัง เมตตา จังหวัดชัยภูมิ

- รางวัลชมเชย ประเภทมัดหมี่ ๒ ตะกอ นางมลิวรรณ ภาชา กลุ่มทอผ้าไหม โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ จังหวัดชัยภูมิ

มรดกทางภูมิปัญญา ผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ

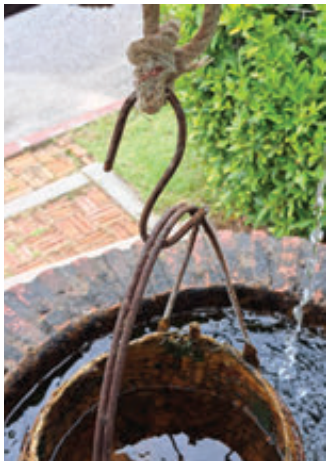
มรดกทางภูมิปัญญาผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ

ลวดลายเรื่องราวเริ่มจากวิถีชีวิต

ผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่สืบทอดมาช้านาน มีการคิดค้นและพัฒนาลวดลายให้มีความสวยงามตามยุคสมัย เพื่อดึงดูดให้ผู้คนในสมัยนั้นอยากนำไปสวมใส่ โดยการคิดค้นลวดลายเกิดจากวิถีชีวิตและสิ่งของที่เห็นได้ในชีวิตประจำวันตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ตัวอย่างที่มาของลายผ้า

ผ้ามัดหมี่ลายขอ หรือลายนาคน้อย

เป็นลายโบราณที่มีมายาวนานกว่า ๒๐๐ ปี ซึ่งมาจากวิถีชีวิตและความเชื่อของคนเชื้อสายลาวที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ วิถีชีวิตช่างทอผ้าในอดีตเห็นรูปหลักของตะขอเกี่ยวคุตักน้ำบ่อ (คุ หมายถึง ภาชนะที่ใช้ในการตักน้ำ สานด้วยไม้ไผ่คล้ายตะกร้าและนำชันมาอุดเพื่อให้ใช้เก็บน้ำได้) จึงนำมาออกแบบเป็นลวดลายผ้าลายขอ หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ลายนาคน้อย เกิดจากความเชื่อของชาวลาวในอดีตที่อาศัยอยู่ริมน้ำแม่โขง มีความเชื่อว่าตนเองเป็นลูกหลานของพญานาคจึงได้นำลวดลายของเศียรพญานาคตัวเมียมาทำเป็นลายผ้าซิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของสตรี จึงเกิดเป็นลายนาคน้อยหรือลายขอ ในผ้าซิ่นของชาวลาวอีสานมาจนถึงปัจจุบัน (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

ผ้ามัดหมี่ลายฟันหวี

ลายฟันหวี เกิดจากที่ชาวบ้านได้พบแปรงหวี (อุปกรณ์ในการหวีเส้นด้ายหรือเส้นไหมในการทอผ้า) ที่นำมาหวีเส้นไหมหรือเส้นด้ายที่ขึ้นกี่ทอผ้าเป็นเส้นยืนเพื่อไม่ให้เส้นไหมหรือเส้นด้ายพันกันในระหว่างทอผ้า แปรงหวีเส้นด้ายจะใช้ร่วมกับน้ำซาวข้าวซึ่งเป็นน้ำแป้งที่ได้จากการหุงข้าว น้ำแป้งดังกล่าวจะทำให้เส้นด้ายหรือเส้นไหมเกาะกันเป็นเส้นดี ไม่แตกจากเกลียวเส้นด้ายที่ตีเกลียวไว้ เมื่อนำหวีชุบน้ำซาวข้าวมาหวีที่เส้นด้ายหรือเส้นไหม (เส้นยืนของการทอผ้า) ทำให้การทอผ้าทอได้ง่าย เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านในอดีต จึงนำมาออกแบบเป็นลายผ้า เรียกว่า ลายฟันหวีในลวดลายผ้ามัดหมี่ของชาวลาว (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

ผ้ามัดหมี่ลายหมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย (หรือหมี่คองเอี้ย)

ลายหมี่คั่น หมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย ควายเป็นสัตว์เลี้ยงของชาวลาวเพื่อใช้ในงานเกษตรกรรมในอดีต โดยชาวนาใช้ควายไถนาเพื่อปลูกข้าว ลายผ้ามัดหมี่ “ลายหมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย” เกิดจากช่างทอผ้าเห็นลักษณะของควายตัวผู้ที่เดินไปและปัสสาวะไป โดยมีหยดน้ำปัสสาวะสะบัดไปมา คล้ายลักษณะของงูเลื้อย จึงนำมาออกแบบเป็นลายมัดหมี่เรียกว่า ลายหมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

ผ้ามัดหมี่ลายประแจจีน

ในอดีตเมื่อสมัยอยุธยา เมืองชัยภูมิอยู่ใต้การปกครองของเมืองนครราชสีมา ลวดลายผ้า “ประแจจีน” ได้รับอิทธิพลจากคนจีนที่เข้ามาค้าขายตั้งแต่สมัยอยุธยา ได้นำวัฒนธรรมของตนเองเข้ามาแพร่กระจายไว้ในเมืองนครราชสีมา เมืองปักธงชัยและเมืองชัยภูมิ โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์อยู่ที่วัดนกออกหรือวัดปทุมคงคา อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีลวดลายการแกะประตูสิม (อุโบสถ) ลาวโบราณสมัยล้านช้าง เป็นลวดลายประแจจีน จึงเป็นที่มาที่ช่างทอผ้านำลายดังกล่าวมาออกแบบเป็นลายผ้ามัดหมี่ (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

ผ้ามัดหมี่ลายดางแห

ผ้ามัดหมี่ลายดางแหเกิดจากวิถีชีวิตของชาวลาวในเมืองชัยภูมิ ซึ่งมีลำน้ำชีเป็นแม่น้ำสายหลักและมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติอีกมากมาย ทำอาชีพการประมงริมแม่น้ำและเลี้ยงชีพด้วยการจับสัตว์น้ำ เป็นวิถีชีวิตของชาวลาวที่อาศัยอยู่ตามลำน้ำตั้งแต่ก่อนอพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง (ดินแดน สปป.ลาว ในปัจจุบัน) มาอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เมืองชัยภูมิ อุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำของชาวลาวอีกชนิดหนึ่งคือ “แห” ซึ่งมีรูปแบบเป็นตาข่าย ชาวบ้านฝ่ายชายจะสาน “แห” ไว้ใช้เป็นอุปกรณ์ในการจับสัตว์น้ำ เมื่อเห็นโครงสร้างของลายแหจึงนำมาสร้างเป็นลายผ้ามัดหมี่ จึงเกิดเป็นผ้ามัดหมี่ลายดางแหที่ปรากฏจนถึงปัจจุบัน (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐) (ทรงศักดิ์ อุทธา, ๒๕๖๒)

ผ้ามัดหมี่ลายนาคเครือผสมโคม

จากวิถีชีวิตของชาวลาว “โคม” ในความหมายของชาวลาวคือโคมประทีป เชื่อว่าคือสิ่งนำแสงสว่าง และการใช้โคมประทีปเป็นโคมลอยในการบูชาบรรพบุรุษจากความเชื่อที่ชาวลาวเชื่อว่า “นาค” เป็นต้นตระกูลของตนเองและอาศัยอยู่ในลำน้ำจึงมีการนำโคมลอยมาบูชาบรรพบุรุษซึ่งเปรียบเสมือนพระในบ้านของตนเอง เพื่อเป็นสื่อสัญลักษณ์แทนนาคตัวเมีย จึงเกิดเป็นผ้ามัดหมี่ลายผ้าลายนาคน้อย และลายโคมประทีปบนลายผ้าซิ่น ของสตรีชาวลาวมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

ผ้ามัดหมี่ลายจุ้มตีนหมี

ลายจุ้มตีนหมี หรือลายหมากจับ ในอดีตพื้นที่ของเมืองชัยภูมิเต็มไปด้วยป่าไม้และมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย รวมถึงหมีป่า เมื่อชาวบ้านไปเห็นรอยเท้าหมีป่าตะกุยตามต้นไม้จึงนำลวดลายดังกล่าวมาออกแบบเป็นลายผ้ามัดหมี่ เรียกว่า “จุ้มตีนหมี” หรือบางพื้นที่จะเรียกลายนี้ว่า “ลายหมากจับ” เพราะลวดลายมีลักษณะคล้ายดอกของต้นหญ้าเจ้าชู้ ขึ้นอยู่ตามท้องไร่ท้องนา (คมกฤช ฤทธิ์ขจร, ๒๕๖๐)

ผ้ามัดหมี่ลายก้านธูป (ต้นกระธูป)

ลายต้นกระธูป ได้แนวคิดมาจากต้นกระธูปที่ชาวบ้านประดิษฐ์ขึ้นเพื่อบูชาพระในวันออกพรรษา ชาวพุทธจะถวายการสักการะองค์สัมมาสัมพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์หลังจากโปรดพุทธมารดาชาวพุทธทั้งหลายต่างเฉลิมฉลองและในการนี้ชาวพุทธในภาคอีสานโดยเฉพาะชาวอำเภอหนองบัวแดงได้ทำต้นกระธูปโดยนำเอาธูปพันด้วยกระดาษสีให้เป็นลวดลายต่าง ๆ แล้วประกอบเป็นต้นร่วมสมโภชและนำไปจุดยังวัดต่าง ๆ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ อำเภอหนองบัวแดงได้เล็งเห็นถึงคุณค่าของประเพณีแห่กระธูปจึงได้นำลักษณะของต้นกระธูปมาประดิษฐ์ให้เป็นลวดลายบนผืนผ้าไหม (ทรงศักดิ์ อุทธา, ๒๕๖๒)

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายโคมเก้าหมู่เจาะดอก

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายโคมเก้าหมู่เจาะดอก

เป็นการมัดหมี่โคมเก้าหมู่เจาะดอก มัดโอบเก็บสี
ทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่ลายโคมเก้าเจาะดอก
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นสลับกันไปตลอดทั้งผืน
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

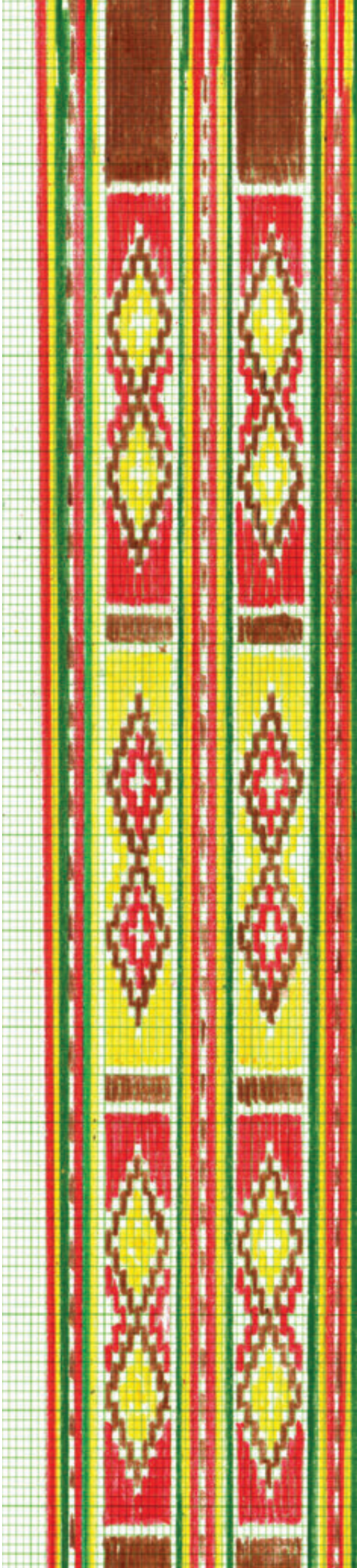
หมี่ลายโคมเก้าเจาะดอก
ลักษณะมัดรวมกันเป็นกลุ่ม

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายเอี้ยโคมเก้า

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายเอี้ยโคมเก้า

เป็นการมัดหมี่ลายโคมเก้า ผสมกับหมี่ลายคองเอี้ย
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นสลับกันไปตลอดทั้งผืน
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

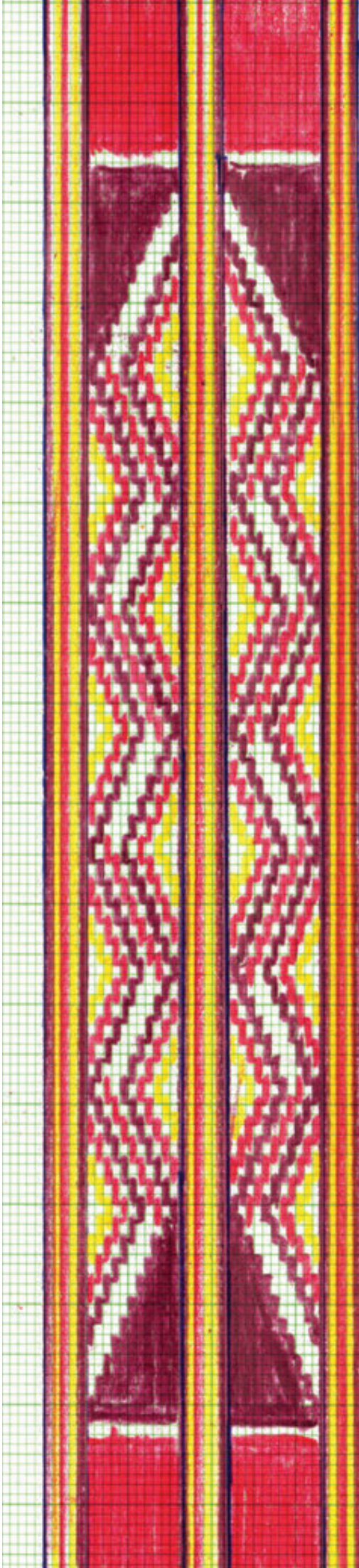
ลายคองเอี้ยสลับกับลายโคมเก้า

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายหมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย หรือ หมี่คองเอี้ย

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายหมี่เอี้ยวเยี่ยวควาย หรือหมี่คองเอี้ย

เป็นการมัดหมี่ลายคองเอี้ย มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก) ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

ลายคองเอี้ย หรือลายเอี้ยวเยี่ยวควาย

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายกระเบื้อง

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายกระเบื้อง

เป็นการมัดหมี่ลายกระเบื้อง ผสมกับลายหมากจับ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

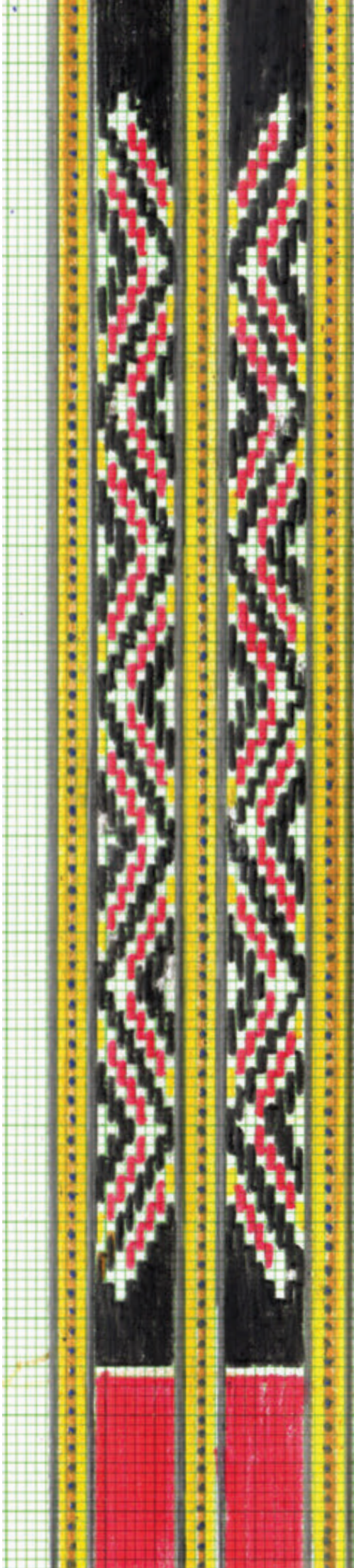
ลายกระเบื้อง ลักษณะคล้ายแผ่นกระเบื้อง
ที่วางซ้อนเรียงกัน

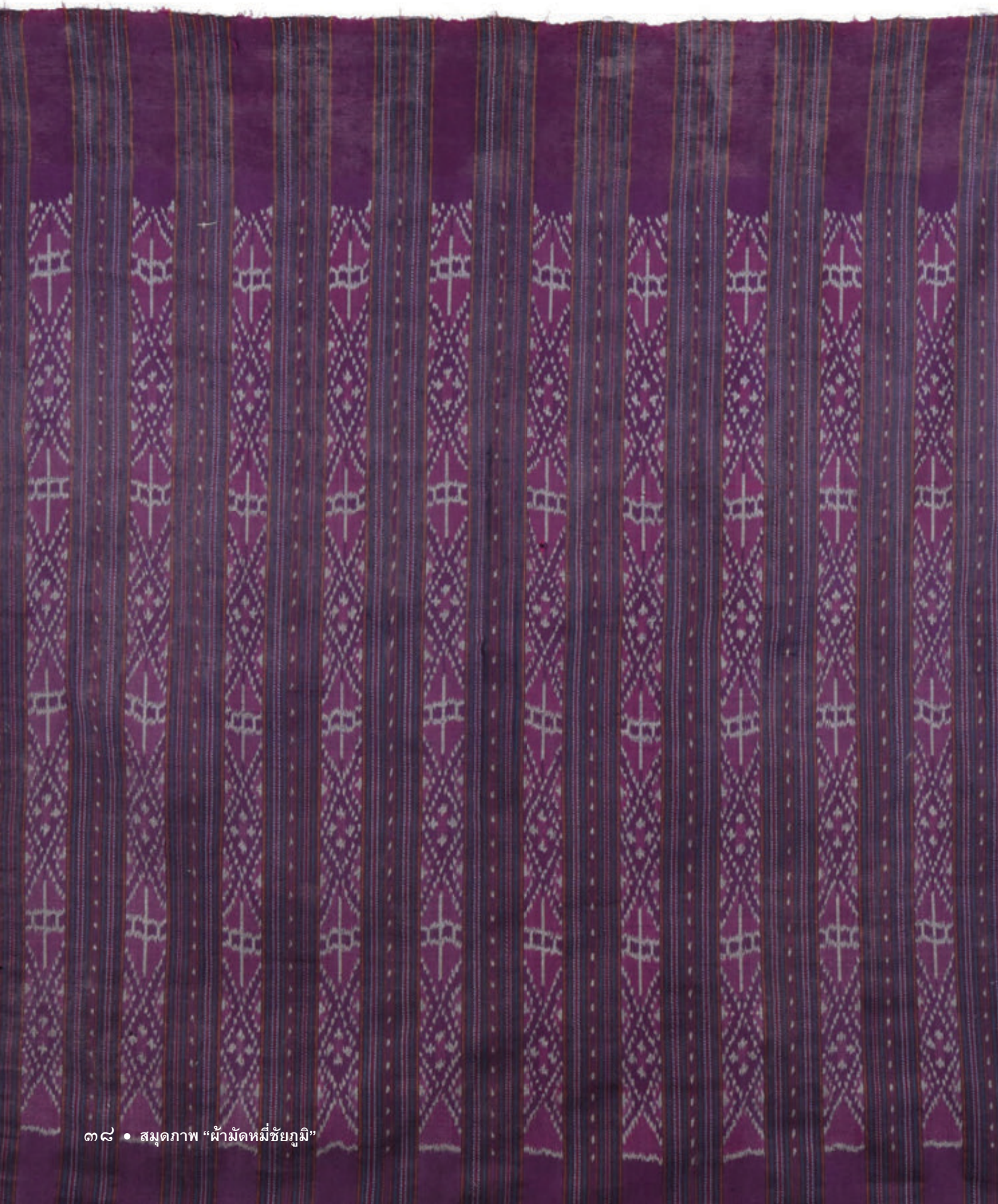
ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขาเปียผสมโคมเก้าเจาะดอก

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขาเปียผสมโคมเก้าเจาะดอก

เป็นการมัดหมี่ลายขาเปีย ผสมลายโคมเก้า และลายหมากจับหมู่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

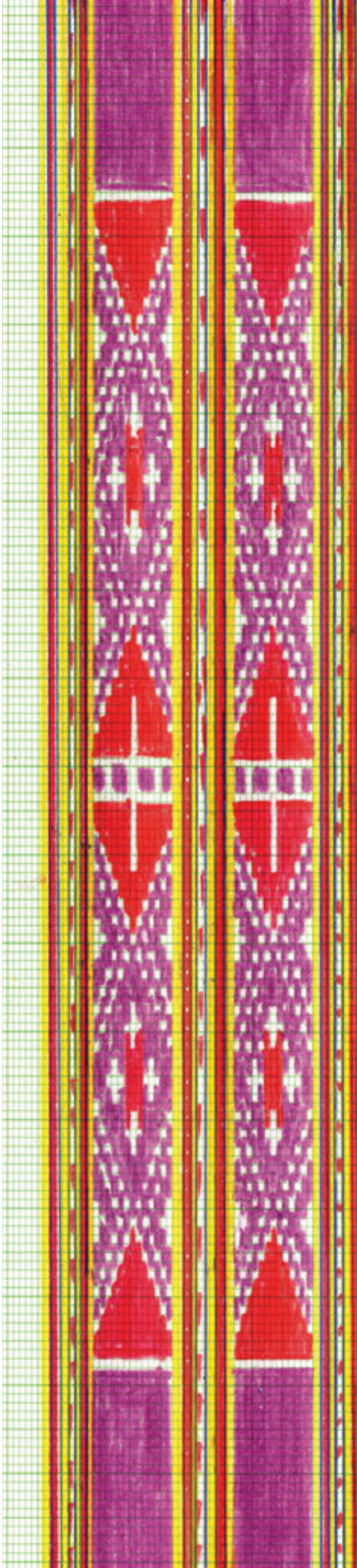
ลายขาเปีย ลายหมากจับ
และลายโคมเก้า

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายโคมห้า

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายโคมห้า

เป็นการมัดหมี่ลายโคมห้า สลับกับลายหมากจับ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นสลับกันไปตลอดทั้งผืน
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นต่อหัวเก็บขิด และตีนซิ่นต่อตีนแบบชัยภูมิ

ลายโคมห้า และลายหมากจับ

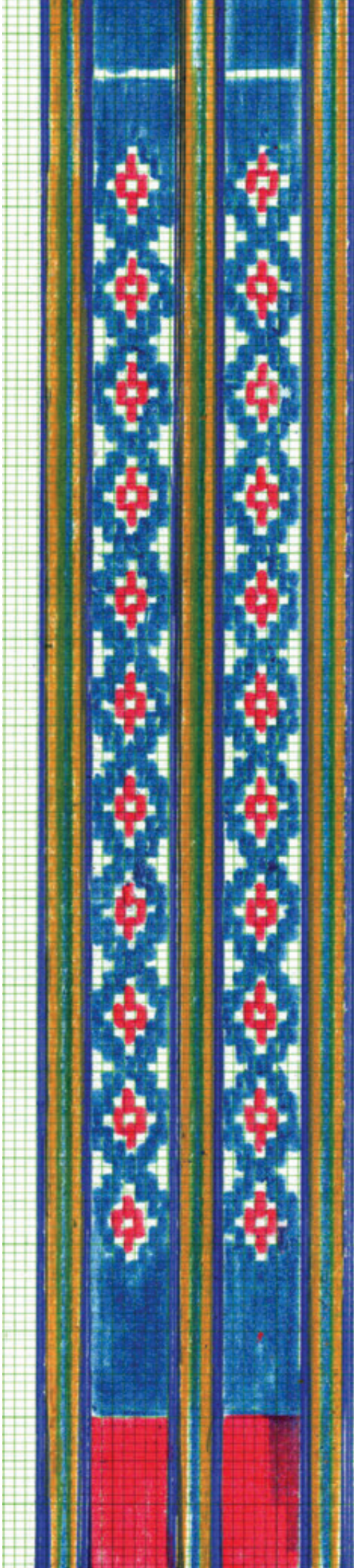
ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น

หัวซิ่นต่อหัวขิดแบบชัยภูมิ

ตีนซิ่นต่อแบบชัยภูมิ

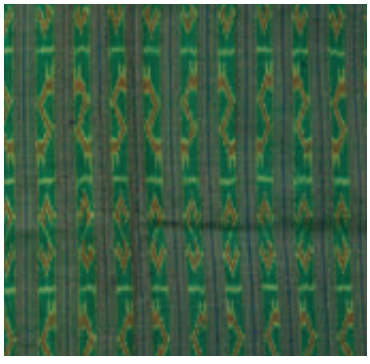

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายนาคน้อย

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายนาคน้อย

เป็นการมัดหมี่ลายนาคน้อย สลับกับลายขอน้อย
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

ลายนาคน้อยและลายขอน้อย

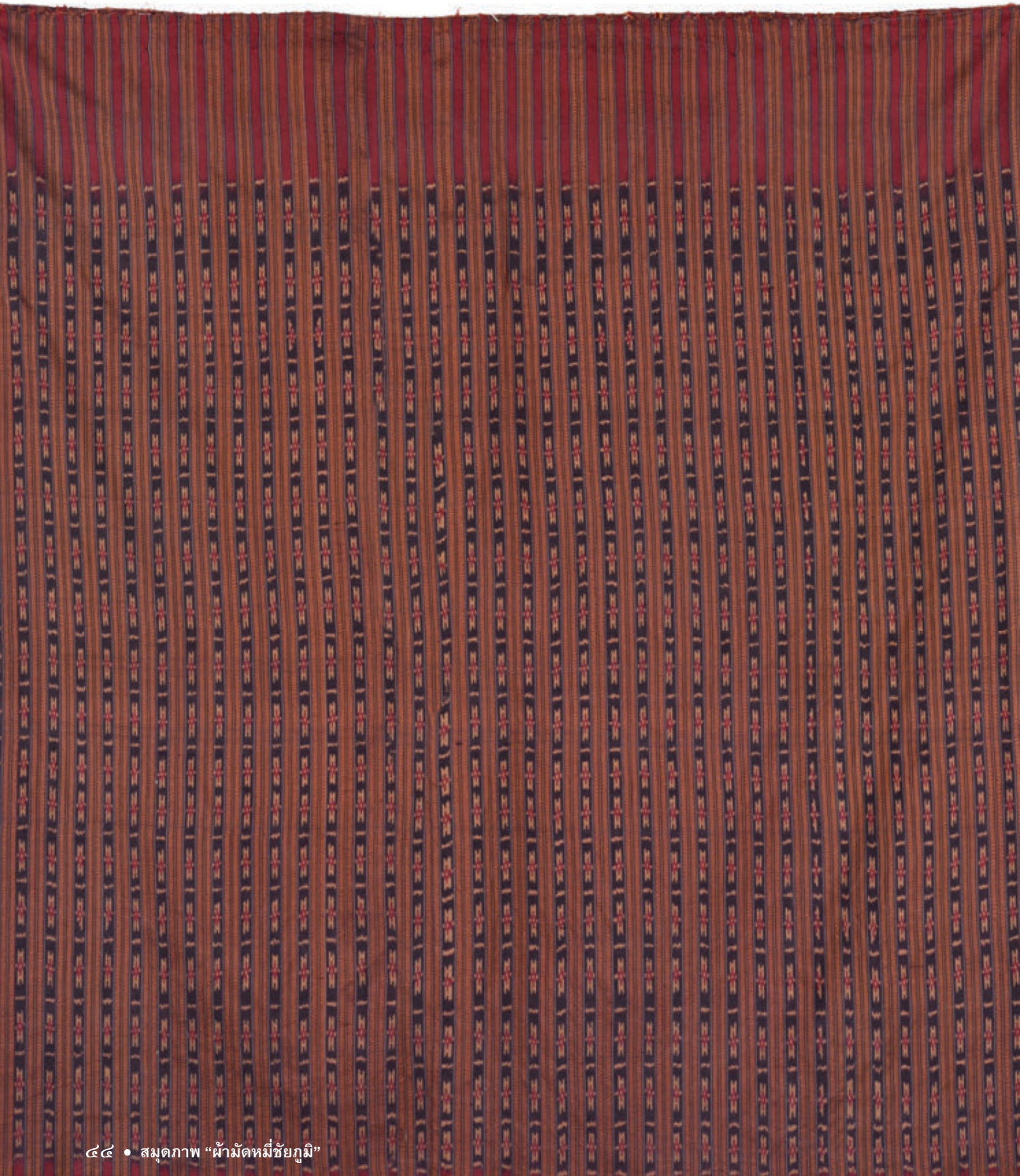
ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายแมงกระบี้ (แมลงปอ) หรือลายปล้องไผ่

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายแมงกระบี้ (แมลงปอ) หรือลายปล้องไผ่

เป็นการมัดหมี่ลายแมงกระบี้ (แมลงปอ)
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นสลับกันไปตลอดทั้งผืน
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

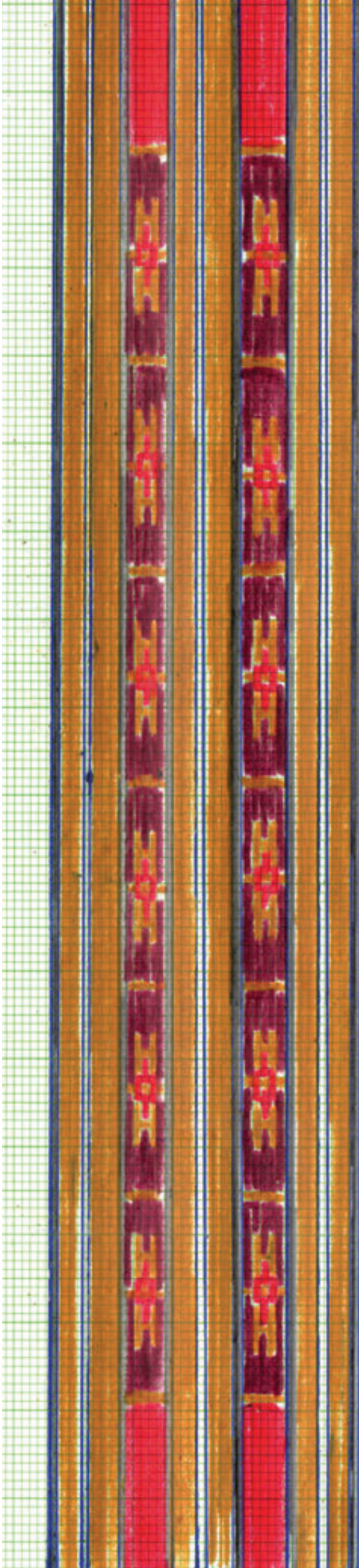
ลายกระบี้ (แมลงปอ)
หรือลายปล้องไผ่

ทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้น
และเส้นไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายนาค

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายนาค

เป็นการมัดหมี่ลายนาคน้อย สลับกับลายโคมห้า
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นสลับกันไปตลอดทั้งผืน
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นต่อหัวเก็บขิดและตีนซิ่นต่อตีนแบบชัยภูมิ

ลายนาคน้อยและลายโคมห้า

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นต่อหัวขิดแบบชัยภูมิ

ต่อตีนซิ่นแบบชัยภูมิ

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายข้อ

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายข้อ

เป็นการมัดหมี่ทีละลำหมี่ มัดเป็นข้อ ๆ
สับหว่างกันทำให้เกิดเป็นลายหมี่ข้อ
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นสลับกันไปตลอดทั้งผืน
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

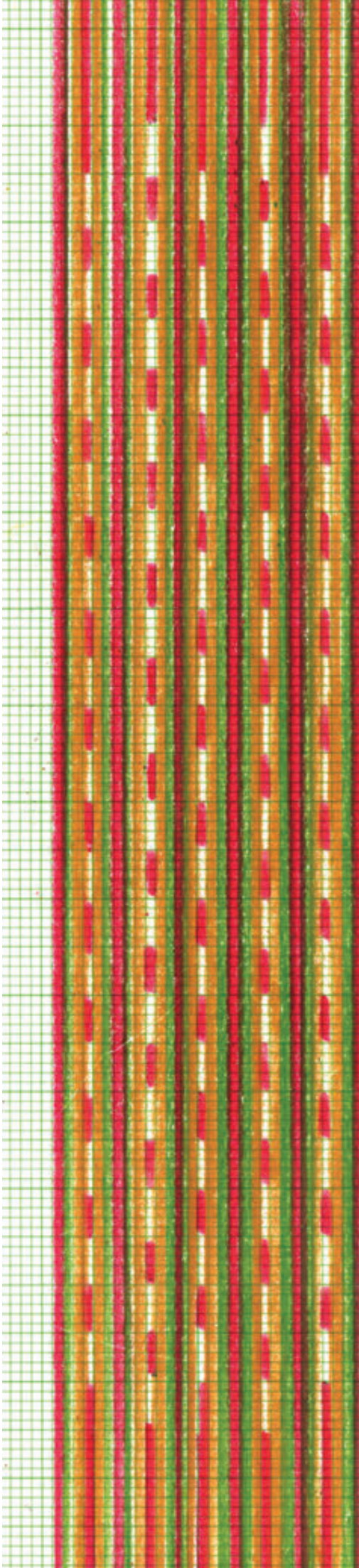
ลายหมี่ข้อ
หรือลายปอน้อย

การทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขาเปีย

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขาเปีย

เป็นการมัดหมี่ลายขาเปีย มัดโอบเก็บสี
ทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่สลับกับการทอคั่น
ด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

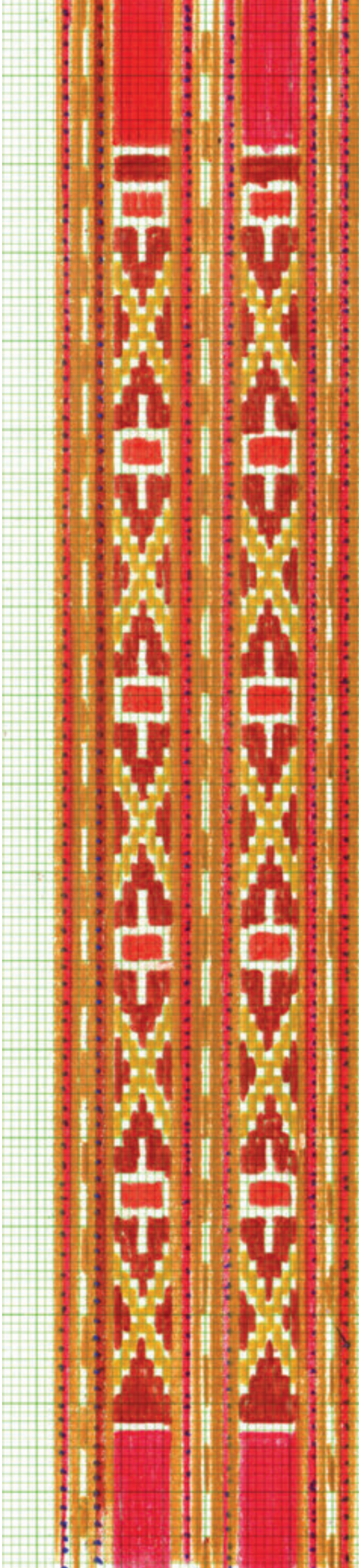
ลายขาเปีย

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขาเปียบักจับหมู่

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขาเปียบักจับหมู่

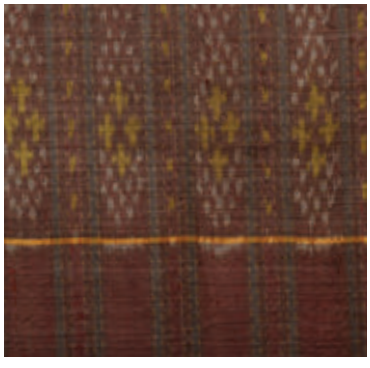
เป็นการมัดหมี่ลายขาเปียบักจับหมู่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

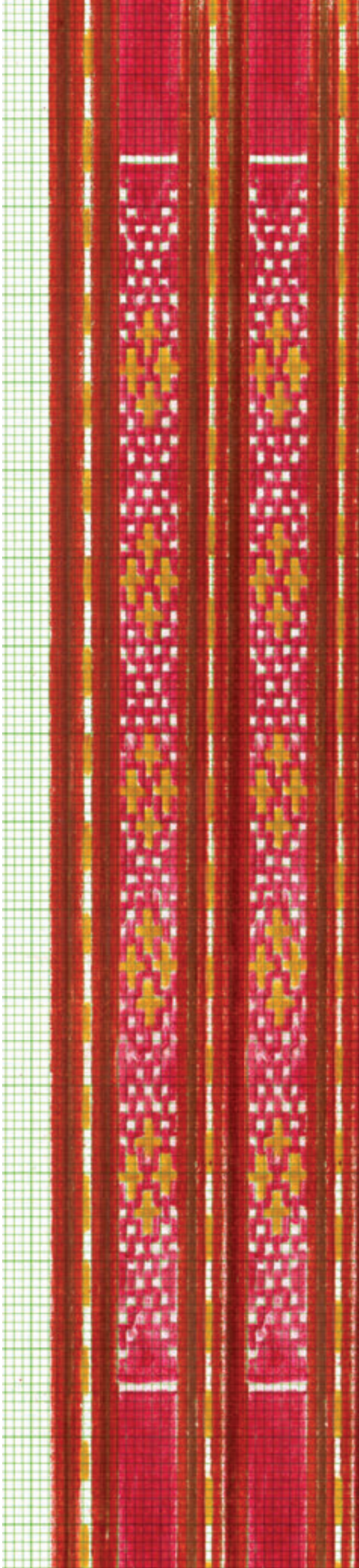
ลายขาเปียและลายบักจับหมู่

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายไรแมงงอด

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายไรแมงงอด

เป็นการมัดหมี่ลายไรแมงงอด
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

ลายขอไรแมงงอดและลายหมากจับ

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขอน้อย

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขอน้อย

เป็นการมัดหมี่ลายขอน้อย
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

ลายขอน้อย ลายหมากจับหมู่
และลายโคมห้าเฟื้อง

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขอกระจอน

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขอกระจอน

เป็นการมัดหมี่ลายขอกระจอน
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

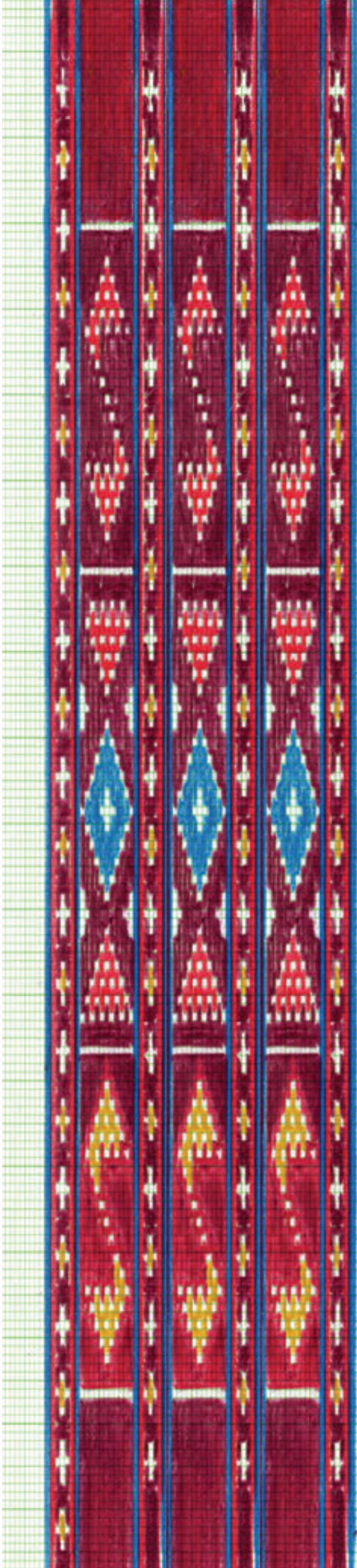
ลายขอกระจอนและลายโคมสิบเอ็ด

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขอนาค

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขอนาค

เป็นการมัดหมี่ลายขอนาค
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

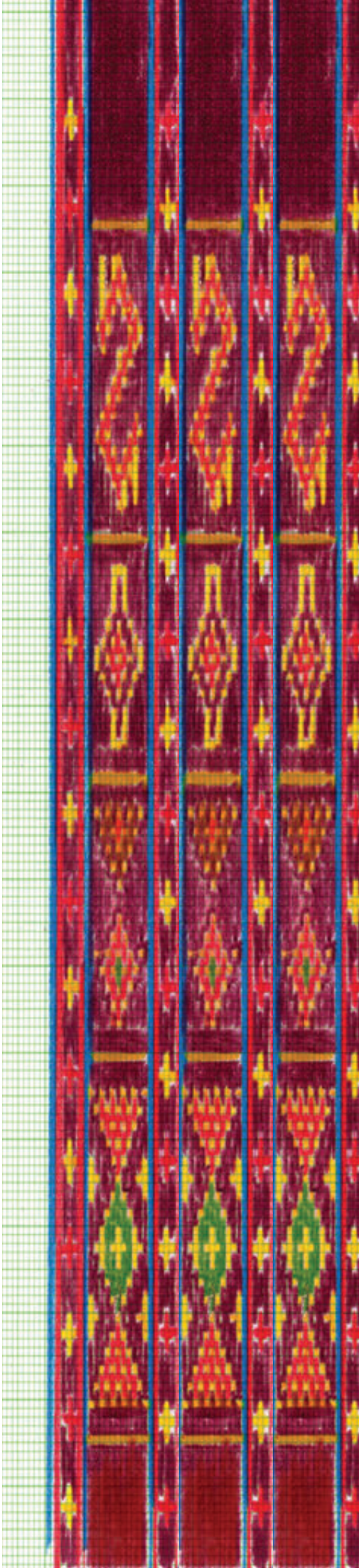
ลายขอนาคและลายโคมเก้า

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายขอนารี

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายขอนารี

เป็นการมัดหมี่ลายขอนารี
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

ลายขอนารีและลายหมากจับ

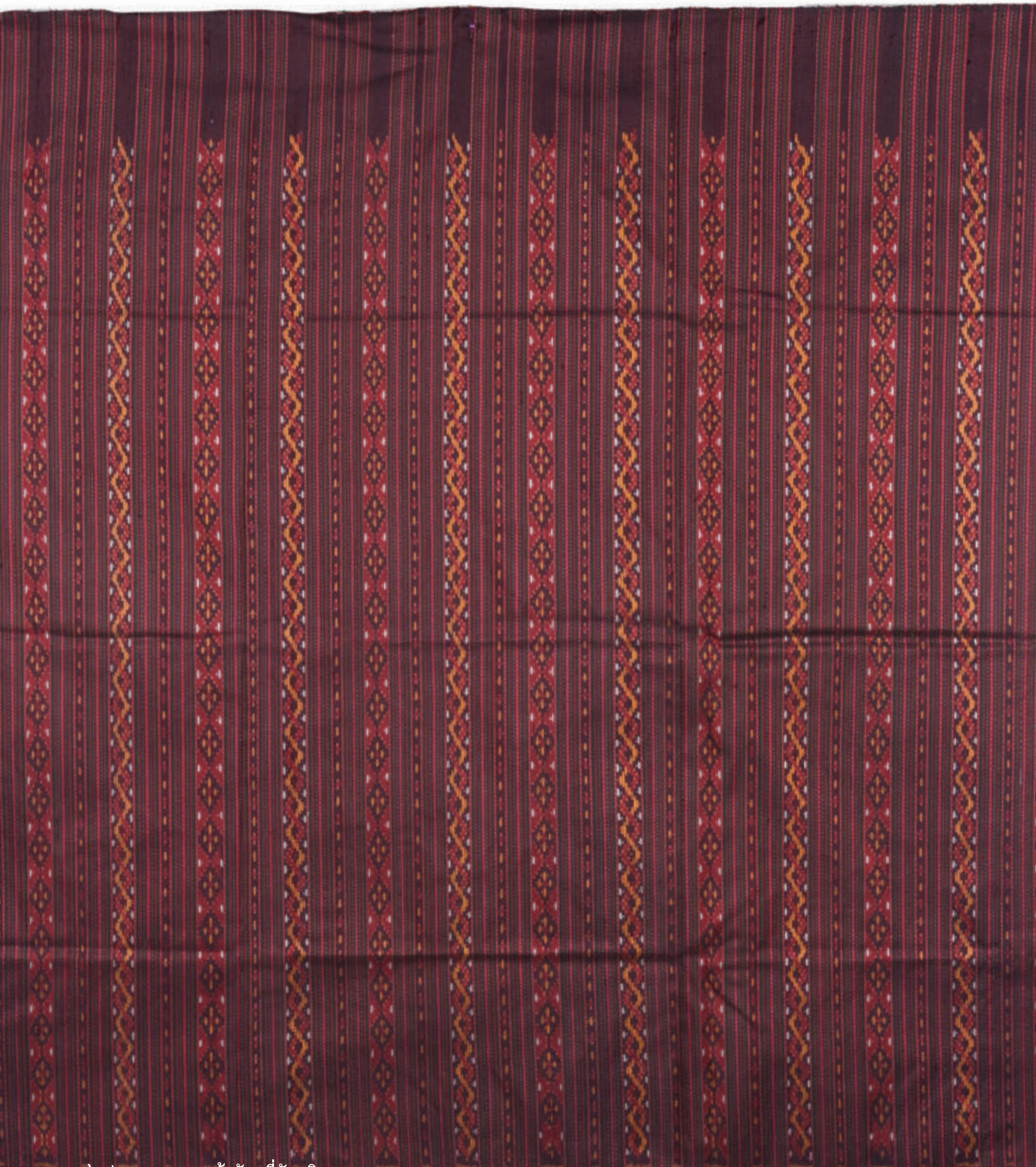
ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายหมากจับเอี้ยสองคอง

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายหมากจับเอี้ยสองคอง

เป็นการมัดหมี่ลายหมากจับเอี้ยสองคอง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
สลับกับการทอคั่นด้วยเส้นไหมสีพื้นและไหมควบ (ไหมหางกระรอก)
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบคั่นเครื่อง
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้นผสมกับลายคั่น

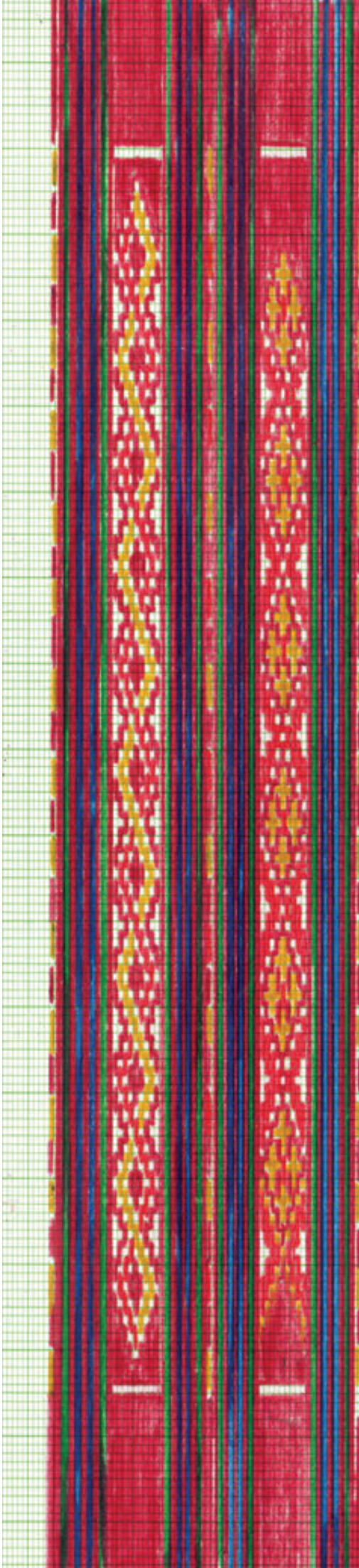
ลายเอี้ยสองคองและลายหมากจับหมู่

ลักษณะการทอคั่นด้วยไหมสีพื้น
สลับกับไหมควบ (ไหมหางกระรอก)

หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น
สลับกับการทอคั่น

ผ้ามัดหมี่
หมี่คั่นลายสามกษัตริย์

ผ้ามัดหมี่ หมี่คั่นลายสามกษัตริย์

เป็นการมัดหมี่สามลาย จึงเรียกลายสามกษัตริย์
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการมัดหมี่ชนิดนี้เรียกว่าการมัดหมี่แบบคั่นในตัว
หัวซิ่นเป็นสีพื้น ตีนซิ่นเป็นลายมัดหมี่

ลายสามกษัตริย์
มีลายหมากจับ ลายโซ่ และลายโคมห้า

ลักษณะการมัดหมี่แบบคั่นในตัว

ตีนซิ่นลายมัดหมี่

ผ้ามัดหมี่
หมี่ร่ายลายขอหวี

ผ้ามัดหมี่ หมี่ร่ายลายขอหวี

เป็นการมัดหมี่แบบพิเศษ
โดยกำหนดลำหมี่เป็นเลขคู่ แต่ละลายจะมีจำนวนไม่เท่ากัน
อย่างเช่น หมี่ร่ายขอหวีมีจำนวนลำหมี่ ๓๒ ลำหมี่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด

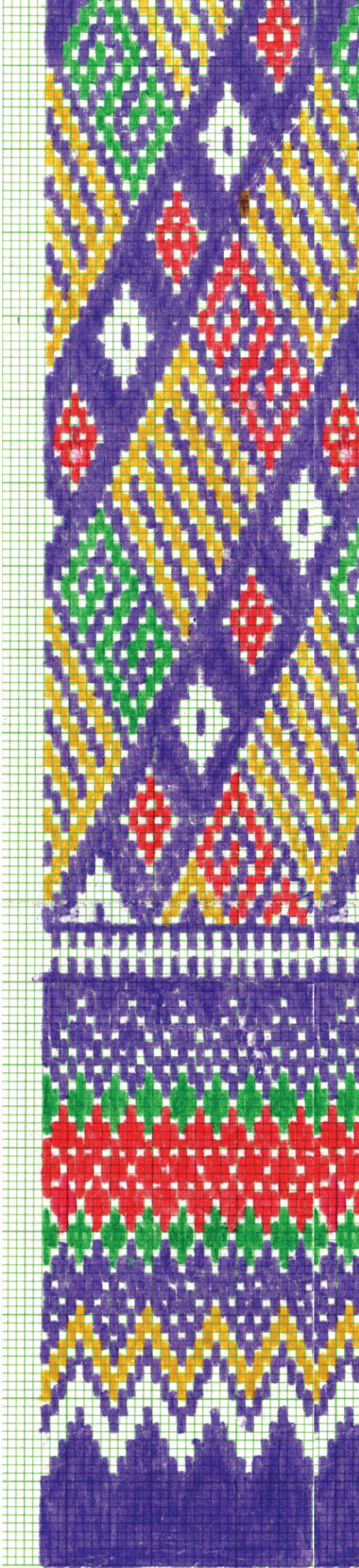
ลายหวีสลับกับลายขอ
และลายโคมเจ็ด

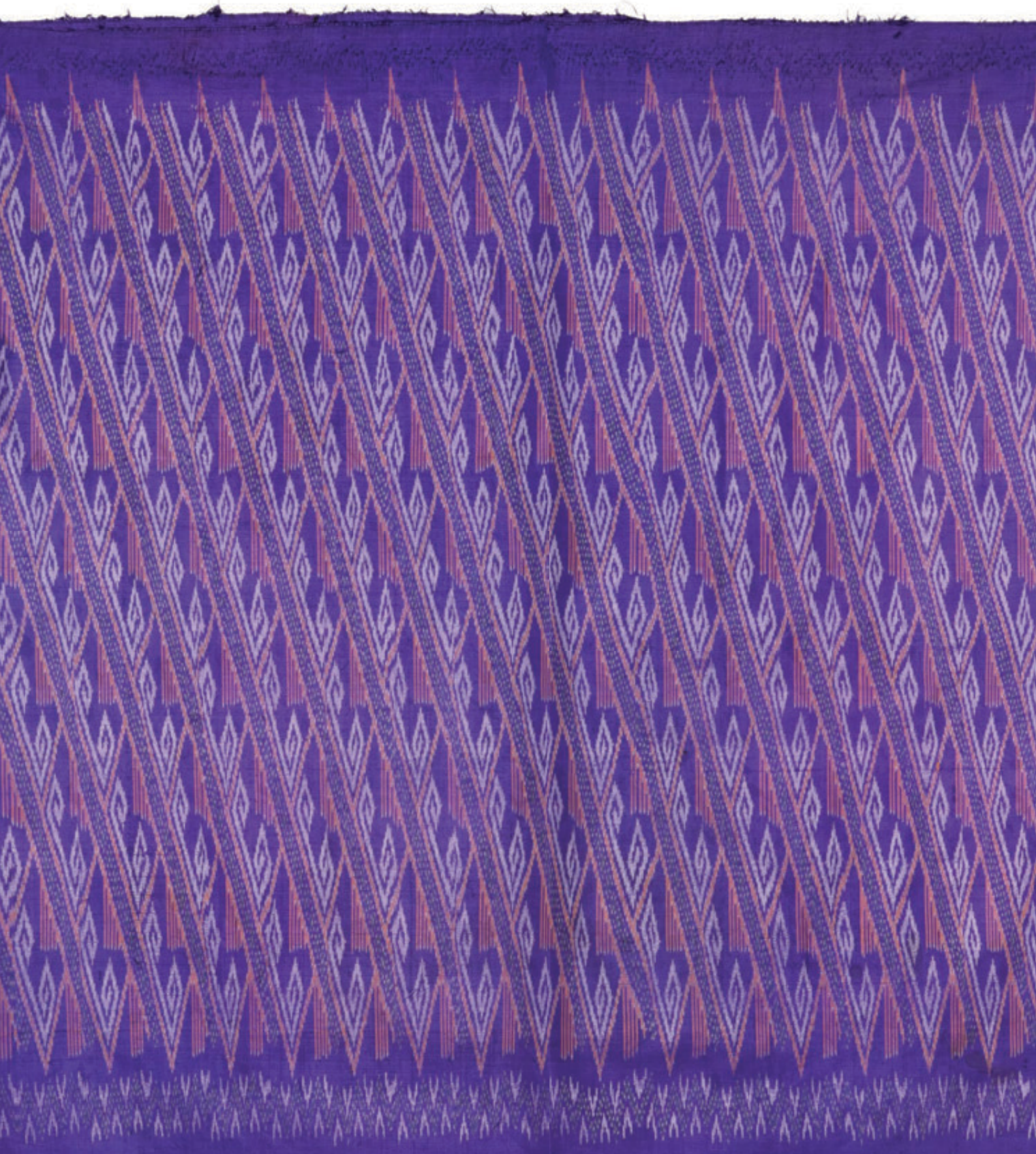
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
สลับกับลายโคมห้า

ผ้ามัดหมี่
หมี่ร่ายลายขอวน

ผ้ามัดหมี่ หมี่ร่ายลายขอวน

เป็นการมัดหมี่แบบพิเศษ โดยกำหนดลำหมี่เป็นเลขคู่
แต่ละลายจะมีจำนวนไม่เท่ากัน
อย่างเช่น หมี่ร่ายขอวนมีจำนวนลำหมี่ ๓๖ ลำหมี่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด

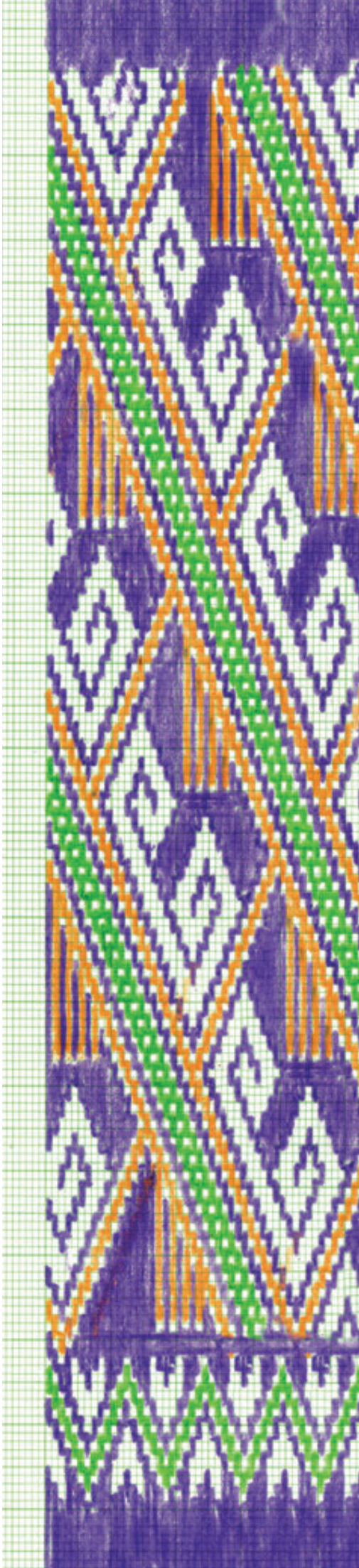
ลายขอวน

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
สลับกับลายลูกศร

ผ้ามัดหมี่
หมี่ร่ายลายหวี

ผ้ามัดหมี่ หมี่ร่ายลายหวี

เป็นการมัดหมี่แบบพิเศษ
โดยกำหนดลำหมี่เป็นเลขคู่ แต่ละลายจะมีจำนวนไม่เท่ากัน
อย่างเช่น หมี่ร่ายหวีมีจำนวนลำหมี่ ๓๒ ลำหมี่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด

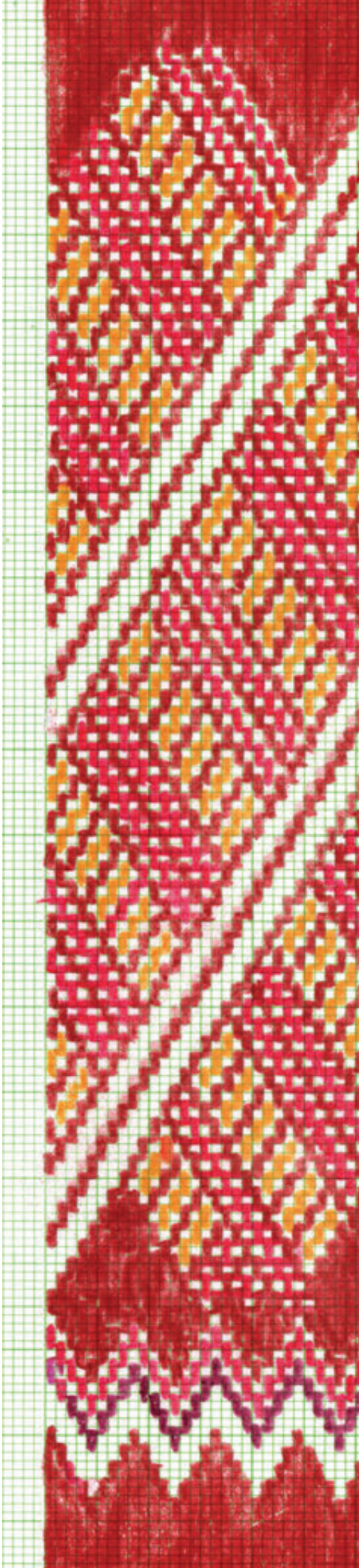
ลายหวี

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา

ผ้ามัดหมี่
ลายขอใหญ่

ผ้ามัดหมี่ ลายขอใหญ่

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอใหญ่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายขอใหญ่ผสมลายดอกแก้ว

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
สลับลายหมากจับและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอเครือผสมโคมเก้าและหมากจับ

มัดหมี่ ลายขอเครือผสมโคมเก้าและหมากจับ

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอเครือผสมลายโคมเก้าและหมากจับ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

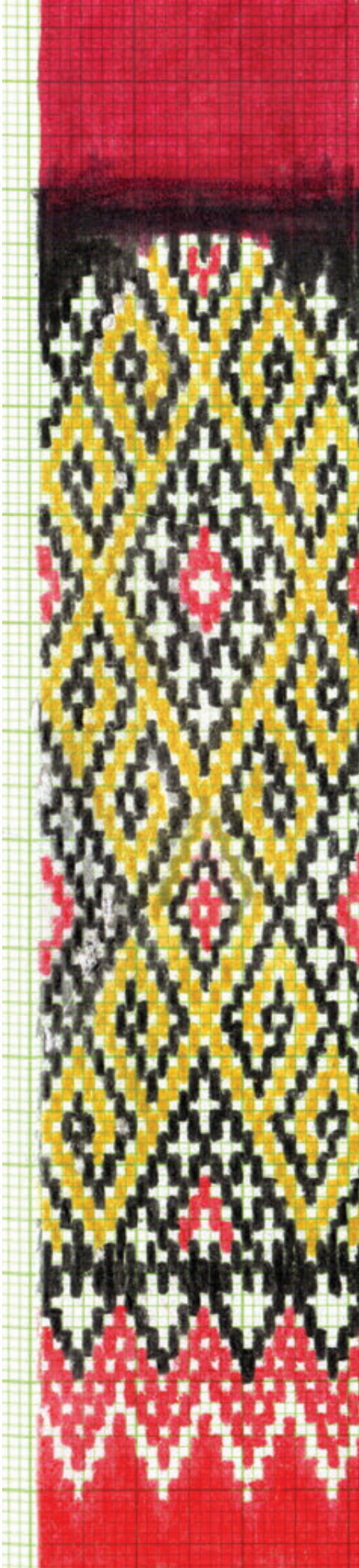
ลายขอเครือผสมลายโคมเก้า
และลายหมากจับ

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ผสมลายโคมห้าและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอทบใหญ่

ผ้ามัดหมี่ ลายขอทบใหญ่

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอทบใหญ่ผสมลายกอตะไคร้ และลายดอกแก้ว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

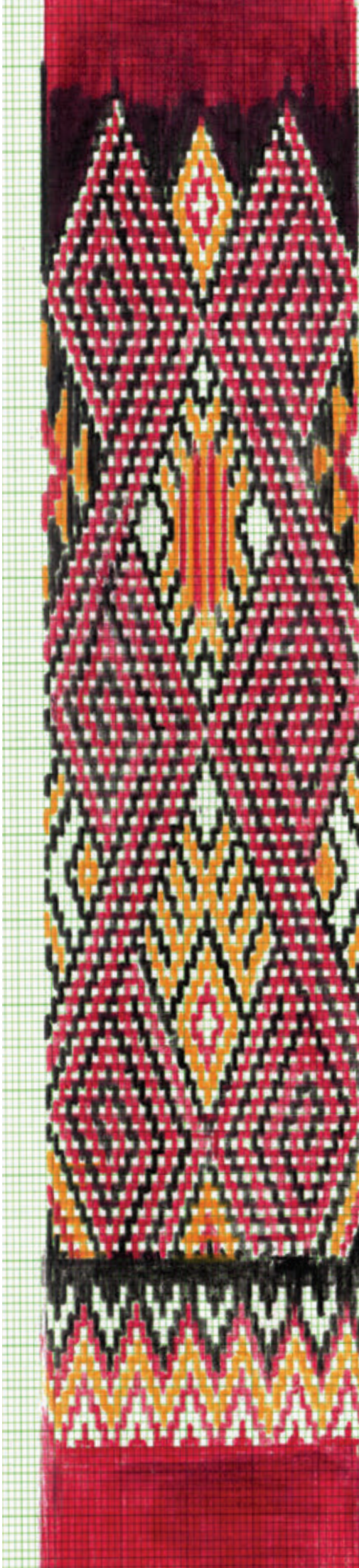
ลายขอทบใหญ่ผสมลายดอกแก้ว
ลายขาเปีย และลายกอตะไคร้

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายขอแง้น

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายขอแง้น

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอแง้น และลายโคมเก้า
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

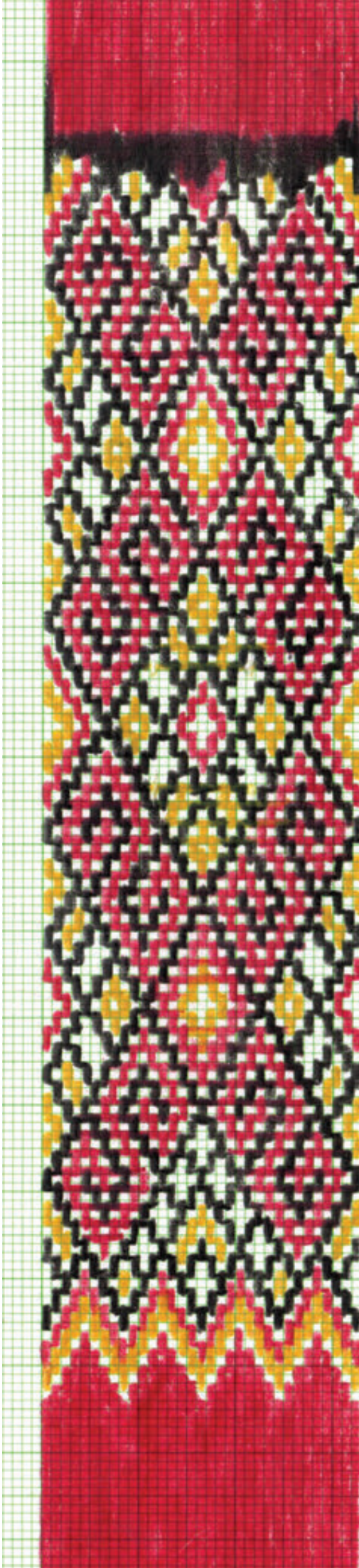
ลายขอแง้นและลายโคมเก้า

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายขอสี่

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายขอสี่

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอสี่ผสมลายดอกแก้วและลายโคมเก้าหมากจับดาว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

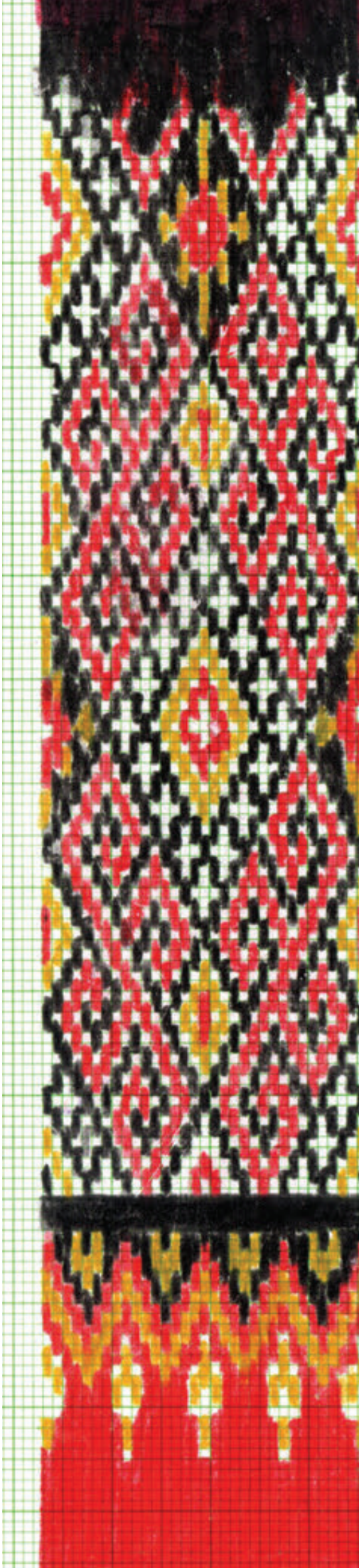
ลายขอสี่ผสมลายดอกแก้ว
และลายโคมเก้าหมากจับดาว

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ผสมลายสนและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายขอสนับ

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายขอสนับ

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอสนับและลายโคมเก้าหมากจับดาว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

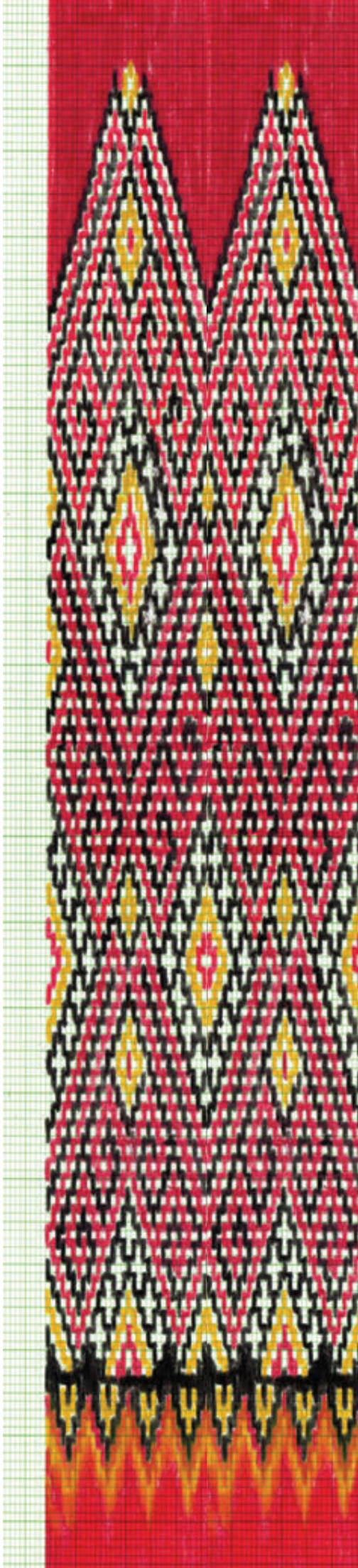
ลายขอสนับ
และลายโคมเก้าหมากจับดาว

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอซ้อนผสมลายฟันหวี

ผ้ามัดหมี่ ลายขอซ้อนผสมลายฟันหวี

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอซ้อนผสมลายฟันหวี และลายดอกแก้ว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

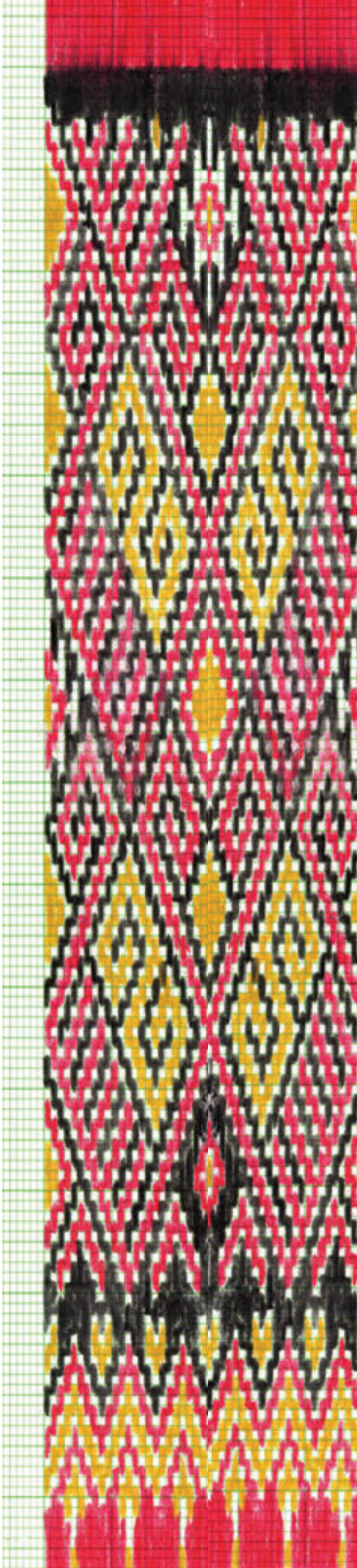
ลายขอซ้อนผสมลายฟันหวี
และลายดอกแก้ว

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ผสมลายศรและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอกอตะไคร้

ผ้ามัดหมี่ ลายขอกอตะไคร้

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอกอตะไคร้ และลายดอกแก้ว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายขอกอตะไคร้
และลายดอกแก้ว

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขออุ้มหน่วย

ผ้ามัดหมี่ ลายขออุ้มหน่วย

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขออุ้มหน่วยผสมลายโคมห้าหมากจับดาว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

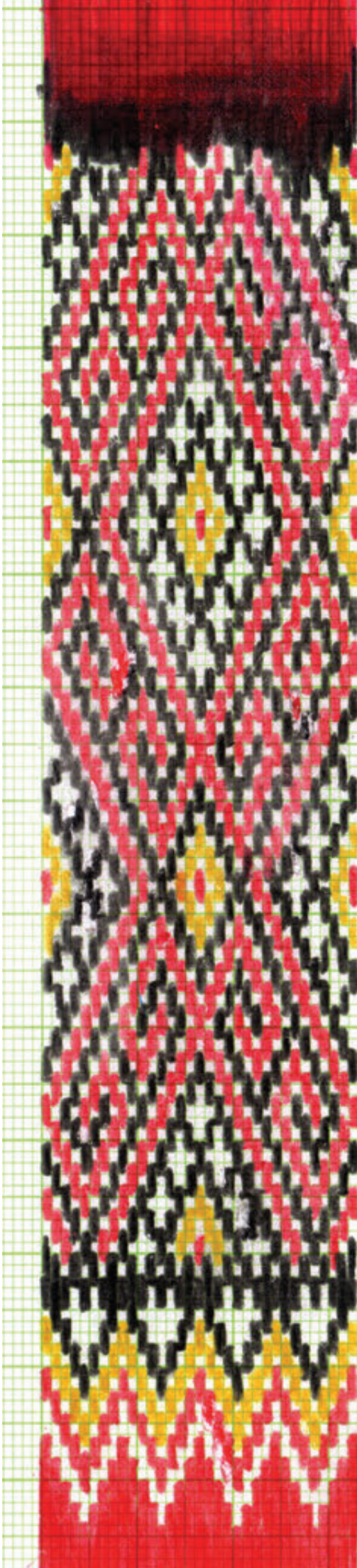
ลายขออุ้มหน่วย
ผสมลายโคมห้าหมากจับดาว

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ผสมลายศรและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอพวงผสมโคมเก้าเจาะดอก

ผ้ามัดหมี่ ลายขอพวงผสมโคมเก้าเจาะดอก

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอพวงผสมโคมเก้าเจาะดอก
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

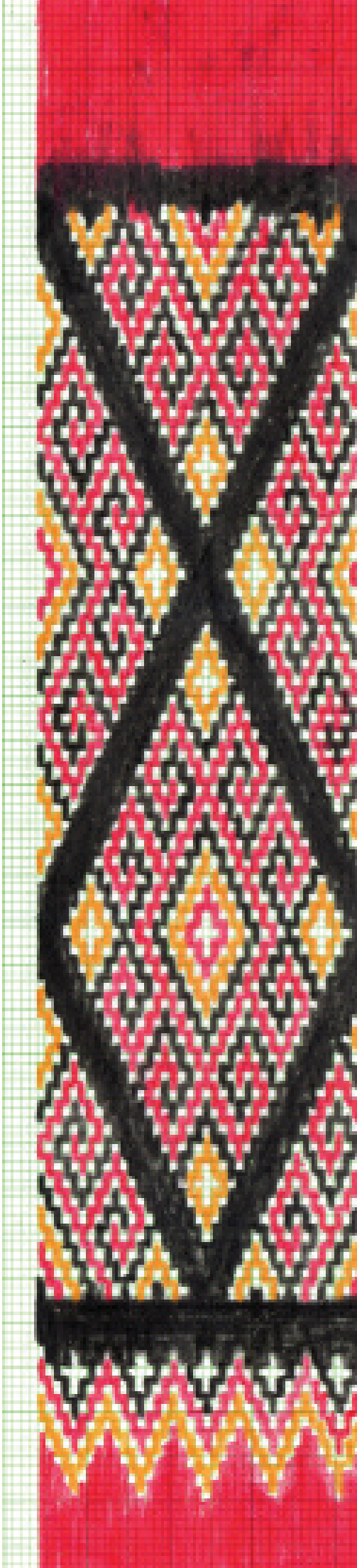
ลายขอพวงผสมโคมเก้าเจาะดอก

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ผสมลายหมากจับหมู่ ลายศร
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอคอกม้า

ผ้ามัดหมี่ ลายขอคอกม้า

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอคอกม้าผสมลายโคมเจ็ด
ลายฟันหวี ลายขอจมูก และลายลูกศร
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายขอคอกม้าผสมลายโคมเจ็ด
ลายฟันหวี ลายขอจมูก และลายลูกศร

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ผสมลายศรและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอน้อยผสมโคมเจ็ด

ผ้ามัดหมี่ ลายขอน้อยผสมโคมเจ็ด

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอน้อยผสมโคมเจ็ดผสมลายดอกแก้ว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

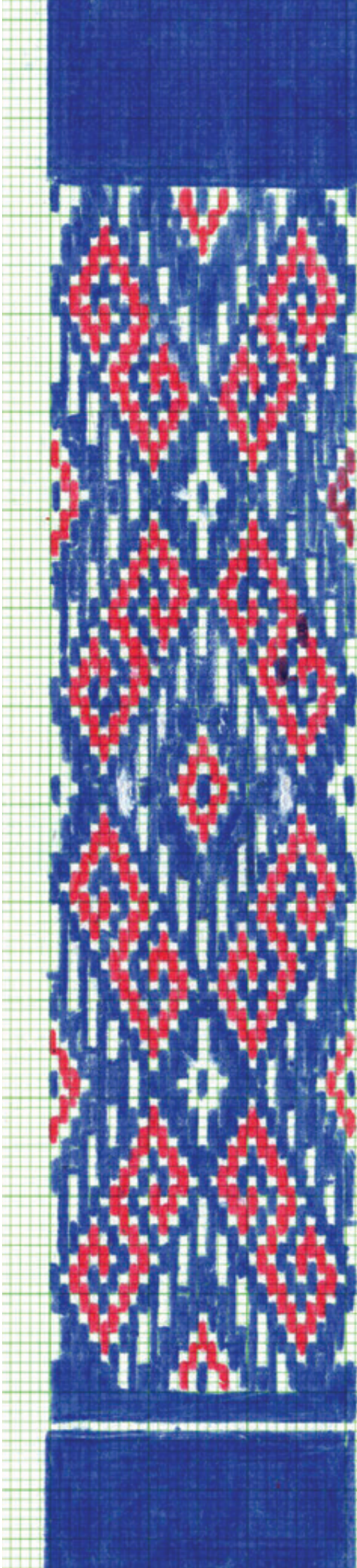
ลายขอน้อยผสมโคมเจ็ด
ผสมลายดอกแก้ว

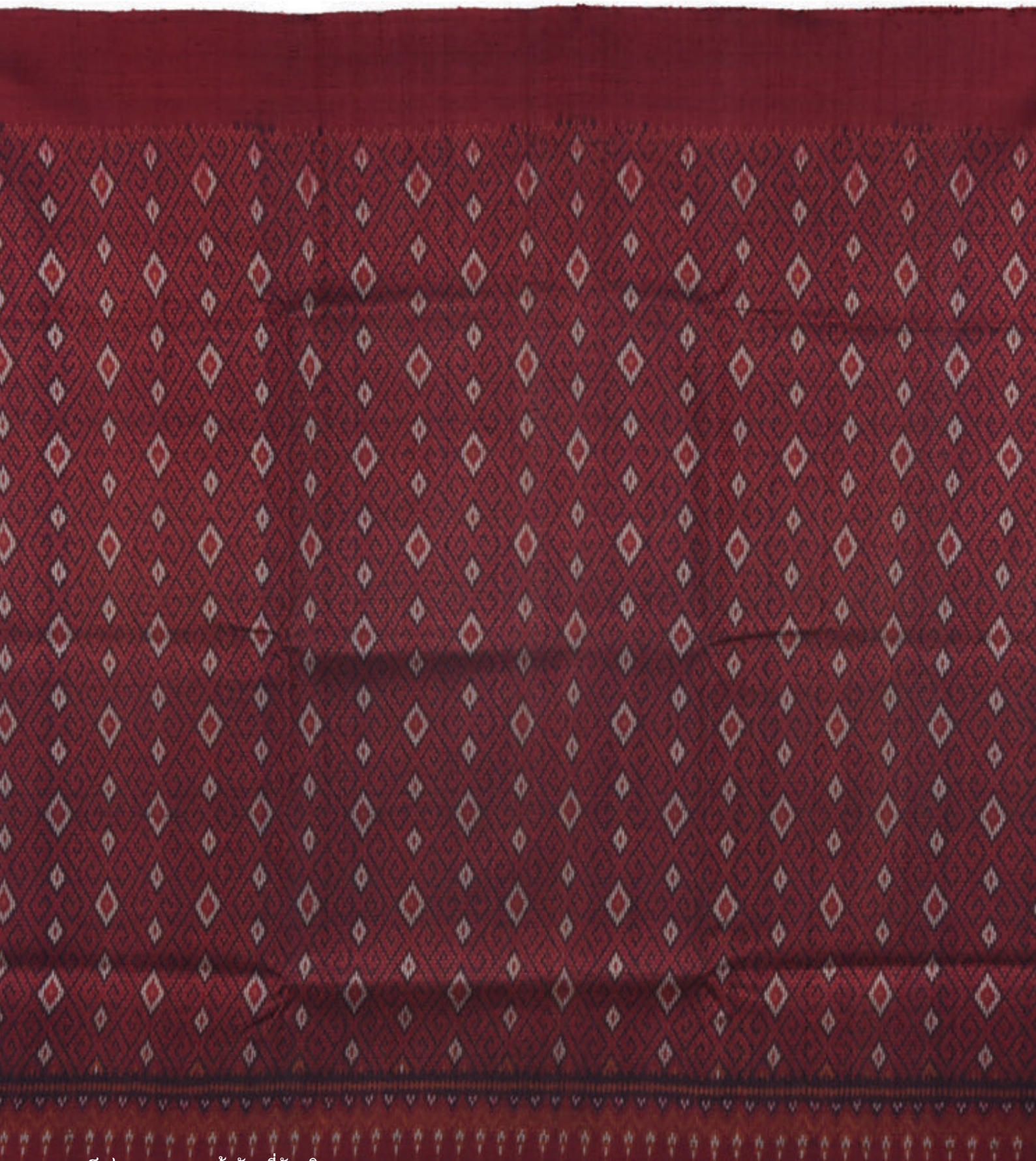
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นผ้าพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอซ้อน

ผ้ามัดหมี่ ลายขอซ้อน

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ
ลายขอซ้อนผสมลายโคมสิบเอ็ด และลายโคมเจ็ด
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

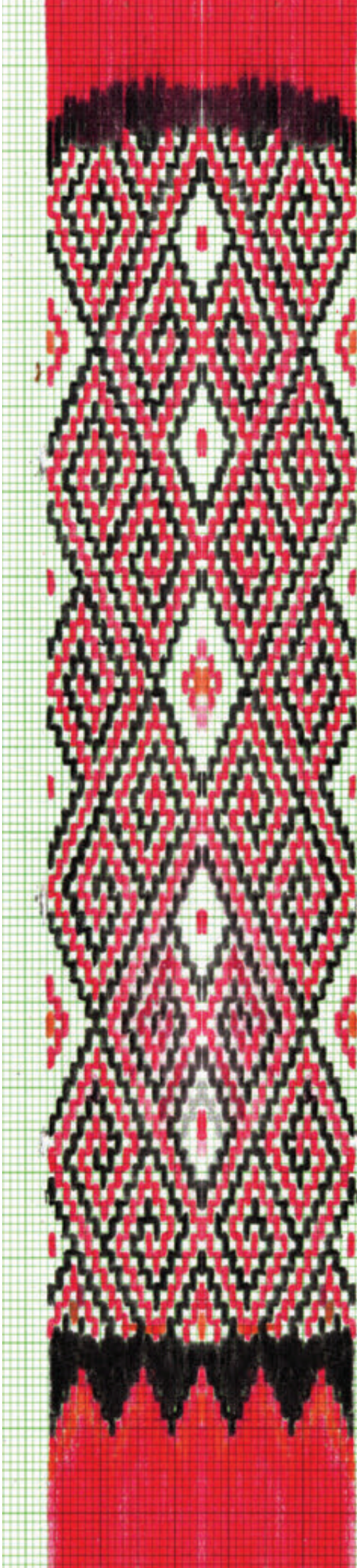
ลายขอซ้อนผสมลายโคมสิบเอ็ด
และลายโคมเจ็ด

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ลายศร และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอซ้อนขอ (ลายนาค)

ผ้ามัดหมี่ ลายขอซ้อนขอ (ลายนาค)

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอซ้อนขอ (ลายนาค)
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายขอซ้อนขอ (ลายนาค)
ลานโคมเจ็ด และลายโคมเก้า

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ลายศร และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอสอง

ผ้ามัดหมี่ ลายขอสอง

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอสองผสมลายหมากจับ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

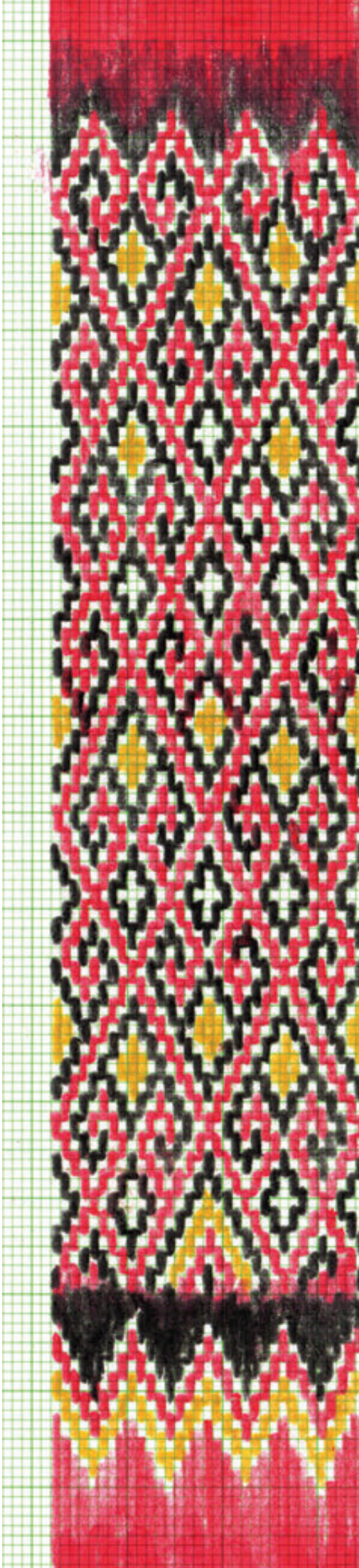
ลายขอสองผสมลายหมากจับ

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ลายศร และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอทบดอกแก้ว

ผ้ามัดหมี่ ลายขอทบดอกแก้ว

เป็นการมัดหมี่ประเภทลายขอ ลายขอทบดอกแก้วและลายโคมเก้า
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

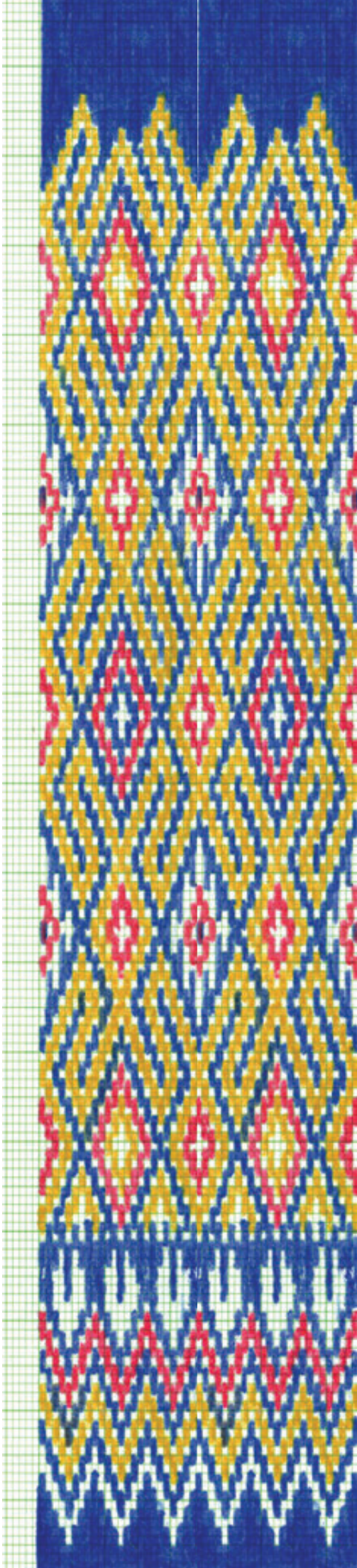
ลายขอทบดอกแก้ว
และลายโคมเก้า

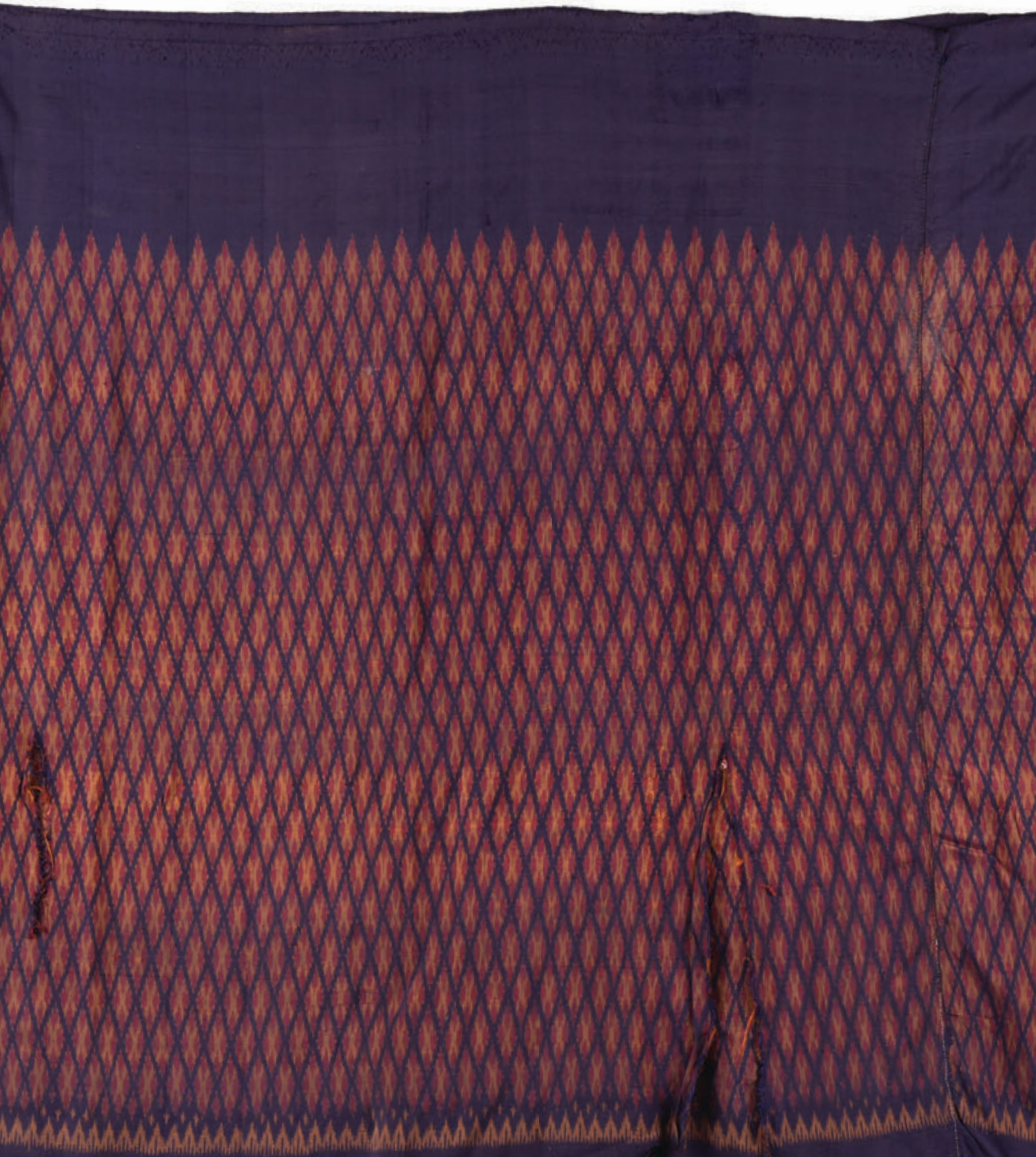
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขาเปีย

ผ้ามัดหมี่ ลายขาเปีย

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขาเปีย
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

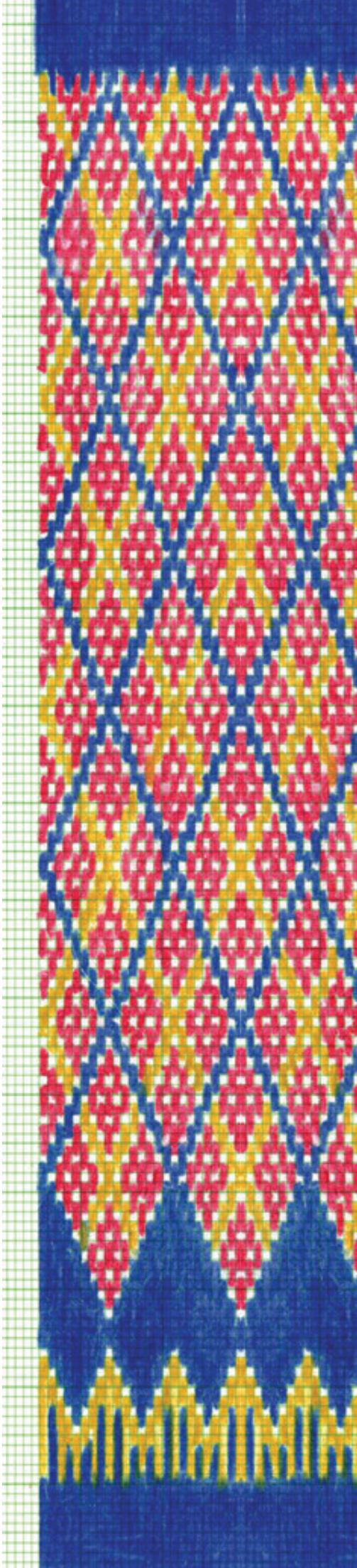
ลายขาเปีย

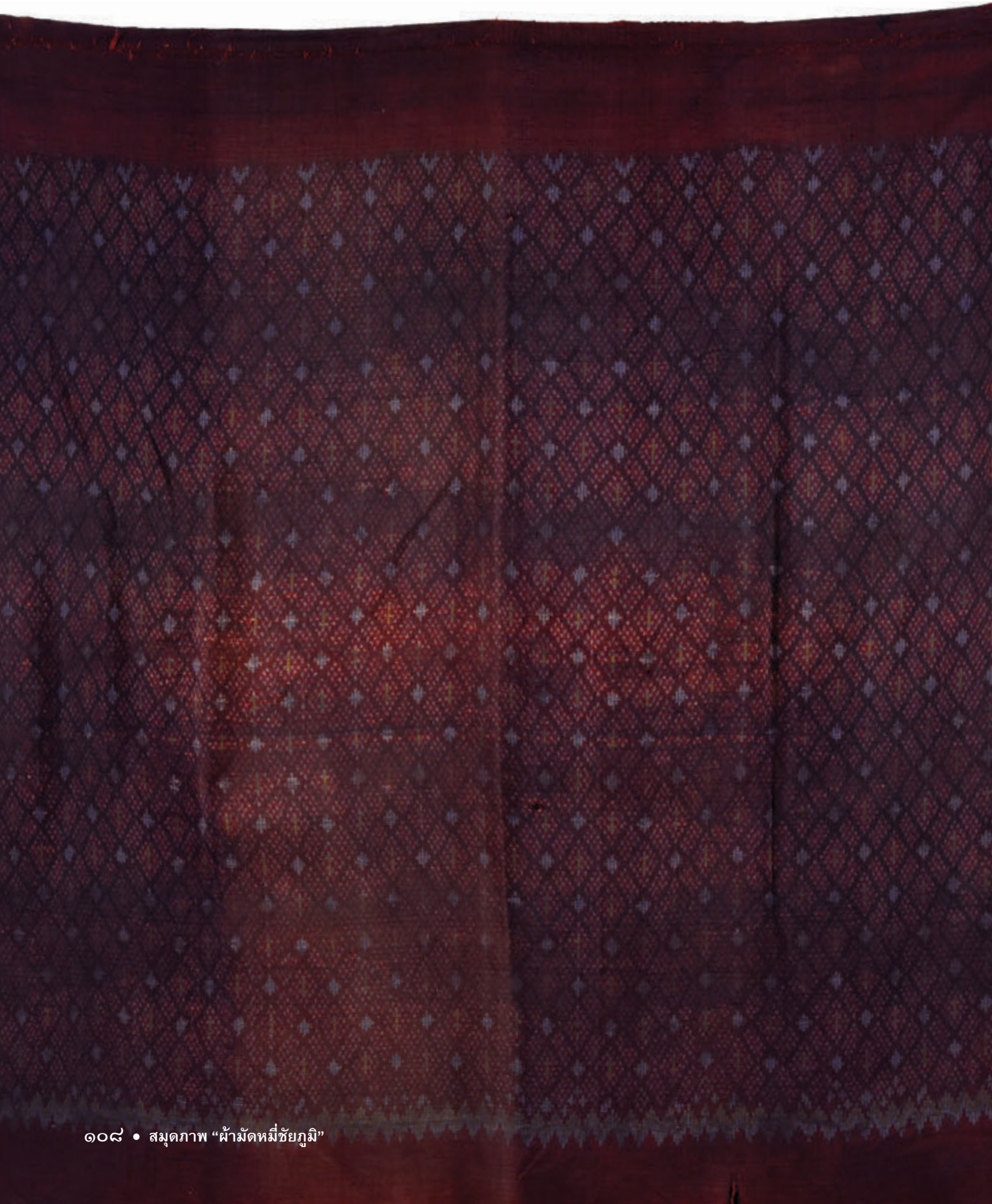
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายด้วงน้อย

ผ้ามัดหมี่ ลายด้วงน้อย

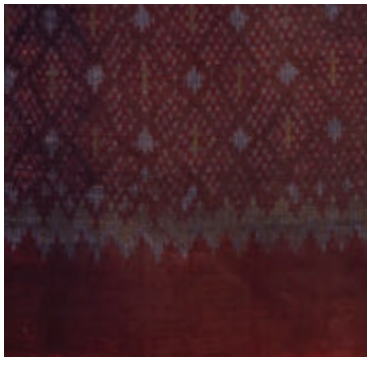
เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายด้วงน้อยและลายโคมเจ็ด
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

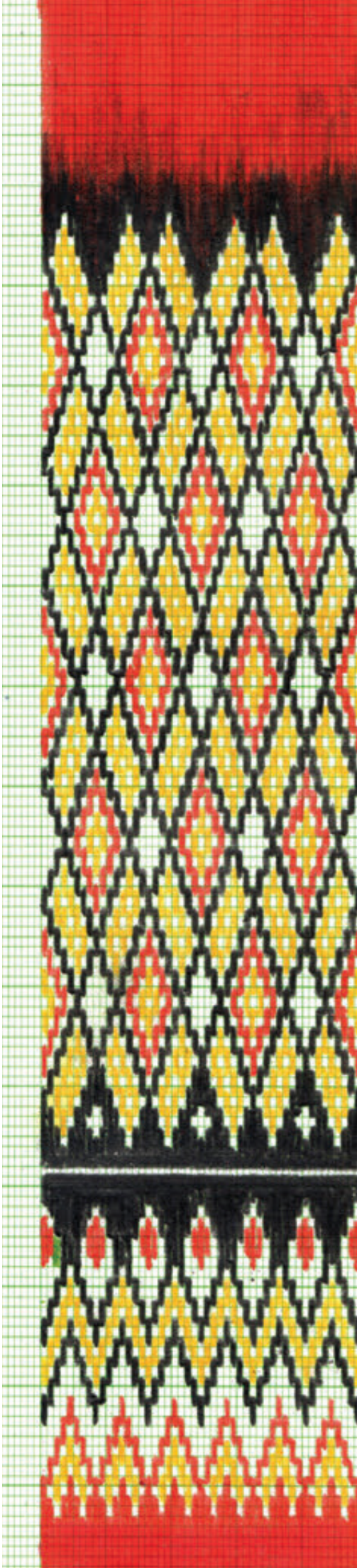
ลายด้วงน้อยและลายโคมเจ็ด

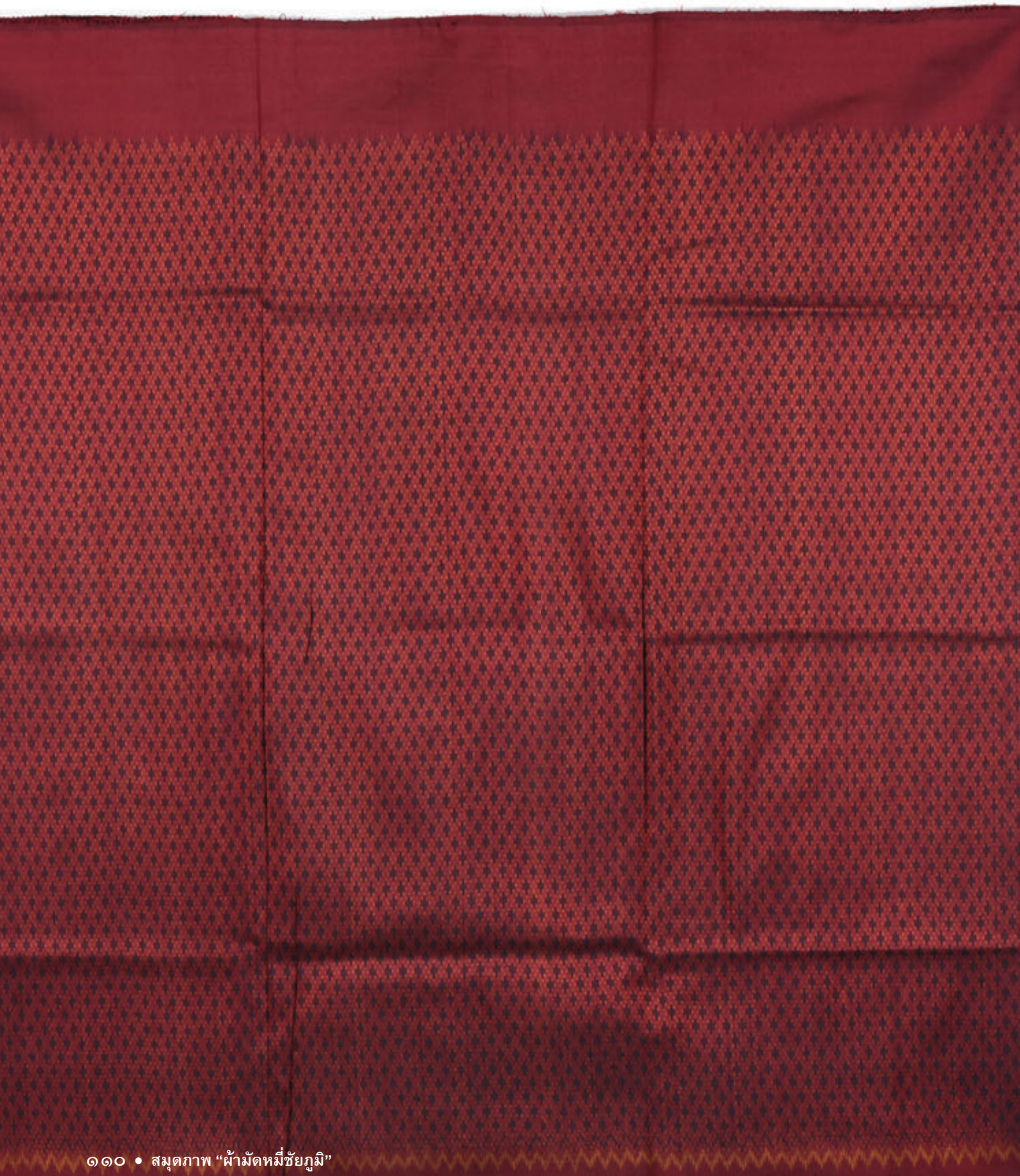
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

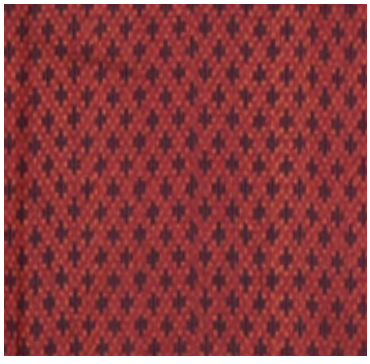

ผ้ามัดหมี่
ลายสี่สำเงาะ

ผ้ามัดหมี่ ลายสี่ลำเจาะ

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายสี่ลำเจาะ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

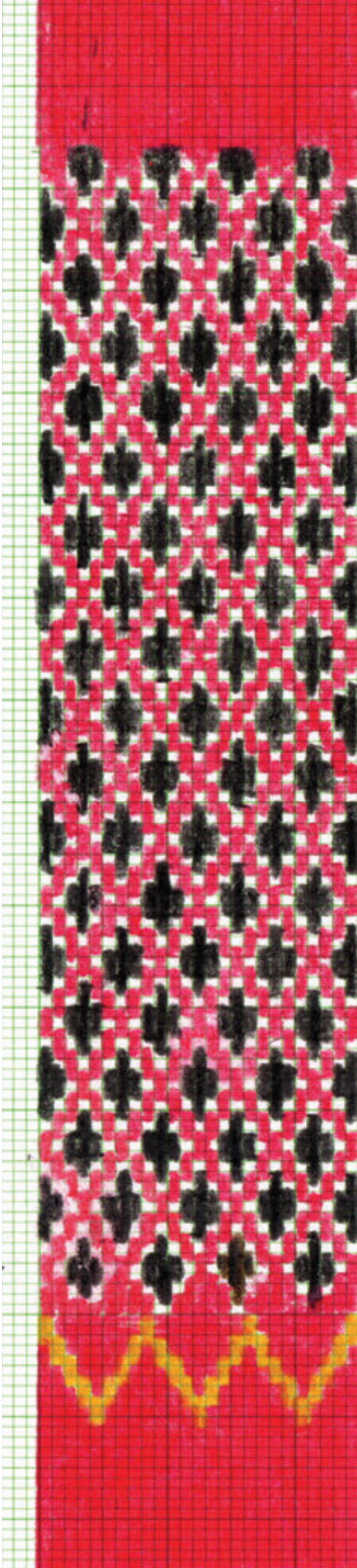
ลายสี่ลำเจาะ

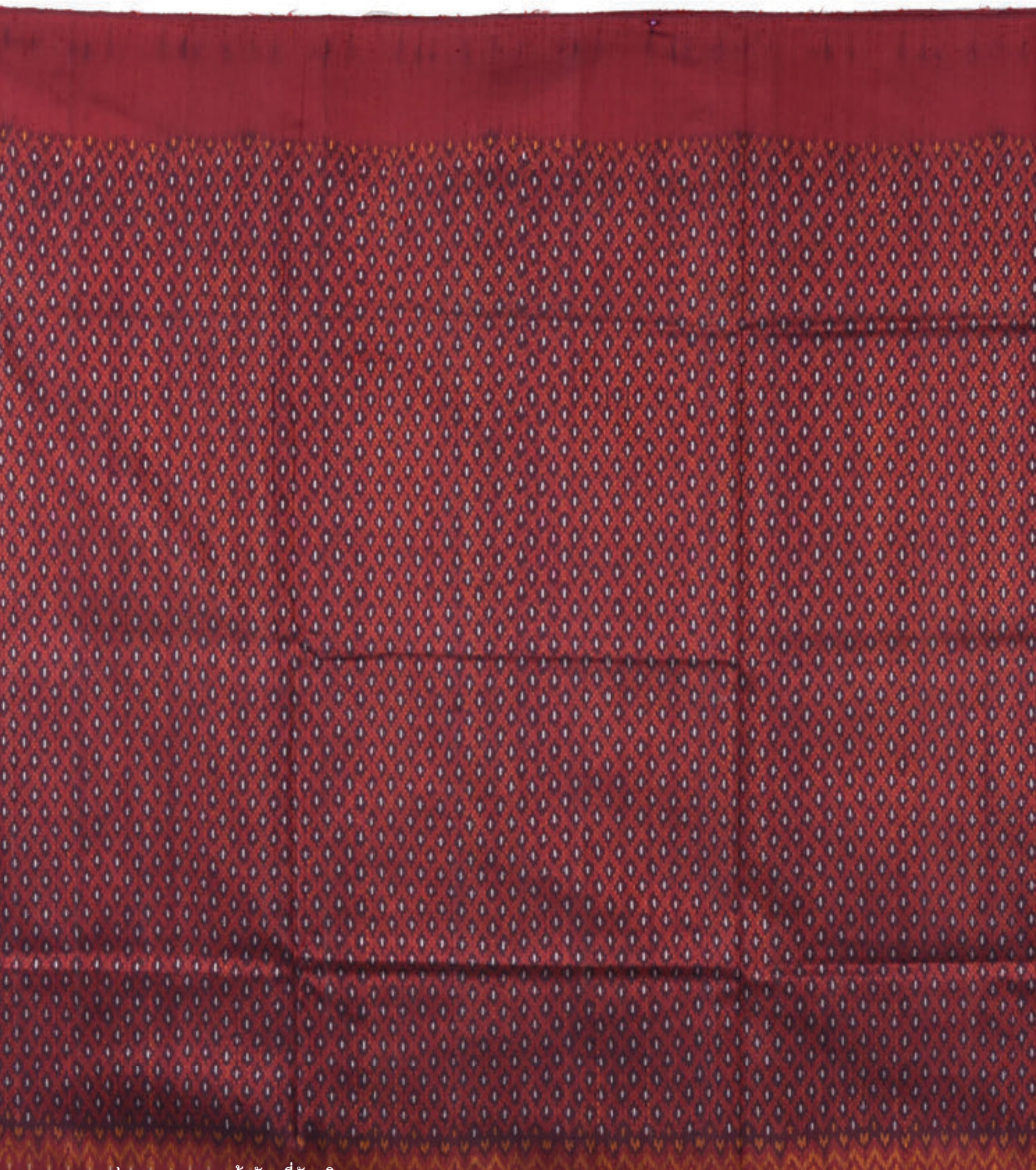
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายกงหมากจับ

ผ้ามัดหมี่ ลายกงหมากจับ

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายกงหมากจับ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

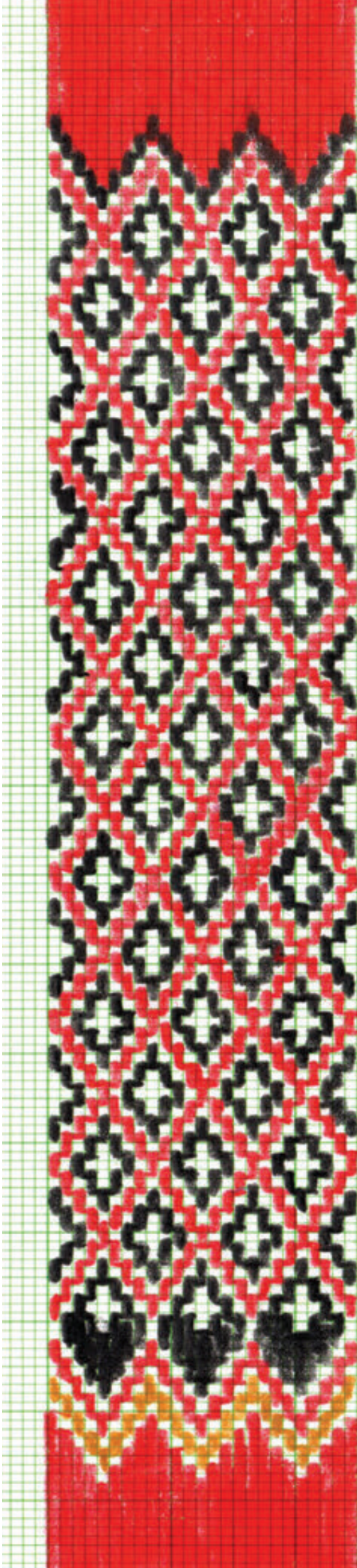
ลายกงและลายหมากจับ

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายหมี่กงเก้า

ผ้ามัดหมี่ ลายหมี่กงเก้า

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายหมี่กงเก้า
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

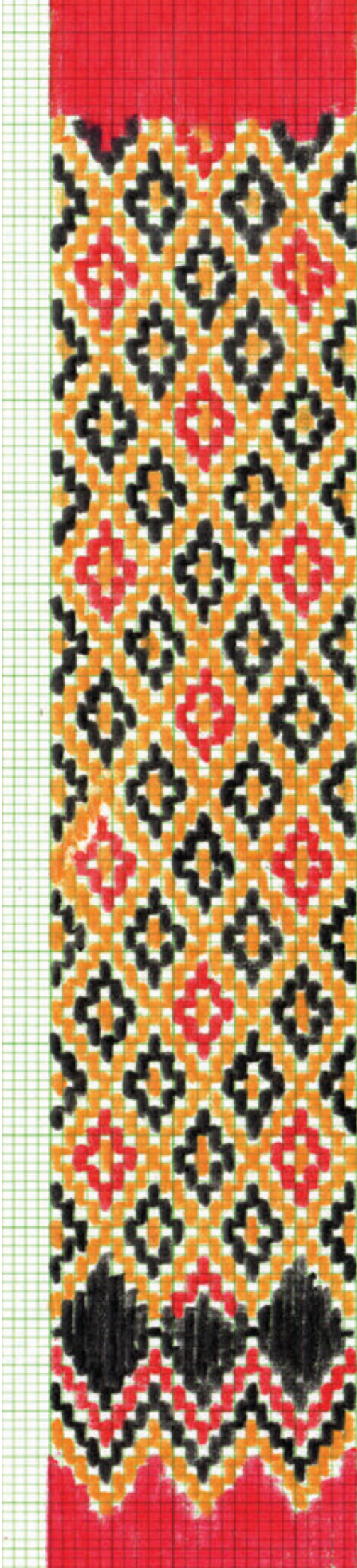
ลายกงเก้าและลายหมากจับ

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายโคมเจ็ด

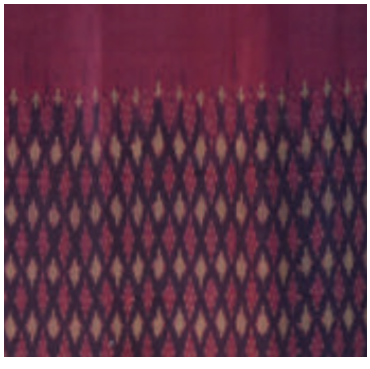

ผ้ามัดหมี่ ลายโคมเจ็ด

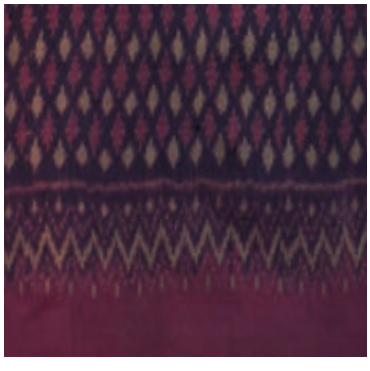
เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายโคมเจ็ด
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

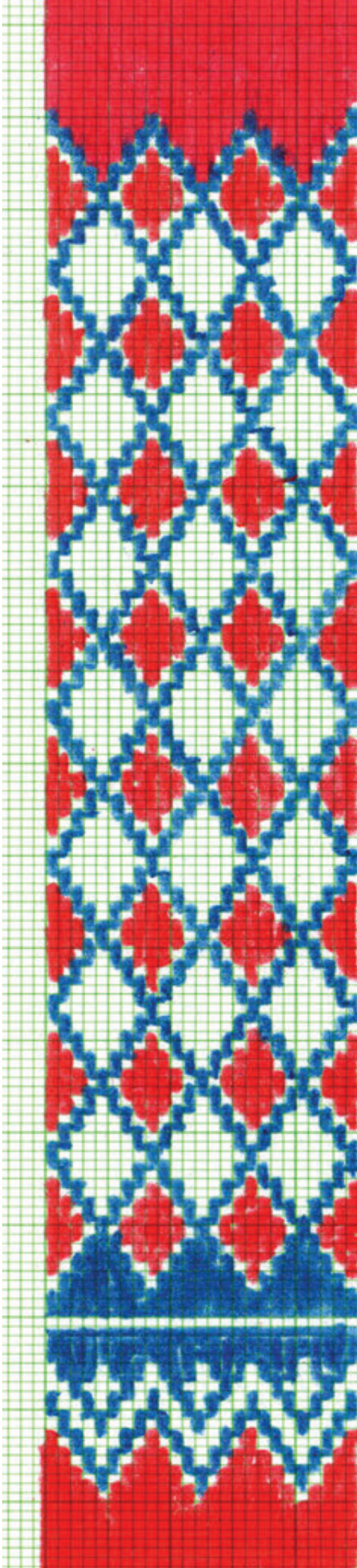
ลายโคมเจ็ด

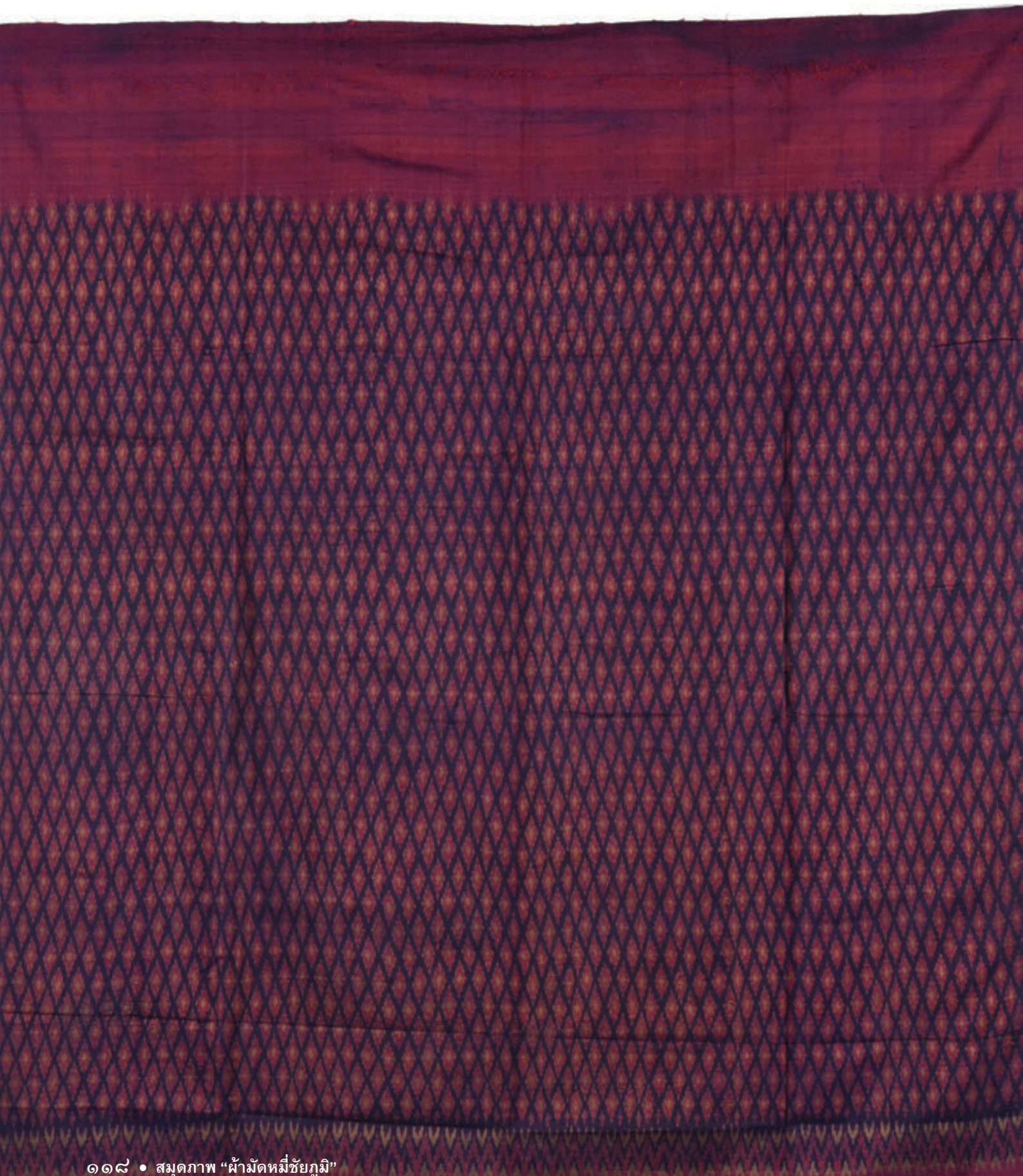
หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น
และต่อหัวแบบชัยภูมิ

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายหมี่โคมเจ็ด ดอกพิกุล

ผ้ามัดหมี่ ลายหมี่โคมเจ็ด ดอกพิกุล

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายโคมเจ็ด ดอกพิกุล
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

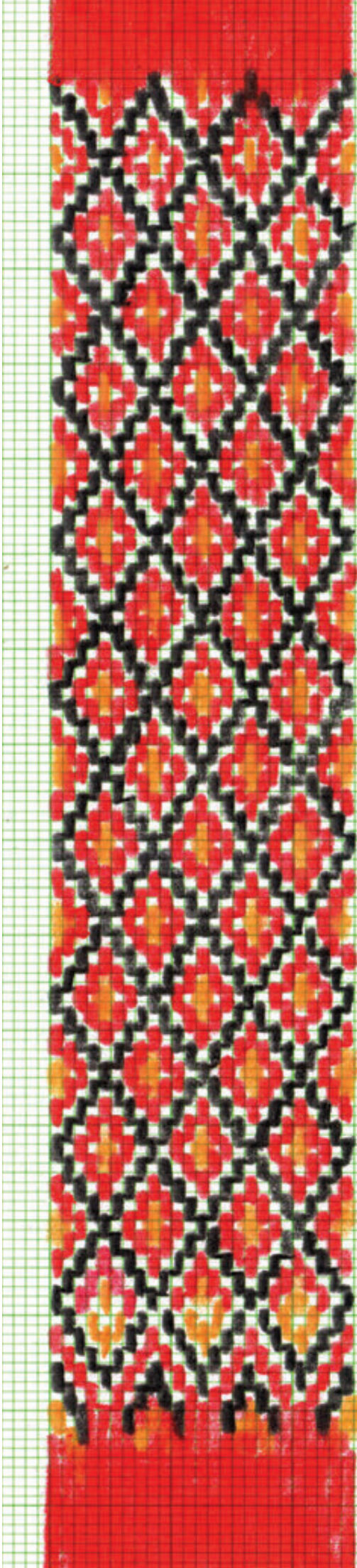
ลายโคมเจ็ด ดอกพิกุล

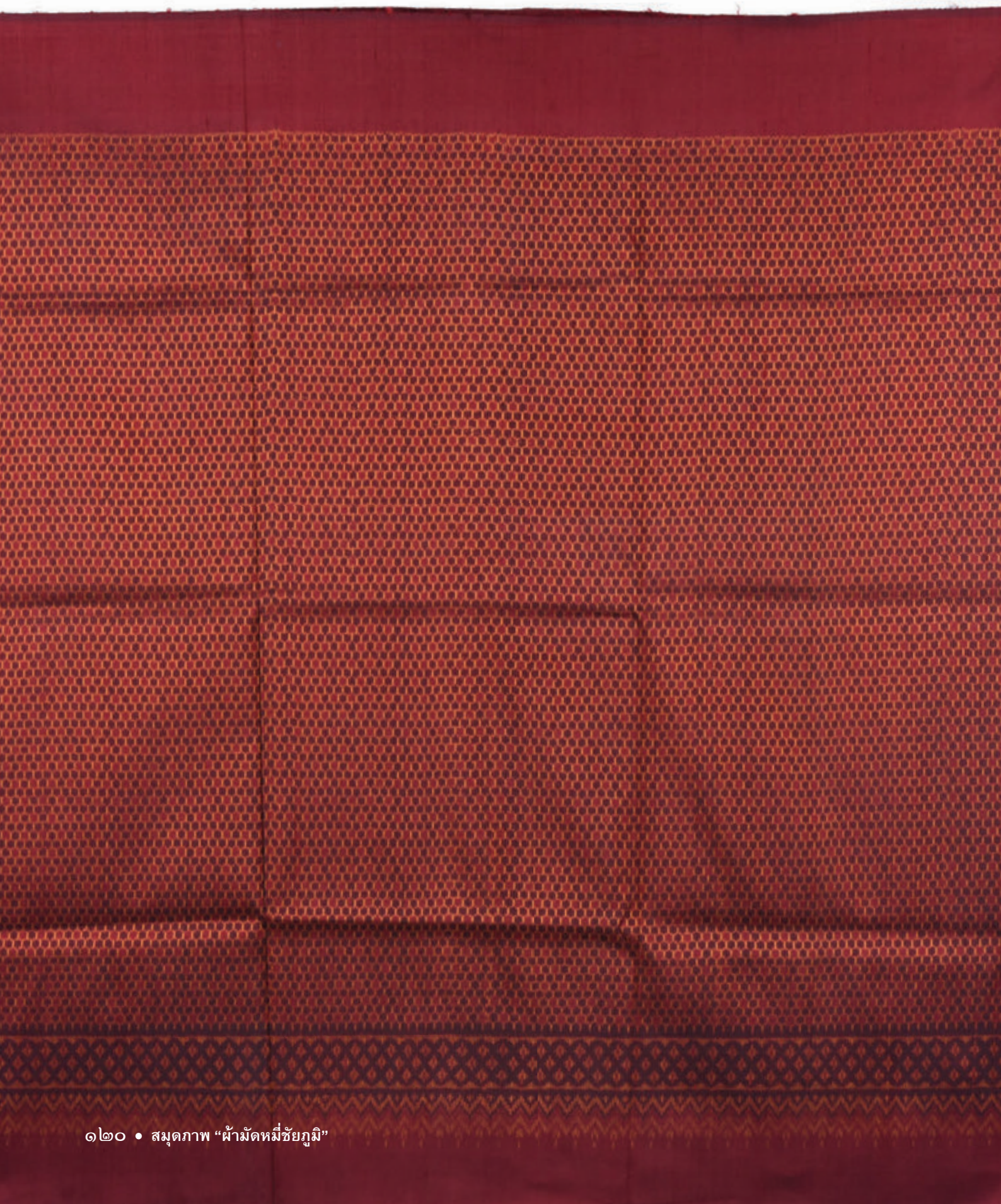
หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา ลายศร
และสีพื้น

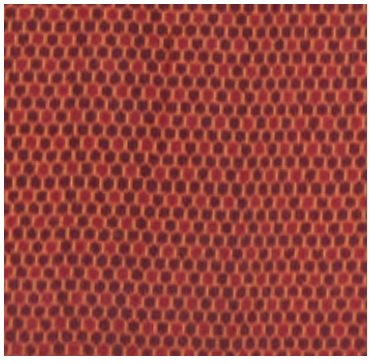

ผ้ามัดหมี่
ลายตากะแตง (ตะแกรง)

ผ้ามัดหมี่ ลายตากะแตง (ตะแกรง)

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายตากะแตง (ตะแกรง)
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

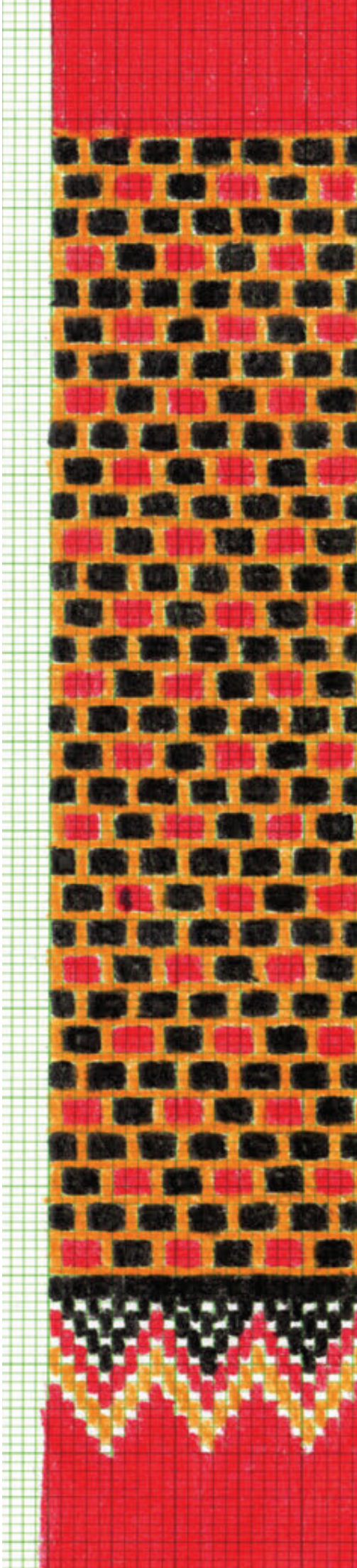
ลายตากะแตง (ตะแกรง)

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และลายหมากจับ

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายนาคสน

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายนาคสน

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายนาคสน
ลักษณะการมัดหมี่แบบไม่เต็มผืน
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

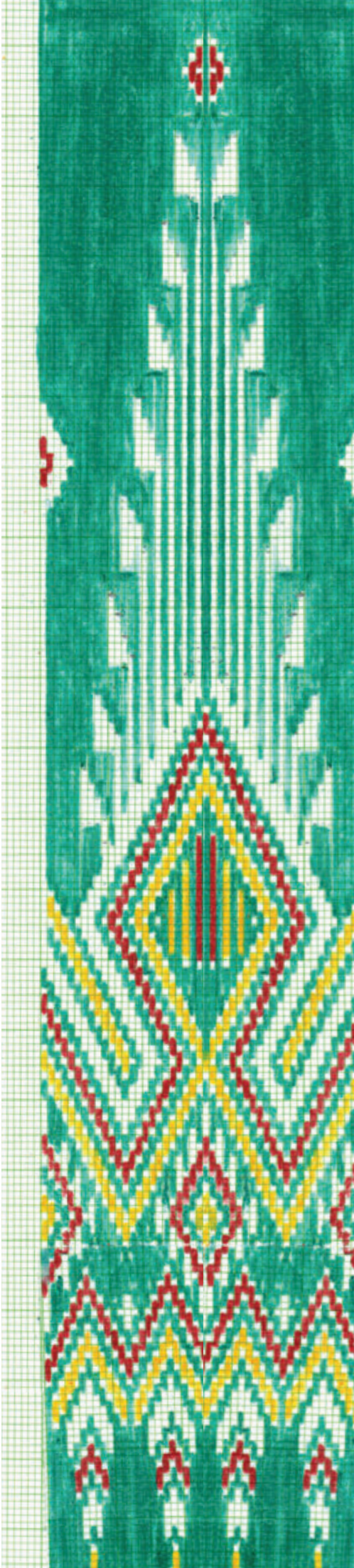
ลายนาคสนและลายดอกแก้ว

ช่วงกลางซิ่นจนถึงหัวซิ่น
เป็นผ้าสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
ลายต้นสน และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอศร

ผ้ามัดหมี่ ลายขอศร

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขอศร หรือลายลูกศร
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายขอศร หรือลายขอลูกศร

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และต้นสน

ผ้ามัดหมี่
ลายของ้าง

ผ้ามัดหมี่ ลายของ้าง

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายของ้าง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายของ้าง

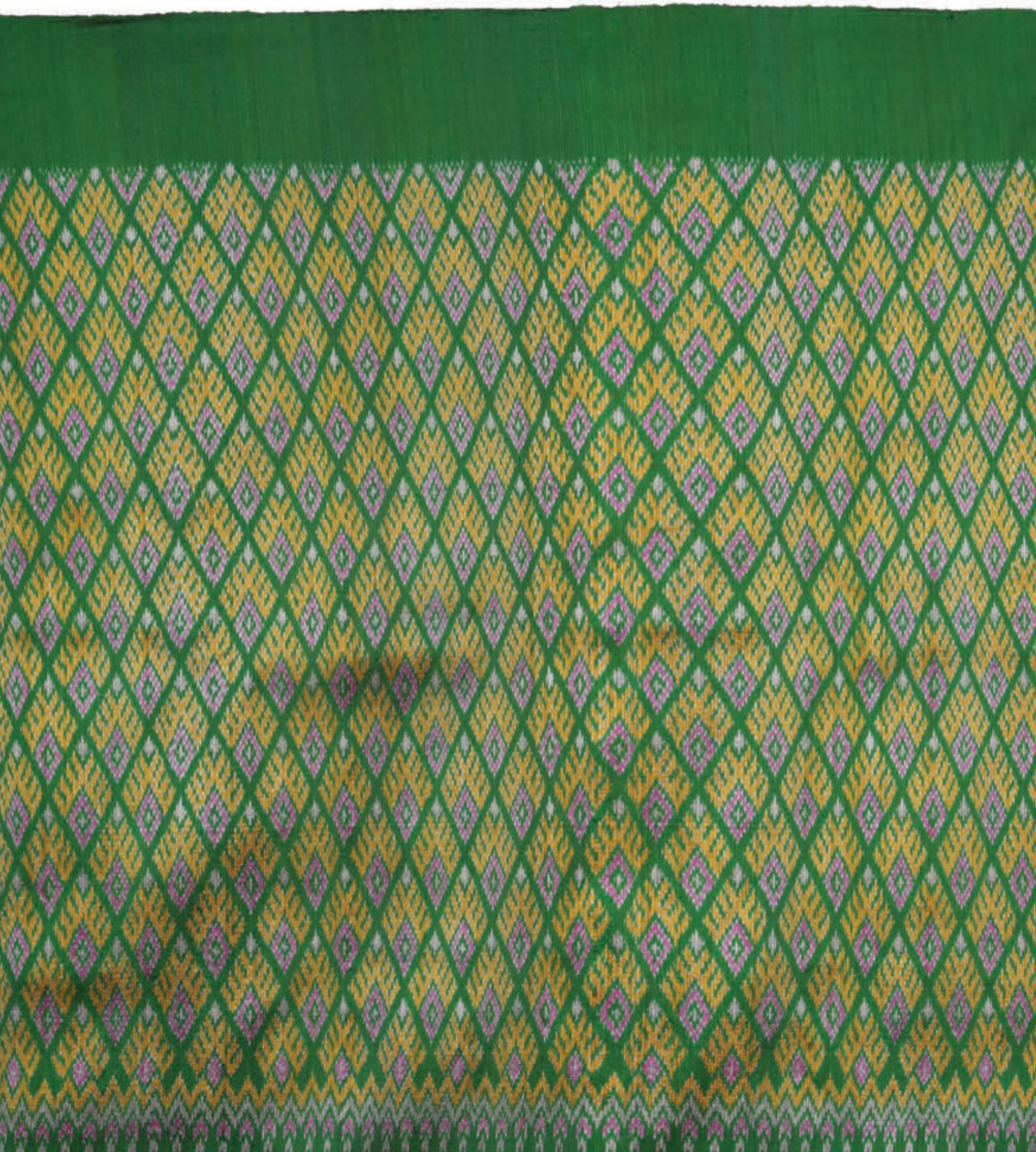
หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายกอตะไคร้

ผ้ามัดหมี่ ลายกอตะไคร้

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายกอตะไคร้
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

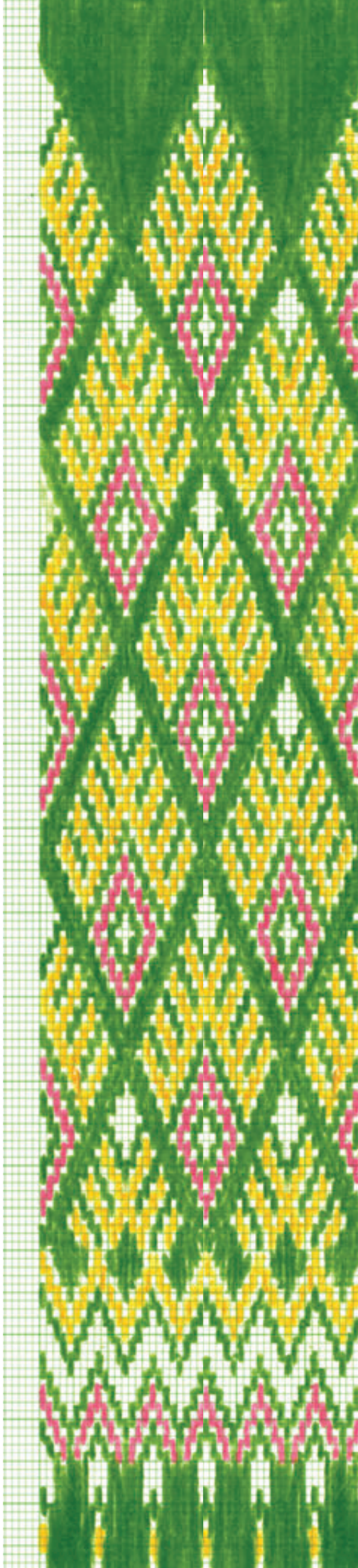
ลายกอตะไคร้

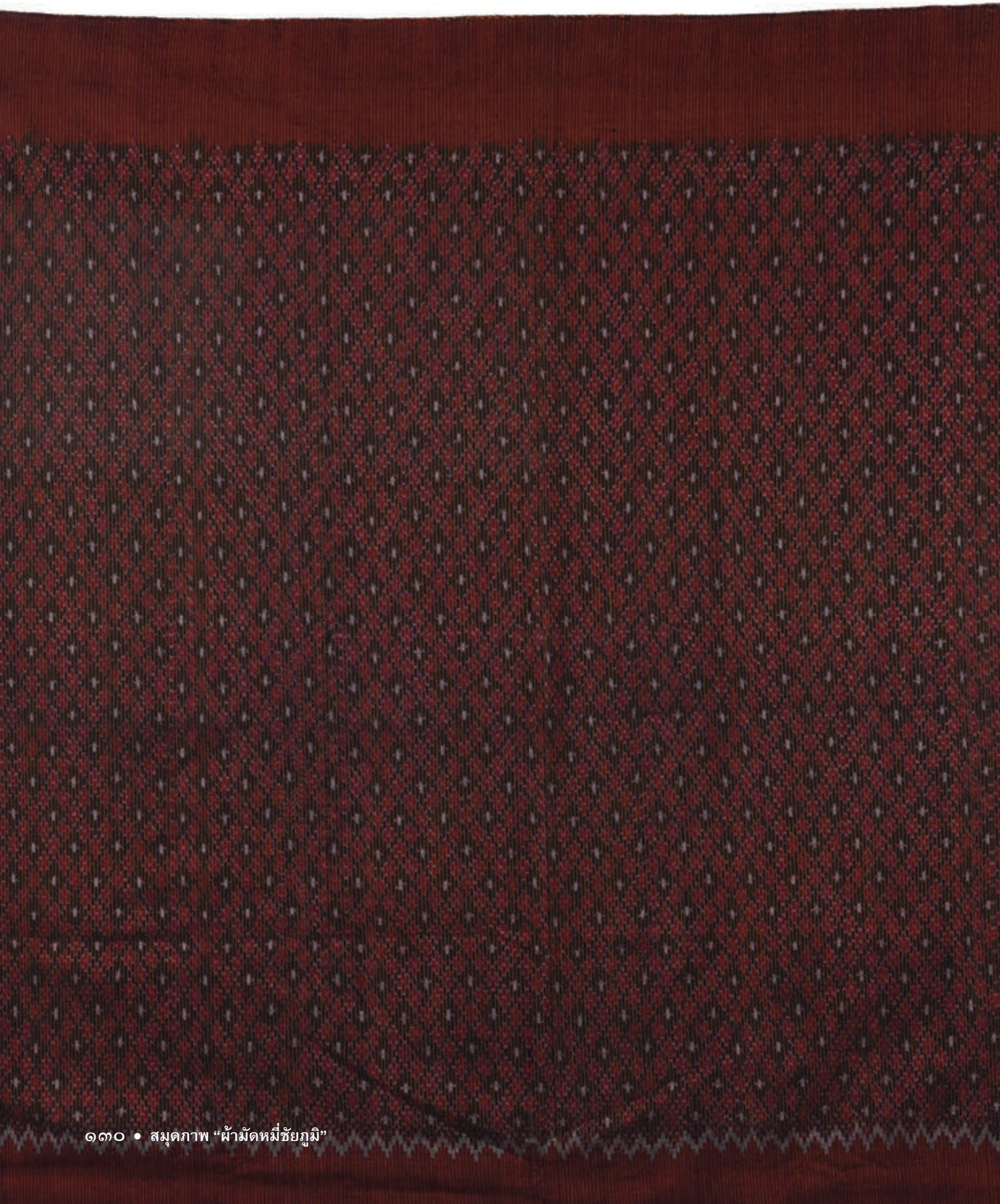
หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายโคมเจ็ดสาย

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายโคมเจ็ดสาย

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายโคมเจ็ดสาย
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

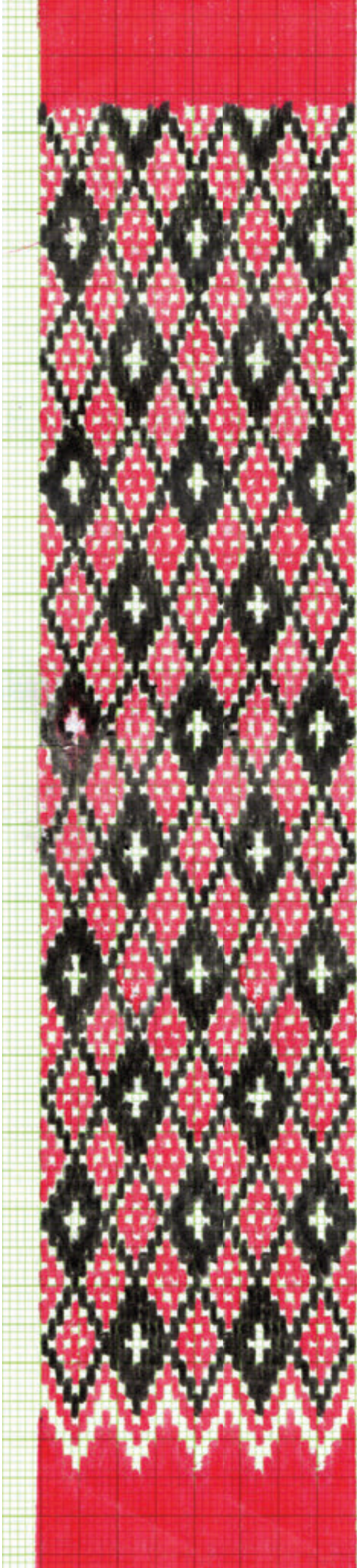
ลายโคมเจ็ดสาย
และลายหมากจับ

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายโซ่โคมเก้า

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายโซ่โคมเก้า

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายโซ่และลายโคมเก้า
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

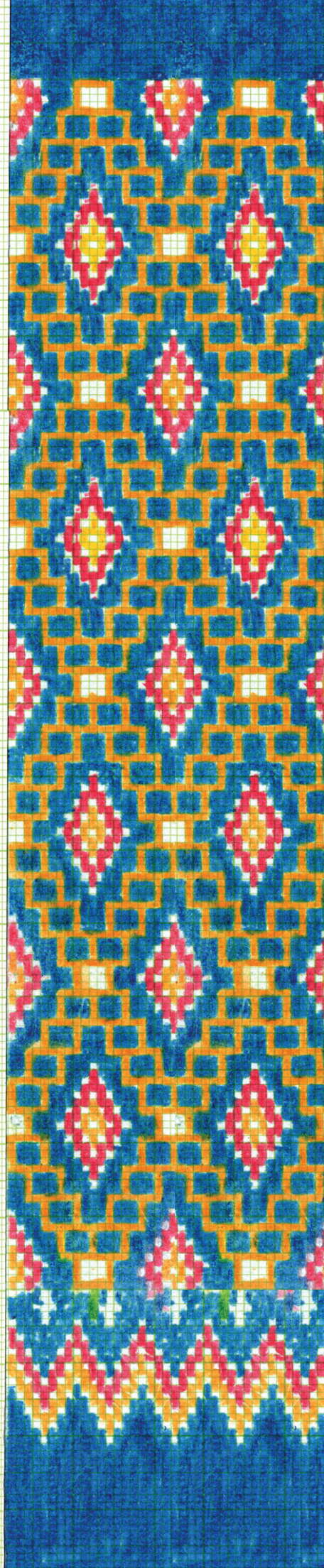
ลายโซ่และลายโคมเก้า

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอคว่ำ

ผ้ามัดหมี่ ลายขอคว่ำ

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขอคว่ำ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายขอคว่ำ

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายดางแหโคมเก้า

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายดางแหโคมเก้า

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายดางแหโคมเก้า
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

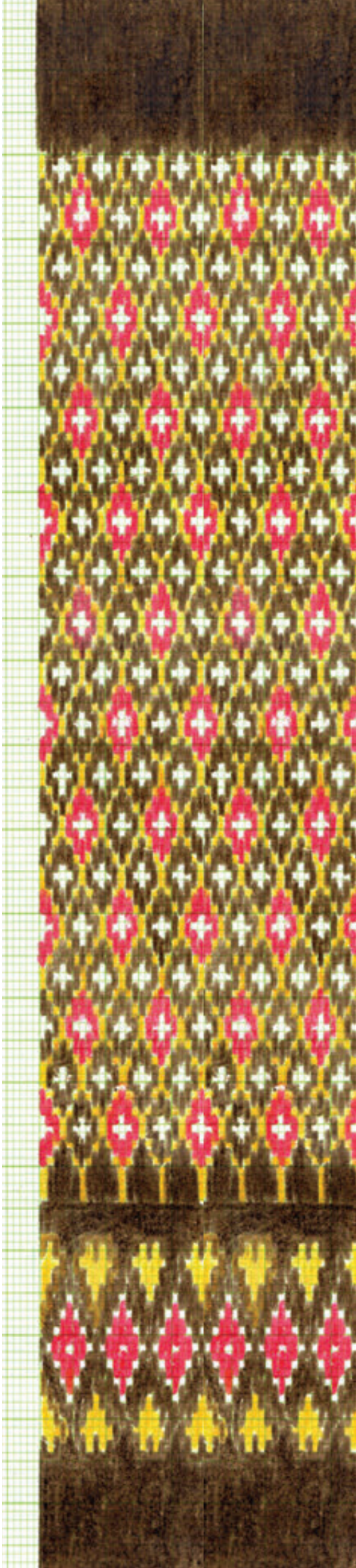
ลายดางแหโคมเก้า

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายโคมเก้า
และสีพื้น

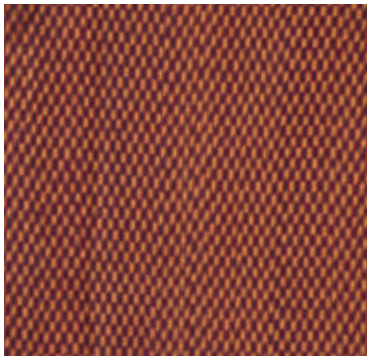

ผ้ามัดหมี่
ลายปลาซิว

ผ้ามัดหมี่ ลายปลาชิว

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายปลาชิว
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

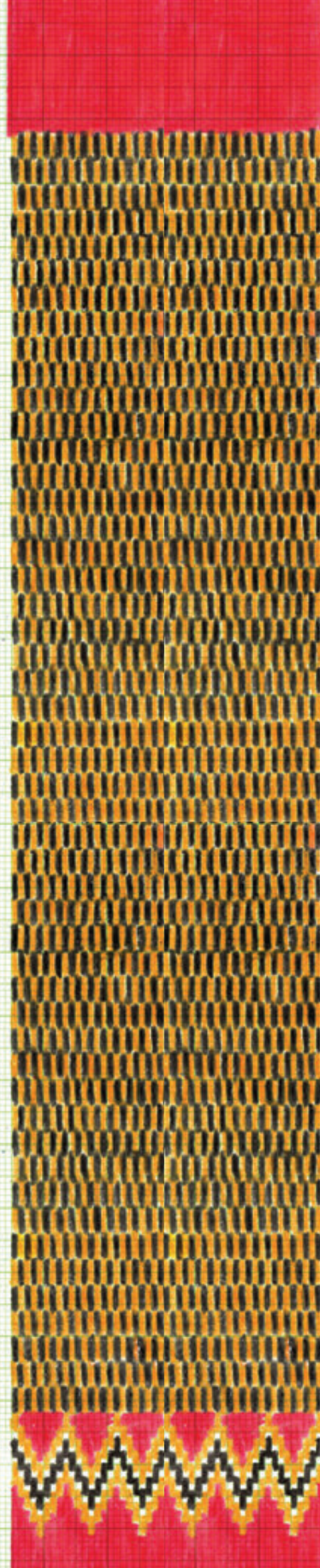
ลายปลาชิว

หัวซิ่นเป็นผ้าพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายต้นกระธูป

ผ้ามัดหมี่ ลายต้นกระธูป

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายต้นกระธูป
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายต้นกระธูป

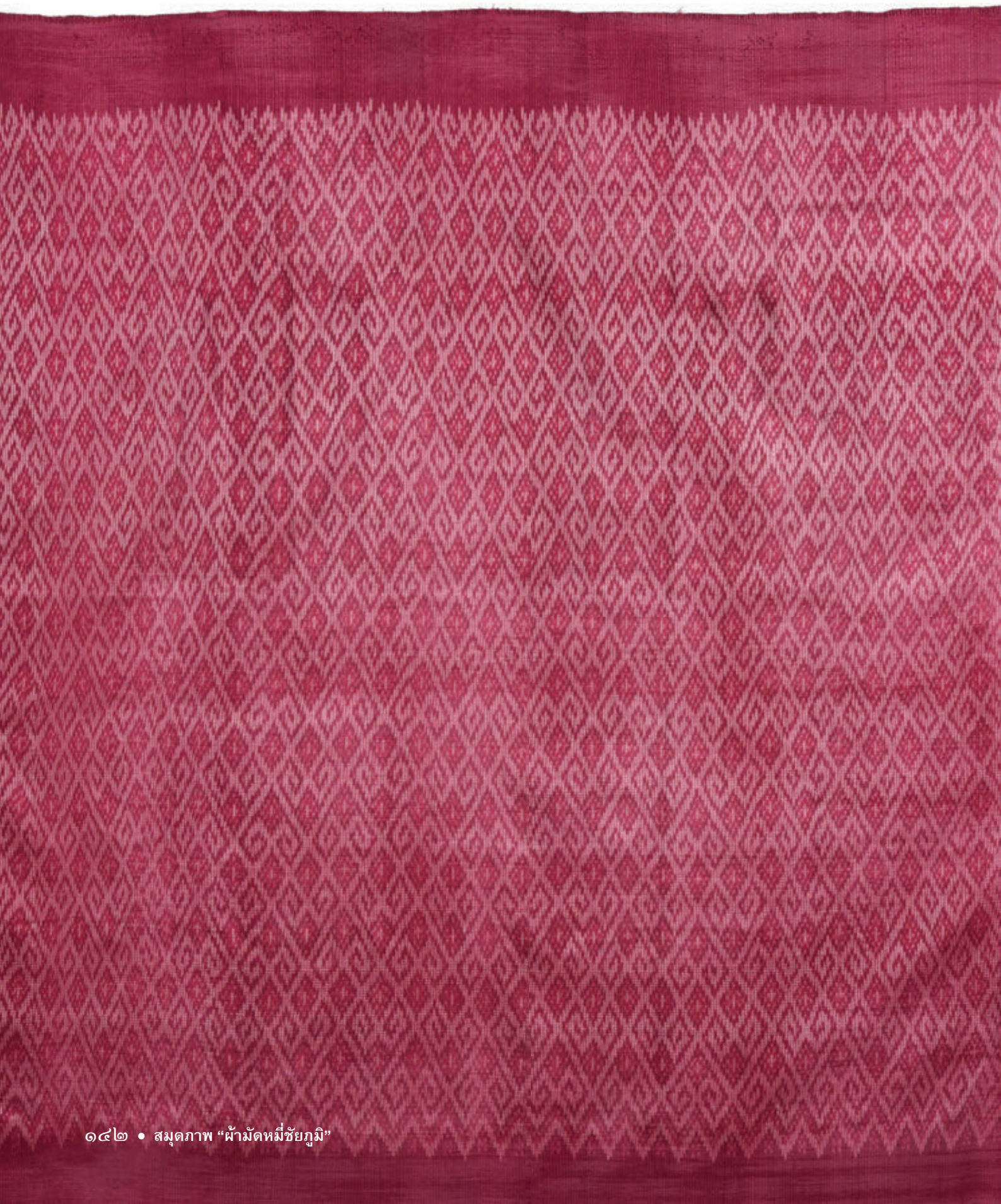
หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอกระบวย

ผ้ามัดหมี่ ลายขอกระบวย

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขอกระบวย
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

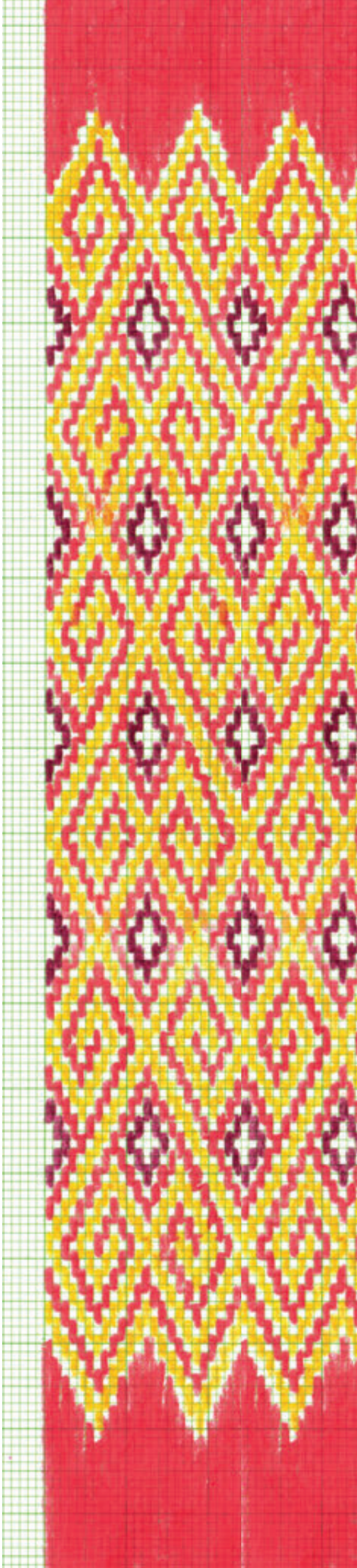
ลายขอกระบวย
และลายโคมเจ็ด

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายดอกฟักทอง

ผ้ามัดหมี่ ลายดอกฟักทอง

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายดอกฟักทอง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

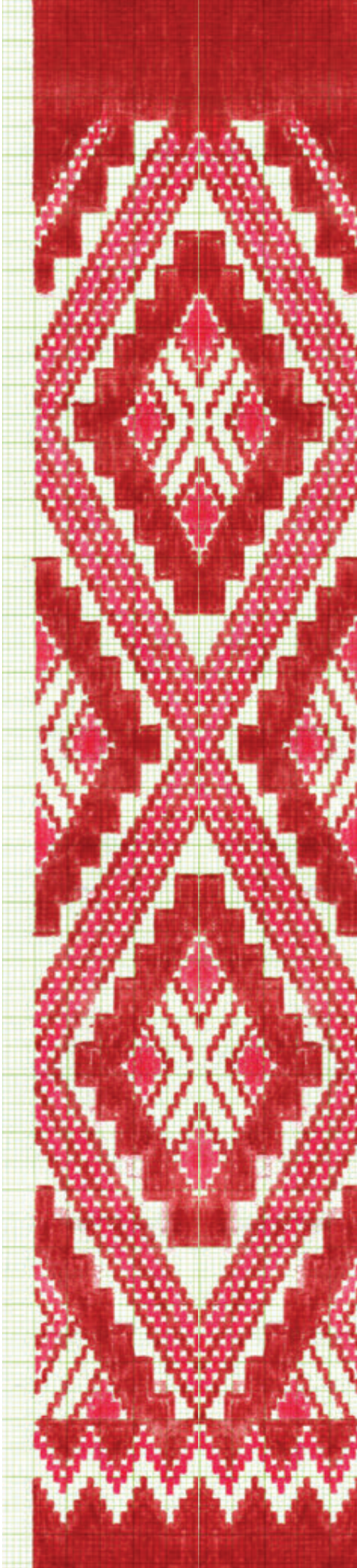
ลายดอกฟักทอง

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายช้องวง

ผ้ามัดหมี่ ลายข้อวง

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายข้าวง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

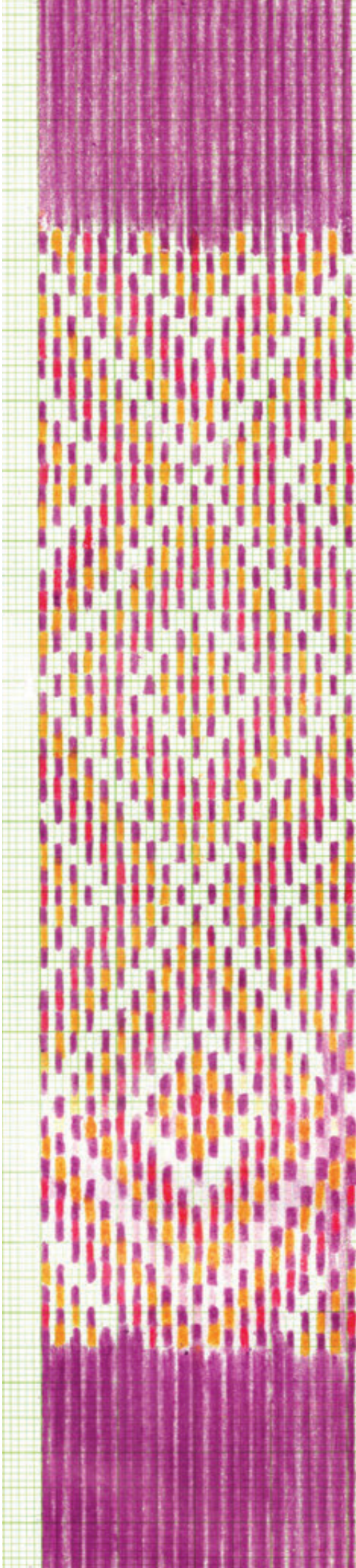
ลายข้อวง

หัวซิ่นเป็นสีพื้น
และต่อหัวแบบชัยภูมิ

ตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายหมากแปบ

ผ้ามัดหมี่ ลายหมากแปบ

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายหมากแปบ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายหมากแปบ

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายซอยห้าหัวใจว่าง

ผ้ามัดหมี่ ลายซอยห้าหัวใจว่าง

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายซอยห้าหัวใจว่าง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

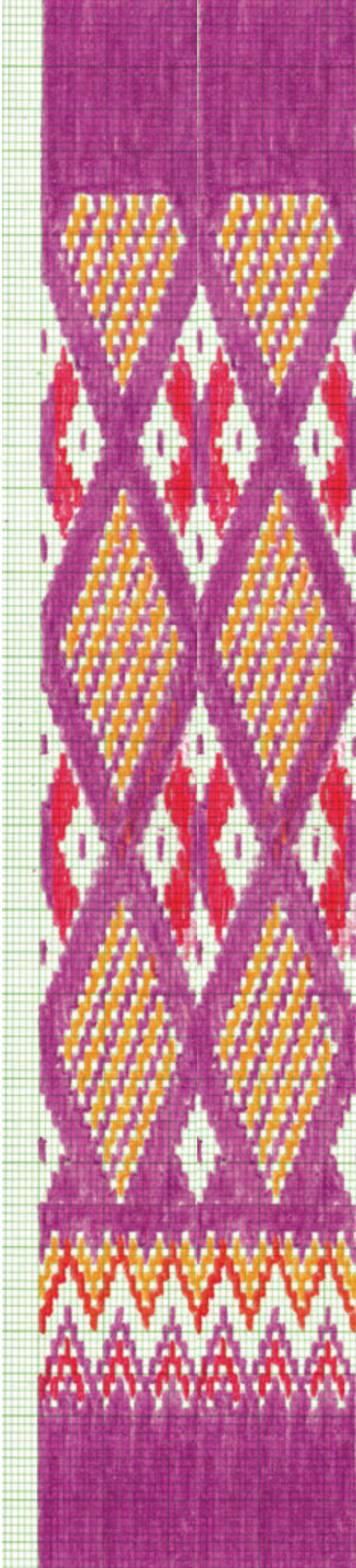
ลายซอยห้าหัวใจว่าง

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอน้อยหัวใจว่าง

ผ้ามัดหมี่ ลายขอน้อยหัวใจว่าง

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขอน้อยหัวใจว่าง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

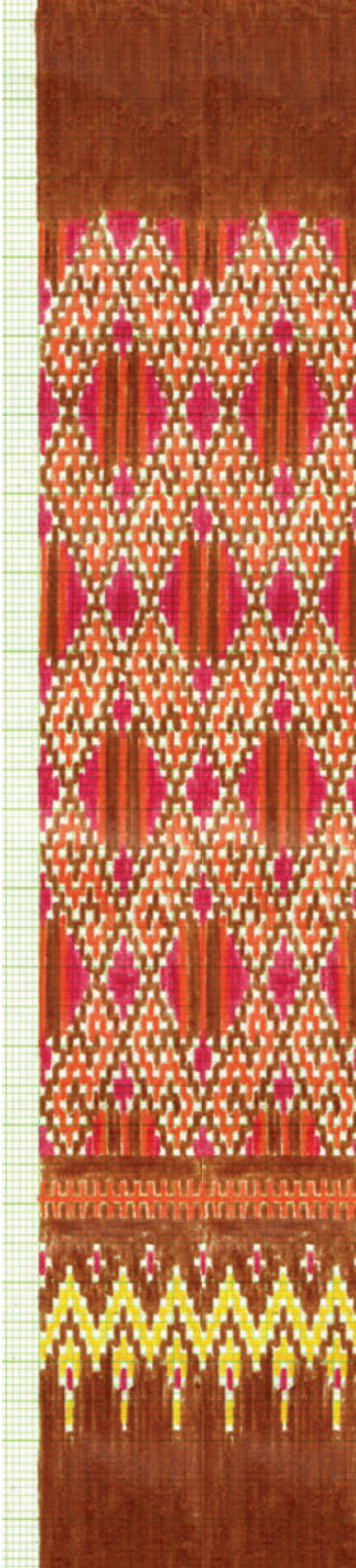
ลายขอน้อยหัวใจว่าง
(ลายขอน้อยผสมจี้เพชร)

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายตีนตะขาบ ลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายหมากแปบดอกว่าน

ผ้ามัดหมี่ ลายหมากแปบดอกว่าน

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายหมากแปบดอกว่าน
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายหมากแปบ ลายดอกว่าน
และลายโคมสิบเอ็ด

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา ลายศร
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายแมงมุมใหญ่

ผ้ามัดหมี่ ลายแมงมุมใหญ่

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายแมงมุมใหญ่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

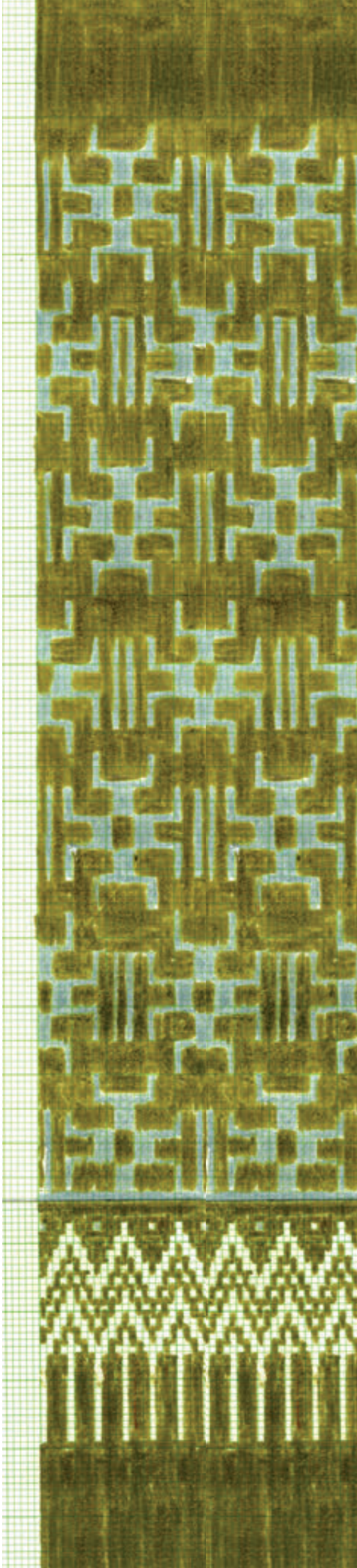
ลายแมงมุมใหญ่

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอกะหรี่โบราณ

ผ้ามัดหมี่ ลายขอกะหรี่โบราณ

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขอกะหรี่โบราณ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

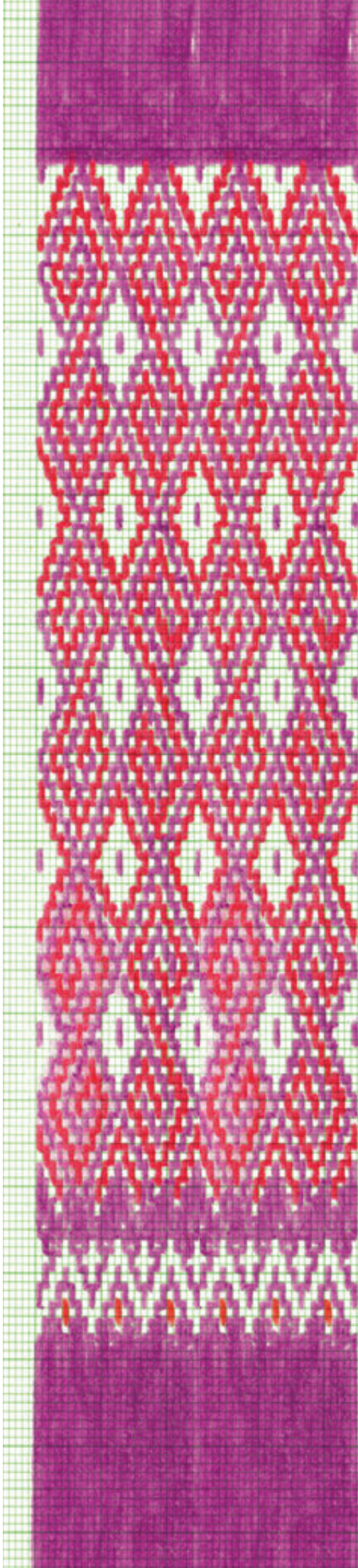
ลายขอกะหรี่โบราณ

หัวซิ่นเป็นสีพื้น
ต่อหัวแบบชัยภูมิ

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายขอสี่ห้อง

ผ้ามัดหมี่ ลายขอสี่ห้อง

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายขอสี่ห้อง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

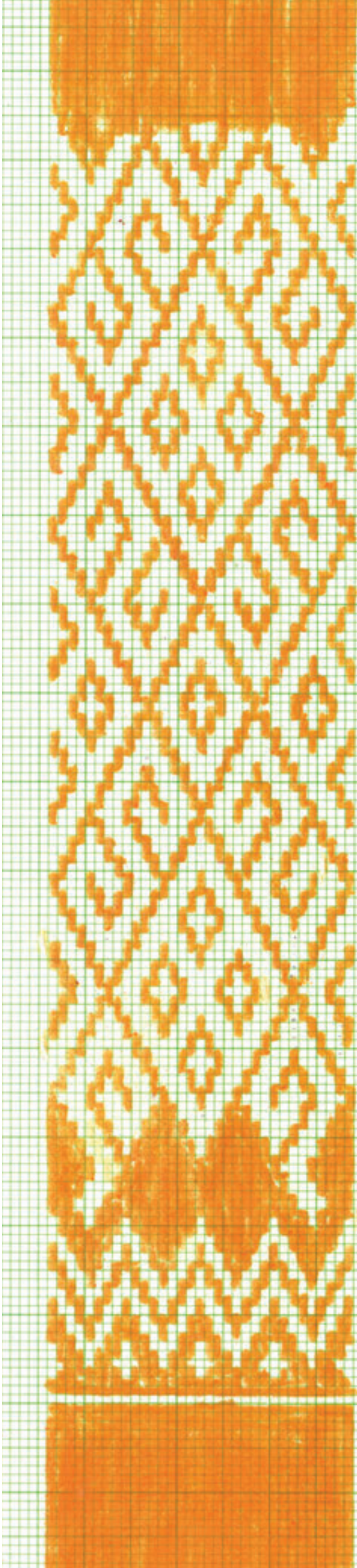
ลายขอสี่ห้อง

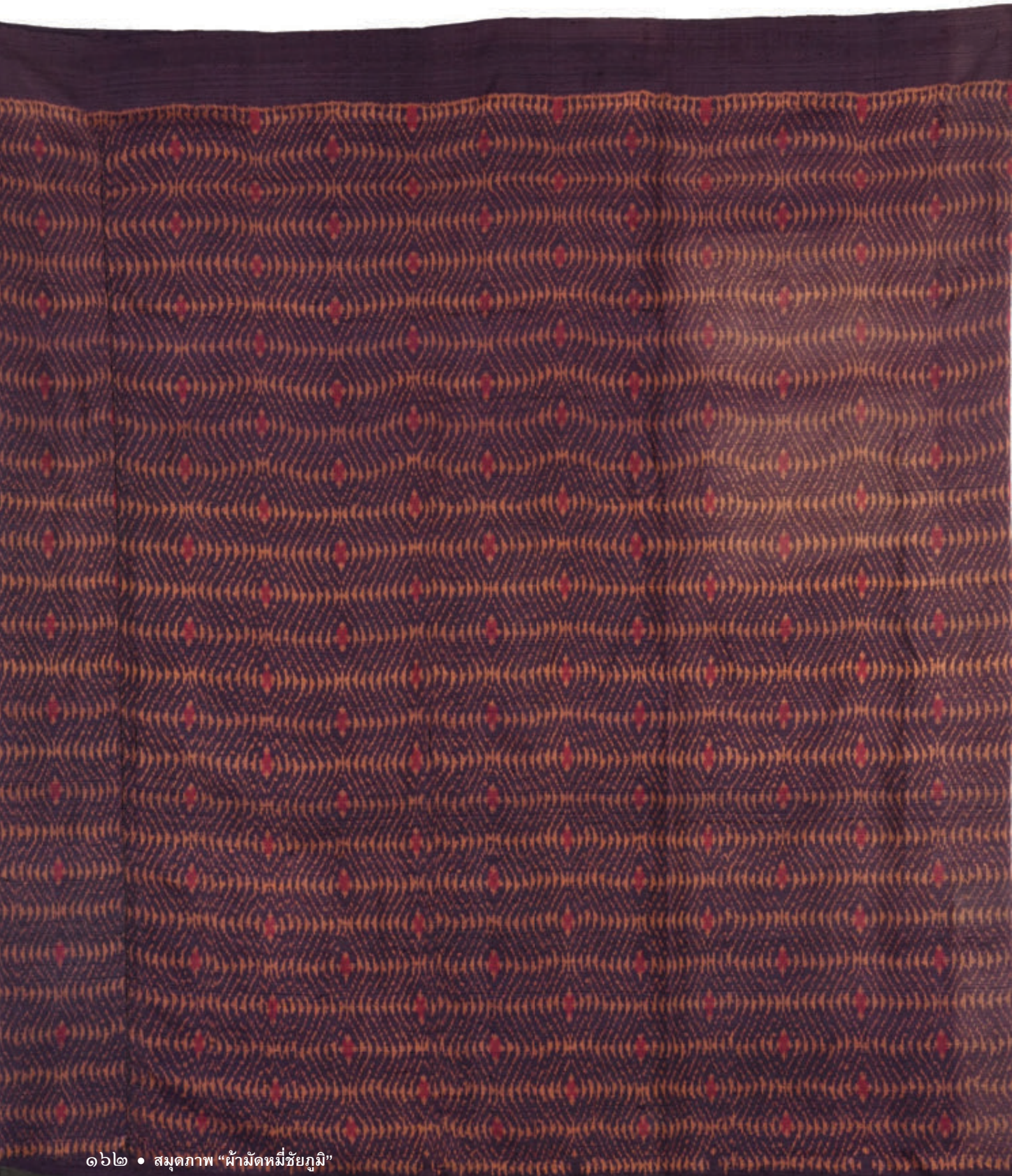
หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลา
และสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายฟองน้ำ หรือลายคลื่นน้ำ

ผ้ามัดหมี่ ลายฟองน้ำ หรือลายคลื่นน้ำ

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายฟองน้ำหรือลายคลื่นน้ำ
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

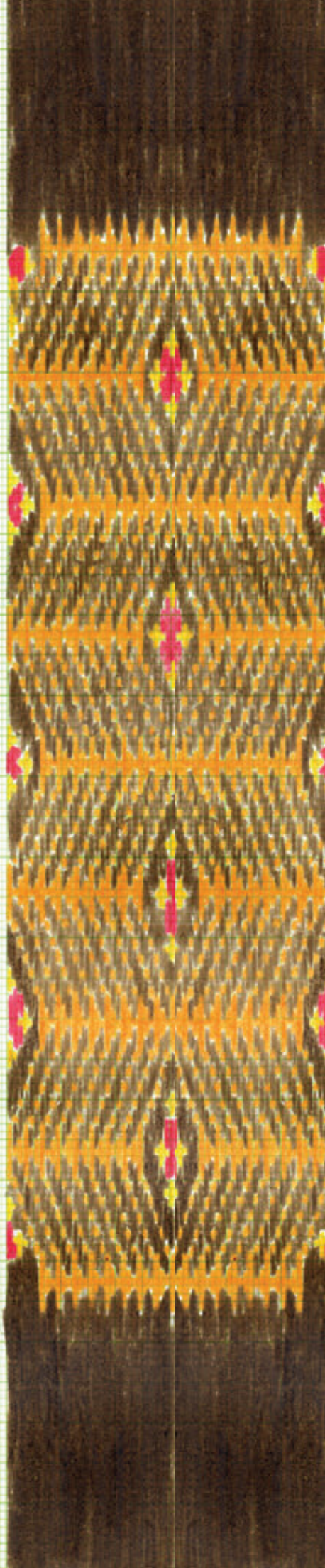
ลายฟองน้ำหรือลายคลื่นน้ำ

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายโคมห้าตาขักนัด (สับปะรด)

ผ้ามัดหมี่ ลายโคมห้าตาบักนัด (สับปะรด)

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายโคมห้าตาบักนัด (สับปะรด)
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

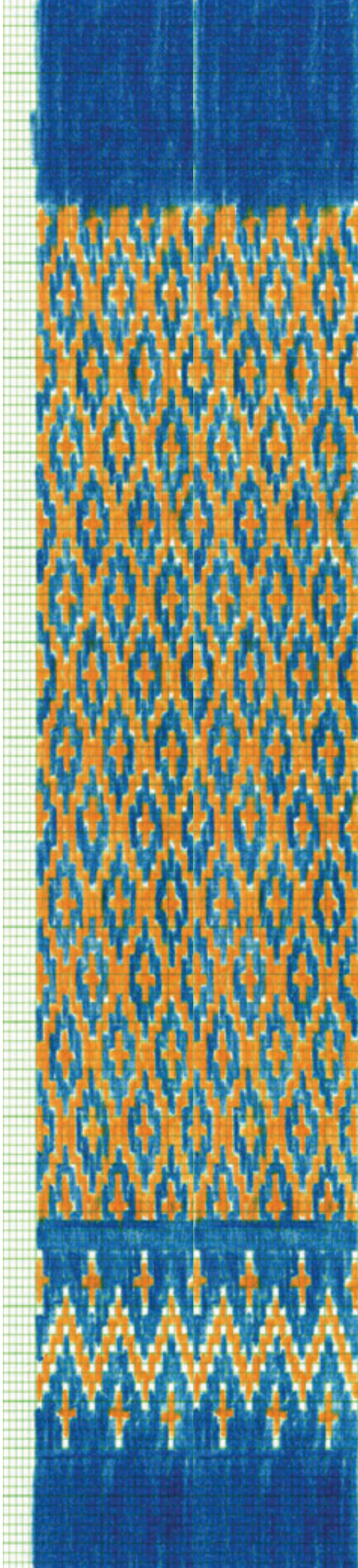
ลายโคมห้าตาบักนัด (สับปะรด)

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลาและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายจุ้มตีนหมี

ผ้ามัดหมี่ ลายจุ้มตีนหมี

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายจุ้มตีนหมี
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

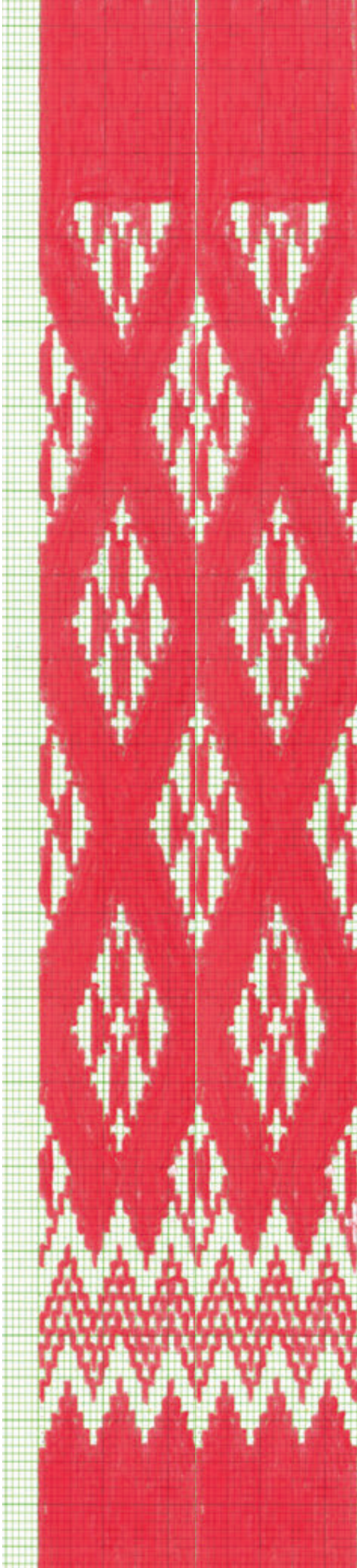
ลายจุ้มตีนหมีหรือลายหมากจับหมู่

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลาและสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายหมี่คองหมากจับหมู่

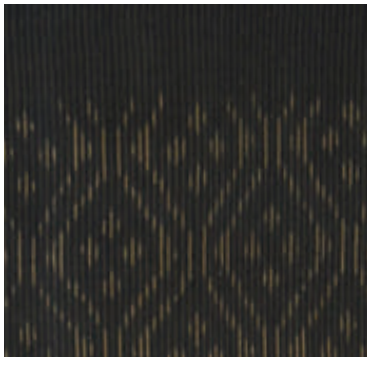

ผ้ามัดหมี่ ลายหมี่คองหมากจับหมู่

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายหมี่คองหมากจับหมู่
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

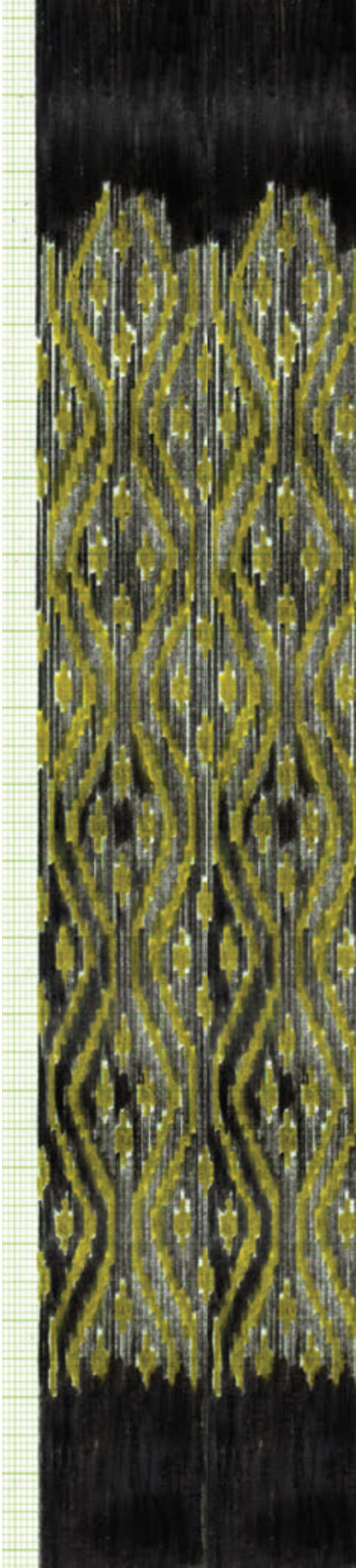
ลายหมี่คองและลายหมากจับหมู่

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายเอวคีบ (ไข่มดแดง)

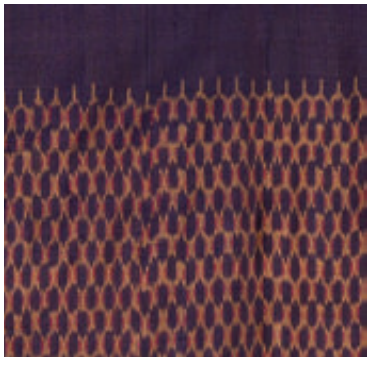

ผ้ามัดหมี่ ลายเอวคีบ (ไข่มดแดง)

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด
ลายเอวคีบ หรือบางแห่งเรียกลายไข่มดแดง
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

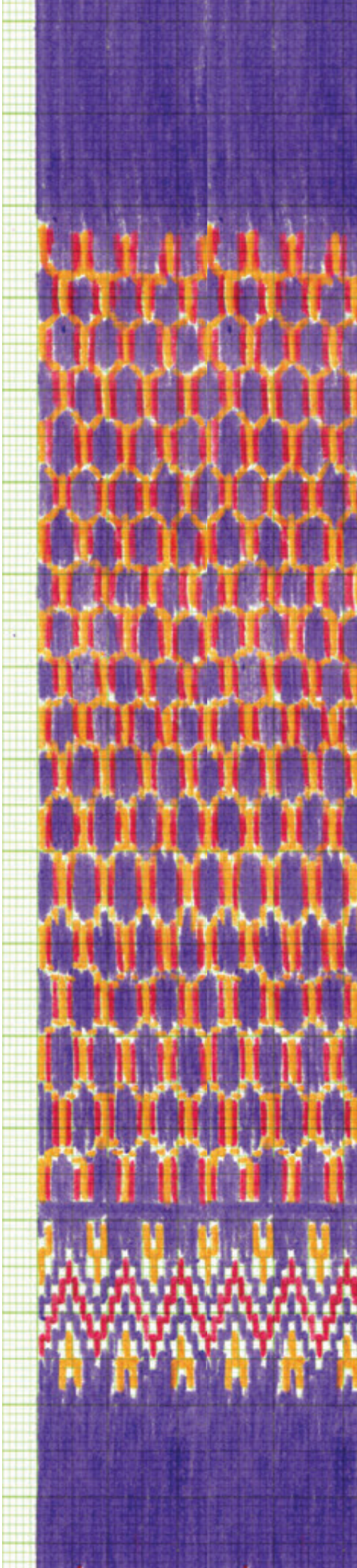
ลายเอวคีบ (ไข่มดแดง)

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลาและสีพื้น
ต่อตีนซิ่นแบบชัยภูมิ

ผ้ามัดหมี่
หมี่ลวดลายนาคชุ้ม

ผ้ามัดหมี่ หมี่ลวดลายนาคซุ้ม

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายนาคซุ้ม
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

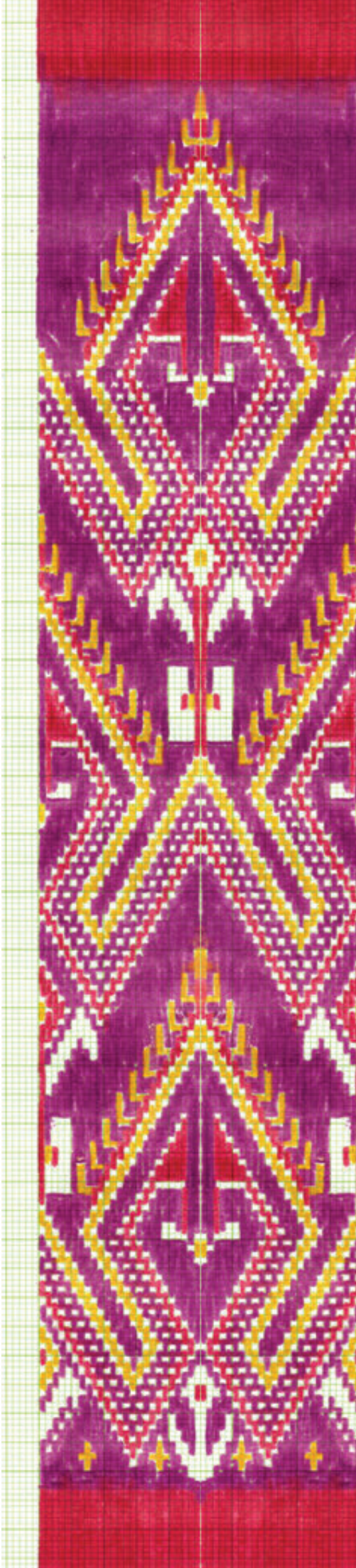
ลายนาคซุ้ม

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ผ้ามัดหมี่
ลายประแจจีน

ผ้ามัดหมี่ ลายประแจจีน

เป็นการมัดหมี่ประเภทหมี่ลวด ลายประแจจีน
มัดโอบเก็บสีทำให้เกิดเป็นลวดลายผ้ามัดหมี่
ซึ่งการทอผ้าชนิดนี้เรียกว่าการทอแบบหมี่ลวด
หัวซิ่นและตีนซิ่นเป็นสีพื้น

ลายประแจจีนหรือลายกุญแจจีน

หัวซิ่นเป็นสีพื้น

ตีนซิ่นเป็นลายฟันปลาและสีพื้น

ชัยภูมิและการส่งเสริมผ้ามัดหมี่

การประกวดสุดยอดผ้าจังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๗

จังหวัดชัยภูมิ ได้จัดประกวดสุดยอดผ้าจังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๗ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่จังหวัดชัยภูมิ ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย และช่างทอผ้า ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ้าไหมมัดหมี่ชัยภูมิให้เป็นที่รู้จัก อย่างแพร่หลาย และเพื่อคัดเลือกสุดยอดผ้าไหมมัดหมี่จังหวัดชัยภูมิที่ผ่านหลักเกณฑ์การประกวด และได้รับการคัดเลือกสามารถนำไปเป็นต้นแบบให้แก่ผู้สนใจและบุคคลทั่วไปได้

การประกวดได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP และช่างทอผ้าในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จากทั้ง ๑๖ อำเภอ ส่งผ้าไหมมัดหมี่ ย้อมสีธรรมชาติ เข้าร่วมประกวดรวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๒ ผืน ผลรางวัล ดังนี้

รางวัลชนะเลิศ

ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ ลายหมี่ร่ายขอน้อย นาคคู่ โดย นายเนติพงศ์ กระแสโสม กลุ่มไหมมีชัย อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑

ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ข้อหมี่คั่น ลายนาคเครือน้อย นาคเอี้ยโคม/นาคเอี้ยโคมเจ็ด โดยนายสุวิทย์ รักมณี กลุ่มทอผ้าไหมพื้นบ้านชุมชนโนนสำราญ อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒

ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ ลายแมงมุม โดย นางบัวขาว ชนพิทักษ์ กลุ่มสืบสานภูมิปัญญาผ้าทอไหม ศูนย์เรียนรู้ด้านหม่อนไหมแบบครบวงจรของมูลนิธิชัยพัฒนา อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

รางวัลชมเชย

จำนวน ๒ รางวัล ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ ลายดอกรักราชกัญญา โดยนางสะณีนาจ พิพัฒนชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ และผ้าไหมมัดหมี่ ลายหมี่ข้อหมี่คั่นโบราณ โดยนางกิมหลั่น แรงโนนแดง กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านเขว้าวัฒนา อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

“..การประกวดสุดยอดผ้าจังหวัดชัยภูมิ ประจำปี ๒๕๖๗
มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบสานพระราชปณิธาน
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ในเรื่องการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย และน้อมนำแนวพระดำริโครงการ
“ผ้าไทยใส่ให้สนุก” ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา
ผ่านการสืบสาน รักษา และต่อยอดภูมิปัญญาผ้าไทย งานหัตถศิลป์ หัตถกรรมไทย ส่งเสริม
การผลิตและแปรรูปผ้าไทยให้ทันสมัยสู่สากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Sustainable Fashion)
เป็นที่นิยมในการใช้และสวมใส่ผ้าไทยให้สนุก ทุกเพศ ทุกวัย ทุกโอกาส
และสามารถจำหน่ายและแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน...”

นายอนันต์ นาคนิยม
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

อ้างอิง

กรมหม่อนไหม. (๒๕๖๓). **เทคนิคการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอุตสาหกรรมให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน.** [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก https://qsds.go.th/newocss/wisdoms/.

กรมหม่อนไหม. (ม.ป.ป.). **ภูมิปัญญาเส้นสายลายสีจากธรรมชาติ.** [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก https://qsds.go.th/newocss/wisdoms/.

เขื่อนจุฬาภรณ์. (๒๕๖๗). **"ต้นไม้ทรงปลูก"**. [การรายงานข้อมูล].

คมกฤช ฤทธิ์ขจร. (๒๕๖๐). **พัฒนาการของผ้าซิ่นชัยภูมิ.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

จังหวัดชัยภูมิ. (๒๕๖๖). **สมุดภาพชัยภูมิ.** นนทบุรี : สำนักพิมพ์ต้นฉบับ (๒๐๑๘).

จิตร ภูมิศักดิ์. (๒๕๑๙). **ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาวและขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ.** กรุงเทพฯ : กรุงสยามการพิมพ์.

ทรงศักดิ์ อุทธา. (๒๕๖๒). **การศึกษาภูมิปัญญาการตั้งชื่อลายผ้าไหมบ้านหนองแพง ตำบลคูเมือง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ.** (ภาคนิพนธ์ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).

ไทยโพสต์. (๒๕๖๕). **พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระมารดาแห่งผ้าไทย.** [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก https://www.thaipost.net/news-update/199116/.

พิกัดข่าว24. (๒๕๖๖). **ประกาศผลแล้วประกวดผ้าลายพระราชทาน "ผ้าลายดอกรักราชกัญญา" รอบชิงชนะเลิศ.** [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก https://www.phigudkhaow.com/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A8%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A5/.

ร้านชอบไหม. (๒๕๖๗). **การย้อมจากต้นแกแล (เข)**. [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก https://www.chobmai.com/article/262/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%82.

ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดชัยภูมิ. (๒๕๖๗). [การรายงานข้อมูล]

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ (ม.ป.ป.). **ครั่ง.** [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก https://aopdb04.doae.go.th/%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B9%88%E0%B8%87/.

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (๒๕๖๖). **สิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา.** กรุงเทพฯ : ไซเบอร์พริ้นกรุ๊ป.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยภูมิ. (๒๕๖๗). [การรายงานข้อมูล].

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ. (๒๕๕๘). **ปูมประวัติศาสตร์เมืองชัยภูมิ.** ชัยภูมิ : เอกพิมพ์ไท.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (๒๕๕๘). **คนไทยมาจากไหน.** [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก http://m.matichon.co.th/readnews.

หนังสือ “สมุดภาพผ้ามัดหมี่ชัยภูมิ”

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ที่ปรึกษา

นายอนันต์ นาคนิยม	ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
ผศ.ดร.สานนท์ ด่านภักดี	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นายธงชัย โอพารพัฒนะชัย	รองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
นายโดมทอง ดิเรกศิลป์	พัฒนาการจังหวัดชัยภูมิ
นายบุญช่วย ผ่านอ้น	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดชัยภูมิ
นางสาวสุริยา สุระเสียง	วัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ
นางธิดารัตน์ อากรตน	ประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยภูมิ
นางสาวอัญชลี เชื้อบุญมี	ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชัยภูมิ
ดร.คมกฤช ฤทธิ์ขจร	นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ และผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณชัยภูมิ
นายชลิตรัฐ สุรฤทธิพงศ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบลายผ้ามัดหมี่
นายธงชัย ลิขิตพรสวรรค์	นายกสมาคมจดหมายเหตุไทย

ขอขอบคุณภาคีเครือข่าย

นายสุวิทย์ รักมณี	ผู้จัดการร้านไหมเมืองชัย
นางภรณ์สุรีย์ สาทแก้ว	ประธานเครือข่ายผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP และกลุ่มอาชีพจังหวัดชัยภูมิ
นางกองงัน จำนงค์บุญ	ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้อน ศูนย์เรียนรู้การผลิตผ้าจังหวัดชัยภูมิ
นางกิมหลั่น แรงโนนแดง	ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านเขว้าวัฒนา
นางไล บุญดี	ปราชญ์ด้านการทอผ้า อำเภอบ้านเขว้า
นายศุภชัย เขว้าชัย	ประธานกลุ่มสัมมาชีพชุมชนทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติบ้านบูรพา
นางสาวอนัญญา เค้าโนนกอก	ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติหนองบัวแดง
นางสมหมาย ชูสกุล	ศิลปิน OTOP และประธานกลุ่มทอผ้าไหม โครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง
นางสมใจ คงชัยภูมิ	ศิลปิน OTOP และครูช่างศิลปหัตถกรรม กลุ่มทอผ้าไหมโครงการส่งเสริมศิลปาชีพทุ่งกะมัง
นางอุไรวรรณ วิเศษแสง	ประธานเครือข่ายกลุ่มอาชีพมัดหมี่ทอผ้าตำบลบ้านโสก
นายเนติพงศ์ กระแสโสม	Young OTOP / เยาวชนต้นกล้านารีรัตน์
นางสาวสุดาพร อาจสนาม	ประธานกลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่พื้นเมืองตำบลคอนสวรรค์
นางบังอร สิงห์คำ	ปราชญ์ด้านการทอผ้า อำเภอคอนสวรรค์
นางกัลยา รัตนประเสริฐ	ประธานกลุ่มผ้ามัดหมี่ผ้าฝ้ายผ้าไหมนวัตวิถีหนองบัวเพวัง
ผศ.ดร.ศักดิ์ชาย เพ็ชรตรา	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สิริศักดิ์ อาจวิชัย	คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ดร.สามารถ สินทร	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นายชนินทร์ ศรีโยยอด	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นายธงชัย อุปแก้ว	หัวหน้างานพิธีการและศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.อัญนวียา ภัชร์จรินท์ญา	ประธานสาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการสตาร์ทอัพ ด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นางสาวลลนา คลังชำนาญ	อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
นายกล้าณรงค์ คนรู้	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูล เพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ
นางสาวมยุรินทร์ พันสนิท	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยภูมิ
นายทรงศักดิ์ อุทธา	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ
นางสาวจารวี ลุยราช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

กองบรรณาธิการ สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ

ผู้ถอดลายผ้า นายทรงศักดิ์ อุทธา

ถ่ายภาพ นายพิชญ์ เยาว์ภิรมย์

ศิลปกรรม นางสาวทิษฏยา นาคเนียม

พิสูจน์อักษร นางสาวกานต์สิรี พัฒนากุลทรัพย์

ดำเนินการพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ต้นฉบับ (๒๐๑๘)
๘ ซอยงามวงศ์วาน ๒๓ แยก ๑๘ ตำบลบางเขน อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๙๕๒ ๙๒๐๓

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

จำนวนหน้า ๑๘๐ หน้า

จำนวนพิมพ์ ๖๐๐ เล่ม

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับแก้ไขปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๕๘

Printed in Thailand 2024

จัดพิมพ์โดย จังหวัดชัยภูมิ